

2022/23:KU20

Bilaga A
Utredningsmaterial

Innehållsförteckning

Utredningsmaterial

Bilaga A1.1.1.....	4
Bilaga A1.1.2.....	6
Bilaga A1.1.3.....	21
Bilaga A1.2.1.....	24
Bilaga A1.2.2.....	26
Bilaga A1.3.1.....	30
Bilaga A1.3.2.....	31
Bilaga A1.3.3.....	42
Bilaga A1.4.1.....	45
Bilaga A1.4.2.....	46
Bilaga A2.1.1.....	48
Bilaga A2.1.2.....	50
Bilaga A2.2.1.....	54
Bilaga A2.2.2.....	55
Bilaga A2.3.1.....	58
Bilaga A2.3.2.....	59
Bilaga A2.3.3.....	61
Bilaga A2.3.4.....	65
Bilaga A2.4.1.....	68
Bilaga A2.4.2.....	69
Bilaga A2.4.3.....	73
Bilaga A2.5.1.....	76
Bilaga A2.5.2.....	77
Bilaga A2.5.3.....	80
Bilaga A2.6.1.....	82
Bilaga A2.6.2.....	84
Bilaga A2.6.3.....	89
Bilaga A2.6.4.....	93
Bilaga A3.1.1.....	95
Bilaga A3.1.2.....	96
Bilaga A3.1.3.....	100
Bilaga A3.2.1.....	102
Bilaga A3.2.2.....	103
Bilaga A3.3.1.....	105
Bilaga A3.3.2.....	106
Bilaga A3.4.1.....	108
Bilaga A3.4.2.....	110
Bilaga A3.4.3.....	114
Bilaga A3.5.1.....	116
Bilaga A3.5.2.....	118
Bilaga A3.6.1.....	140
Bilaga A3.6.2.....	143
Bilaga A3.6.3.....	151
Bilaga A3.6.4.....	152
Bilaga A3.7.1.....	153
Bilaga A3.7.2.....	155
Bilaga A3.7.3.....	158

Bilaga A3.7.4.....	160
Bilaga A3.8.1.....	162
Bilaga A3.8.2.....	163
Bilaga A3.8.3.....	165
Bilaga A3.8.4.....	181
Bilaga A3.8.5.....	182
Bilaga A3.8.6.....	184
Bilaga A3.8.7.....	187
Bilaga A3.8.8.....	189
Bilaga A3.8.9.....	191
Bilaga A3.8.10.....	196
Bilaga A3.8.11.....	198
Bilaga A3.8.12.....	201
Bilaga A3.8.13.....	203
Bilaga A3.8.14.....	204
Bilaga A3.8.15.....	206
Bilaga A3.8.16.....	210
Bilaga A3.8.17.....	211
Bilaga A3.8.18.....	214
Bilaga A3.8.19.....	215
Bilaga A3.8.20.....	218
Bilaga A3.8.21.....	219
Bilaga A3.8.22.....	221
Bilaga A3.8.23.....	223
Bilaga A3.8.24.....	227

Bilaga A

Utredningsmaterial

Bilaga A1.1.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 26

Dnr 1427-2022/23

SVERIGES
RIKSDAG

2023-01-26

Anmälan till Konstitutionsutskottet

Informationsklass: Publik

Granskning av infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson

Granskning av infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson med anledning av underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd samt Trafikutskott angående strukna sträckor för stambanor i TEN-T-kartor.

Den 29 november 2022 informerade infrastruktur- och bostadsministern Andreas Carlson trafikutskottet inför ministerrådsmötet med EU:s transportministrar den 5 december. I handlingarna till utskottsmötet finns ett utkast på en allmän ståndpunkt för TEN-T-förordningen. Dock informerades inte utskottet om regeringens intention att ändra TEN-T-kartorna (ANNEX I Maps of the comprehensive, extended core and core network) och ta bort sträckningen för nya stambanor. För alla andra punkter på ministerrådets dagordning fick utskottet ta del av bilagor. Detsamma gäller för hanteringen i EU-nämnden. Inget nytt samråd aviserades med EU-nämnden och ingen information lämnades om den planerade ändringen av kartbilagan till TEN-T-förordningen. Den svenska representanten i det förberedande organet Coreper I ska ha ändrat kartorna redan den 25 november.

Att regeringen plockat bort sträckorna från kartorna innebär att Sverige nu saknar möjlighet att söka EU-medel för utbyggnad av järnväg för till exempel Lund-Hässleholm och Göteborg-Borås. Det är sträckor för vilka regeringen samtidigt gett uppdrag om fortsatt utredning och utbyggnad. Sträckorna som låg i TEN-T-kartorna krävde inte höghastighetsjärnväg. Istället var den hastighet som angavs i kartorna att nya banor ska vara anpassade för över 200 km/h.

I och med att regeringen valt plocka bort sträckorna ur kartorna försvinner nu möjlighet att söka upp till 30 procent medfinansiering från fonden för sammanlänkat Europa (CEF) för vidare utbyggnad av förstärkta stambanor och ny järnväg på sträckorna. Regeringens beslut får alltså konsekvensen att Sverige kan gå miste om medfinansiering i mångmiljardklassen.

Av 10 kap. 10 § regeringsformen framgår att regeringen ska fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Av 7 kap. 12 § riksdagsordningen framgår att regeringen ska överlägga med

utskotten i de frågor om arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer.

Som konstitutionsutskottet har konstaterat var syftet med att inrätta en EU-nämnd att tillförsäkra riksdagen ett inflytande över beslutsprocessen i EU (bet. 2021/22:KU20). För att detta ska vara möjligt måste EU-nämnden och utskotten få den information som behövs för att kunna fatta ett välgrundat beslut. Detta är särskilt viktigt när besluten kan väntas få stora konsekvenser, som i det här fallet. Att regeringen underlåtit att dela med sig av den aktuella kartan eller på annat sätt informera om borttagandet av aktuella sträckor i kartbilagan är därför anmärkningsvärt.

Mot bakgrund av ovanstående bör konstitutionsutskottet granska regeringens och statsrådet Andreas Carlsons hantering av ärendet.

Stockholm den 26 januari 2023

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Daniel Helldén", with a long horizontal flourish extending to the right.

Daniel Helldén
Riksdagsledamot (MP)

Bilaga A1.1.2

Regeringskansliet

2023-02-28
SB2023/00186

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Samråd med riksdagen om TEN-T-kartor

Härmed överlämnas en promemoria med bilagor från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Per Hall

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Samråd med riksdagen om TEN-T-kartor

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

- 1. Har regeringen under hösten 2022 tagit initiativ till ändringar i kartbilagan till förslaget till TEN-T-förordning? Om ja, önskas en redogörelse för när och hur initiativet till ändringar vidtogs och varför de inte har varit föremål för information, överläggning eller samråd med trafikutskottet och EU-nämnden.*
- 2. Har kartbilagan till förslaget till TEN-T-förordning tidigare varit föremål för information, överläggning eller samråd med trafikutskottet och EU-nämnden?*
- 3. En redogörelse önskas för hur regeringens agerande överensstämmer med regeringens informations- och samrådsskyldighet enligt regeringsformen och riksdagsordningen.*
- 4. Har regeringen fattat beslut om att Trafikverket ska avbryta planeringen av nya stambanor? Om ja, önskar utskottet ta del av regeringsbeslutet/-besluten.*

Riksdagen beslutar den ekonomiska ramen för åtgärder i den statliga transportinfrastrukturen och fördelningen mellan åtgärder för att utveckla transportsystemet respektive åtgärder för drift, underhåll och reinvesteringar. Utifrån den av riksdagen beslutade ramen är det regeringen som beslutar vilka infrastrukturprojekt som ska genomföras. Det sker normalt en gång per mandatperiod genom den nationella planen för transportinfrastruktur (planbeslutet).

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 22, s 39) angav regeringen att den inte avser att fullfölja utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg som den förra regeringen tagit in i planbeslutet. Den

22 december 2022 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att från och med den dagen avbryta planeringen för de s.k. centrala systemdelarna av de nya stambanorna mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping samt vidta analys- och utredningsåtgärder avseende vissa delsträckor, se *bilaga 1–4*. Trafikverkets redovisning av uppdragen kommer att utgöra en del av underlaget när regeringen, i enlighet med den nya inriktningen, överväger ändringar i det gällande planbeslutet.

EU-kommissionen presenterade förslaget till TEN-T-förordning den 14 december 2021. I enlighet med gällande rutiner fick riksdagen EU-kommissionens förslag till förordning, inklusive kartbilagan, direkt från kommissionen. Regeringen har tagit initiativ till ändringar i kartbilagan under våren och hösten 2022.

Under våren 2022 gällde ändringarna att hamnarna i Skellefteå, Piteå och Norvik skulle markeras i bilagan och därmed ingå i TEN-T, att orterna Luleå, Växjö och Karlstad skulle markeras som urbana noder samt att sträckorna Stockholm–Oslo och Trelleborg–norra Tyskland skulle ingå i stomnätskorridoren Skandinavien–Medelhavet. Regeringen meddelade i juni 2022 kommissionen och det dåvarande ordförandeskapet om dessa önskmål.

Under hösten 2022 gällde ändringarna att fler svenska orter skulle markeras i kartbilagan som urbana noder, återigen att sträckan Stockholm–Oslo skulle komma in i stomnätskorridoren Skandinavien–Medelhavet samt att de tidigare planerade nya stambanorna för höghastighetståg inte längre skulle ingå i TEN-T. Regeringen meddelade i november 2022 kommissionen och det dåvarande ordförandeskapet om dessa önskmål.

Inget av dessa initiativ till ändringar har varit föremål för information, överläggning eller samråd med trafikutskottet eller EU-nämnden.

En viktig funktion som kartbilagan har är att peka ut infrastrukturprojekt som medlemsstaterna åtar sig att färdigställa. Kartbilagan behöver därför spegla medlemsstatens prioriteringar på infrastrukturuområdet. Som nämns inledningsvis är det regeringen som beslutar om enskilda infrastrukturprojekt i Sverige. Det centrala instrumentet i detta sammanhang är planbeslutet. Mot denna bakgrund har riksdagen inte informerats vare sig när det gäller borttagandet av de nya stambanorna från kartbilagan eller när Sverige tidigare har agerat för att föra sträckor eller noder till kartbilagan. Inför mötet i TTE-rådet den 5–6 december 2022 var det dessutom andra frågor

som ordförandeskapet lyfte fram som centrala i de kommande förhandlingarna (se bilaga 3 till utskottets promemoria, s. 4–9).

5. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Regeringen**Regeringsbeslut**Bilaga
1162022-12-22
I2022/02416

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att avbryta planeringen av nya stambanor för höghastighetståg, snarast avsluta projektet Hässleholm–Lund samt pausa projektet Göteborg–Borås

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att från och med denna dag avbryta planeringen för de s.k. centrala systemdelarna av de nya stambanorna, mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping.

Regeringen uppdrar vidare åt Trafikverket att från och med denna dag snarast avsluta det nu pågående arbetet i projektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor.

Regeringen uppdrar dessutom åt Trafikverket att under perioden från och med denna dag till och med den 30 september 2023 pausa det nu pågående arbetet i projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor, i avvaktan på regeringens beslut om fortsatt planering för sträckan. Undantagna från pausningen är arbeten som enligt avtal ska avslutas senast under september 2023. Dessa arbeten får slutföras som planerat, men inte förlängas.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 22) aviserat att utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg inte ska fullföljas. Regeringen aviserade samtidigt att det behöver genomföras en separat analys för de tre etapperna på de tidigare planerade sträckningarna som redan ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033, dvs. Ostlänken, Hässleholm–Lund och Göteborg–Borås. Ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem skapar tillgänglighet för människor i hela landet,

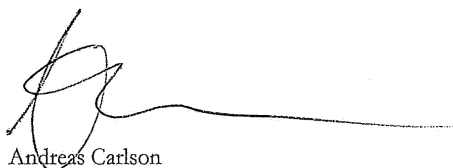
Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-24 46 31
Webb: www.regeringen.sePostadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Malmorgsgatan 3
E-post: i.registrator@regeringskansliet.se

bidrar till stärkt konkurrenskraft, ökat bostadsbyggande och har en avgörande roll för Sveriges klimatomställning.

Regeringen har denna dag gett Trafikverket i uppdrag att göra ytterligare utredningar avseende sträckan Göteborg–Borås, som ingår i den nationella planen, utan att trafikstarten försenas, samt att utreda kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne. Det ska främst handla om åtgärder på sträckan Hässleholm–Lund, men även åtgärder på andra bandelar.

Regeringen anser att arbetet med projektet Göteborg–Borås bör pausas tillfälligt under den tid som den nämnda analysen genomförs, att det nu pågående arbetet med sträckan Hässleholm–Lund bör avslutas snarast samt att pågående arbeten med de centrala delarna av de nya stambanorna, mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping, bör avbrytas. Regeringen avser att efter Trafikverkets analyser återkomma med ett beslut om inriktningen för fortsatt planering av åtgärder som bidrar till att förbättra förutsättningarna för arbetspendlingen i de aktuella regionerna samt underlättar för utökade godstransporter i järnvägssystemet.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Gunilla Renbjer

Kopia till

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ och SPN
Försvarsdepartementet/MFI
Miljödepartementet/KL, ME och NM
Näringsdepartementet/BI och RTL
Infrastrukturdepartementet/TM och US

Regeringen

Regeringsbeslut

Bilaga 2
II 72022-12-22
I2022/02417

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder i genomförandet av projektet Ostlänken

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att under det fortsatta arbetet identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder vid genomförandet av projektet Ostlänken (Järna–Linköping). De kostnadsreducerande åtgärderna ska ligga inom ramen för beslutad tillåtlighet för Ostlänken och åtgärderna ska inte medföra någon nämnvärd försening för arbetet med Ostlänken. Vidare ska Trafikverket se över vilka eventuella justeringar av projektet som är lämpliga med anledning av de nya förutsättningar det innebär att Ostlänken inte ingår i hoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg enligt regeringens beslut (I2022/02416).

Trafikverket ska därutöver löpande följa utvecklingen av juridiska regelverk respektive teknisk utveckling som kan påverka potentialen för kostnadsreducerande åtgärder och, i den mån det bedöms som möjligt, anpassa sitt arbete till utvecklingen.

Trafikverket ska årligen i samband med årsredovisning redovisa både identifierade och vidtagna åtgärder, bedömd effekt på kostnaden av dessa åtgärder samt bedömd total kostnad för projektet Ostlänken. En första redovisning ska dock lämnas till Regeringskansliet (det blivande Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast den 30 juni 2023.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 22) aviserat att utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg inte ska fullföljas. Regeringen aviserade samtidigt att det behöver genomföras en

separat analys för de tre etapperna på de tidigare planerade sträckningarna som redan ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033, dvs. Ostlänken, Hässleholm–Lund och Göteborg–Borås. Ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem skapar tillgänglighet för människor i hela landet, bidrar till stärkt konkurrenskraft, ökat bostadsbyggande och har en avgörande roll för Sveriges klimatomställning.

Regeringen har denna dag gett Trafikverket i uppdrag att avbryta planeringen för de centrala delarna av systemet, dvs. mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping (I2022/02416). Samtidigt gav regeringen Trafikverket i uppdrag att pausa arbetet med projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor samt att snarast avsluta det pågående arbetet med projektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor. Regeringen har denna dag dessutom gett Trafikverket i uppdrag att utreda åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås (I2022/02418). Regeringen har vidare denna dag gett Trafikverket i uppdrag att utreda kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne (I2022/02419).

Regeringen anser att det finns skäl att avbryta planeringen av nya stambanor för höghastighetståg. Den höga kostnaden för utbyggnaden gör att satsningen riskerar att tränga undan andra nödvändiga investeringar. När arbetet med de s.k. centrala systemdelarna mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping har avbrutits, är det viktigt att rätt åtgärder genomförs utifrån dessa nya förutsättningar.

Regeringen anser vidare att satsningar på järnvägen i första hand bör underlätta för arbetspendling och godstrafik för att stärka jobb och tillväxt.

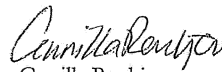
Ostlänken har kommit långt i planeringen och regeringen har beslutat om tillåtlighet för järnvägen i aviserad korridor. Investeringskostnaden för Ostlänkens bedömds emellertid som mycket hög och de uppskattade kostnaderna har ökat väsentligt över tid. Regeringen ser inte att denna utveckling är acceptabel och anser att åtgärder därför behöver vidtas för att så långt som möjligt hålla nere kostnaderna i genomförandet av Ostlänken, samtidigt som hänsyn tas till att planeringen av Ostlänken har gått långt och att byggandet av objektet i vissa delar redan är påbörjat.

Sammantaget bedömer därför regeringen att Trafikverket bör få i uppdrag att identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder samt eventuella andra nödvändiga justeringar vid genomförandet av Ostlänken.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Gunilla Renbjer

Kopia till

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ och SPN
Försvarsdepartementet/MFI
Miljödepartementet/KL, ME och NM
Näringsdepartementet/BI och RTL
Infrastrukturdepartementet/TM och US

Regeringen

Regeringsbeslut

Bilaga 3
II 82022-12-22
I2022/02418

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket
781 89 Borlänge

Uppdrag att utreda åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att utreda åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg-Borås med inriktningen att järnvägen ska byggas ut i stråket för att förbättra arbetspendling, men på ett mer kostnadseffektivt sätt jämfört med projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor.

Utgångspunkt för utredningen är att objektet inte längre ska utformas för att passa in i ett ihoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg. Med den utgångspunkten ska Trafikverket analysera vilka alternativa åtgärder eller paket av åtgärder i järnvägssystemet för hastigheter upp till som mest 250 km/tim, som på ett kostnadseffektivt sätt kan utöka järnvägs-kapaciteten i stråket. Syftet är att framför allt förbättra förutsättningarna för arbetspendlingen i regionen samt förbättra anslutningen till Landvetters flygplats.

I analysen ska ingå att se över nuvarande utformning och lokalisering, exempelvis vad gäller sträckning, stationsorter, stationslösningar och förläggning av järnvägen i ytläge respektive tunnellsökningar för att utöka kapaciteten i järnvägssystemet, utan att trafikstarten försenas. Trafikverket ska belysa om den existerande Kust till kust-banan mellan Göteborg och Borås skulle kunna vara en del i en kostnadseffektiv lösning. En bedömning av vilka omtag i de fysiska planeringsprocesserna som krävs och konsekvenserna av detta ska beskrivas.

För alla ovanstående frågeställningar ska följande redovisas:

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-24 46 31
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Malmorgsgatan 3
E-post: i.registrator@regeringskansliet.se

- Bedömd kostnad, inklusive en beskrivning av osäkerheter i bedömningen.
- Bedömning av transportpolitisk måluppfyllelse.
- Resonemang kring genomförbarhet och möjlig tidsplan.
- Preliminär rangordning.

Trafikverket ska senast den 30 juni 2023 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (det blivande Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 22) aviserat att utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg inte ska fullföljas. Regeringen aviserade samtidigt att det behöver genomföras en separat analys för de tre etapperna på de tidigare planerade sträckningarna som redan ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033, dvs. Ostlänken, Hässleholm–Lund och Göteborg–Borås. Ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem skapar tillgänglighet för människor i hela landet, bidrar till stärkt konkurrenskraft, ökat bostadsbyggande och har en avgörande roll för Sveriges klimatomställning.

Regeringen har denna dag gett Trafikverket i uppdrag att avbryta planeringen för de centrala delarna av systemet, dvs. mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping (I2022/02416). Samtidigt gav regeringen Trafikverket i uppdrag att pausa arbetet med projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor samt att snarast avsluta det nu pågående arbetet med projektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor. Regeringen har dessutom denna dag gett Trafikverket i uppdrag att identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder avseende projektet Ostlänken (I2022/02417). Därtill har regeringen denna dag gett Trafikverket i uppdrag att utreda kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne (I2022/02419).

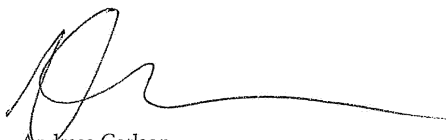
Regeringen anser att det finns skäl att avbryta planeringen av nya stambanor för höghastighetståg. Den höga kostnaden för utbyggnaden gör att satsningen riskerar att tränga undan andra nödvändiga investeringar. Enligt Trafikverket är antalet pendlare i stråket Göteborg–Borås bland de högsta i Sverige och när arbetet med de s.k. centrala systemdelarna mellan Linköping

och Borås respektive Hässleholm via Jönköping har avbrutits, är det viktigt att rätt åtgärder genomförs utifrån dessa nya förutsättningar.

Regeringen anser att satsningar på järnvägen i första hand bör underlätta för arbetspendling och godstrafik för att stärka jobb och tillväxt.

Sammantaget bedömer regeringen därför att Trafikverket bör få i uppdrag att utreda nya åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg-Borås.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Gunilla Renbjer

Kopia till

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ och SPN
Försvarsdepartementet/MFI
Miljödepartementet/KL, ME och NM
Näringsdepartementet/BI och RTL
Infrastrukturdepartementet/TM och US

Regeringen

Regeringsbeslut

Bilaga 4

II 9

2022-12-22
I2022/02419

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket
781 89 Borlänge

Uppdrag att utreda kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att utreda nya åtgärder i järnvägssystemet för hastigheter upp till som mest 250 km/tim, som på ett kostnadseffektivt sätt åstadkommer kapacitetsförbättringar i Skåne. Åtgärderna ska framför allt vara inriktade mot att förbättra förutsättningarna för arbetspendling samt underlätta för ökade godstransporter i järnvägssystemet. Det ska främst handla om åtgärder på sträckan Hässleholm–Lund, men även åtgärder på andra bandelar.

Med anledning av regeringens uppdrag till Trafikverket i beslutet om fastställelse av nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (I2022/01294 m.fl.) pågår en utredning om helt nya förbindelser över Öresund. Sådana nya förbindelser omfattas därför inte av detta uppdrag, men effekter av att Fehmarn bältförbindelsen mellan Danmark och Tyskland öppnar kring år 2029 ska beaktas.

För föreslagna åtgärder ska följande redovisas:

- Bedömd kostnad, inklusive en beskrivning av osäkerheter i bedömningen.
- Bedömning av transportpolitisk måluppfyllelse.
- Resonemang kring genomförbarhet och möjlig tidsplan.
- Preliminär rangordning.

Trafikverket ska senast den 30 september 2023 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (det blivande Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 22) aviserat att utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg inte ska fullföljas. Regeringen aviserade samtidigt att det behöver genomföras en separat analys för de tre etapperna på de tidigare planerade sträckningarna som redan ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033, dvs. Ostlänken, Hässleholm–Lund och Göteborg–Borås. Ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem skapar tillgänglighet för människor i hela landet, bidrar till stärkt konkurrenskraft, ökat bostadsbyggande och har en avgörande roll för Sveriges klimatomställning.

Regeringen har denna dag gett Trafikverket i uppdrag att avbryta planeringen för de centrala delarna av systemet, dvs. mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping (I2022/02416). Samtidigt gav regeringen Trafikverket i uppdrag att pausa arbetet med projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor samt att snarast avsluta det nu pågående arbetet med projektet Hässleholm–Lund, del av nya stambanor. Regeringen har dessutom denna dag gett Trafikverket i uppdrag att identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder avseende projektet Ostlänken (I2022/02417). Därtill har regeringen denna dag gett Trafikverket i uppdrag att utreda åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås (I2022/02418).

Regeringen anser att det finns skäl att avbryta planeringen av nya stambanor för höghastighetståg. Den höga kostnaden för utbyggnaden gör att satsningen riskerar att tränga undan andra nödvändiga investeringar. När arbetet med de s.k. centrala systemdelarna mellan Linköping och Borås respektive Hässleholm via Jönköping har avbrutits, är det viktigt att rätt åtgärder genomförs utifrån dessa nya förutsättningar.

Många järnvägssträckor i Skåne är hårt belastade av både regional trafik och av långväga persontransporter samt av godstrafik mot Malmö och vidare till kontinenten. Trafikverket bör därför ges i uppdrag att utreda nya åtgärder i järnvägssystemet, främst på sträckan Hässleholm–Lund men även på andra bandelar för att det därigenom ska kunna tas ett helhetsgrepp över

kapaciteten i Skåne. Härigenom kan såväl flaskhalsar som de mest kostnadseffektiva lösningarna identifieras.

Regeringen anser att satsningar på järnvägen i första hand bör underlätta för arbetspendling och godstrafik för att stärka jobb och tillväxt.

Sammantaget bedömer därför regeringen att Trafikverket bör få i uppdrag att utreda nya åtgärder i järnvägssystemet som på ett kostnadseffektivt sätt åstadkommer kapacitetsförbättringar i Skåne.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Gunilla Renbjør

Kopia till

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ och SPN

Försvarsdepartementet/MFI

Miljödepartementet/KL, ME och NM

Näringsdepartementet/BI och RTL

Infrastrukturdepartementet/TM och US

Bilaga A1.1.3

Regeringskansliet

2023-03-28
SB2023/00186

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Samråd med riksdagen om TEN-T-kartor

Härmed överlämnas en promemoria från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet

Promemoria

2023-03-28

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 24 – Samråd med riksdagen om TEN-T-kartor

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga i rubricerat ärende.

I svarspromemorian (s. 2) anføres – med hänvisning till bilaga 3 i utskottets promemoria, dvs. rättsdokument 14717/22 – att andra frågor var centrala vid TTE-rådets möte den 5 december 2022. Av rättsdokumentet framgår under rubriken IV. OUSTANDING ISSUES att kartorna var uppe i arbetsgruppen som föregick rådsmötet (9 november 2022) och att bilagorna till förslaget därefter hade reviderats i syfte att ta hänsyn till utestående önskemål från flera medlemsstater (s. 6, punkt 16). Av återrapporten från TTE-rådets möte den 5 december 2022 framgår vidare att ett antal medlemsstater framförde olika medskick inför de fortsatta förhandlingarna och att flera särskilt lyfte önskemål kring kartorna eller kommenterade dessa.

Mot denna bakgrund önskar utskottet en redogörelse för processen kring hur uppdateringar av TEN-T-kartorna går till samt på vilket sätt frågor om ändringar av kartbilagorna tas upp på rådets möten.

TEN-T-kartorna är en bilaga till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 av den 11 december 2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU.

EU-kommissionen presenterade den 14 december 2021 ett förslag till en ny förordning. Med utgångspunkt i det egentliga förordningsförslaget har det förts informella dialoger mellan medlemsstaterna, kommissionen och ordförandeskapet om vilka sträckor och noder som varje medlemsstat vill

inkludera i kartorna. Kommissionen och ordförandeskapet har vid två tillfällen under 2022 bjudit in medlemsstaterna till individuella möten. Vid dessa möten, som för Sveriges del skedde den 8 juni och den 21 september, framförde Sverige synpunkter på TEN-T-kartornas innehåll. Synpunkter lämnades också på Sveriges eget initiativ senare under hösten 2022.

Synpunkterna har speglat Sveriges nationella prioriteringar inom infrastrukturuområdet, vilka i enlighet med gällande ansvarfördelning mellan riksdag och regering fastställs av regeringen, jfr fråga 1–4 i tidigare svar i ärendet.

Kommissionen och ordförandeskapet återkopplar till medlemsstaterna hur synpunkterna kommer att hanteras. Någon förhandling i meningen att medlemsstaterna kommenterar kommissionens och ordförandeskapets förslag samt reagerar på inspel från andra medlemsstater äger inte rum. I de fall en medlemsstat har önskat ta bort en sträcka eller nod från kartan har det, såvitt Landsbygds- och infrastrukturdepartementet kan överblicka, accepterats av kommissionen och ordförandeskapet utan närmare diskussion.

Eftersom kartorna är en del av förordningen har de formellt sett varit föremål för behandling inom ramen för rådsarbetsgruppen, Coreper och ministerrådet. Inte heller i dessa forum sker det någon förhandling om kartorna. Som framgår av återrapporten från TTE-rådets möte den 5 december 2022 har det däremot förekommit att enskilda länder nämnt för dem viktiga sträckningar och noder.

Processerna för att ta fram kartbilagan till den nya förordningen under våren och under hösten 2022 har i de avseenden som diskuterats ovan i stort inte skiljt sig från motsvarande process inför att 2013 års förordning beslutades.

Bilaga A1.2.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -12- 07

Dnr 1112-2022/23

SVERIGES
RIKSDAG

2022-12-07

Informationsklass: Publik

Till konstitutionsutskottet

Plattformsekonomin framväxt har på bara några år förändrat stora delar av arbetsmarknaden i grunden. Dessa förändringar har till viss del inneburit fördelar i form av ökad flexibilitet, effektivitet, enklare inträde på arbetsmarknaden och möjlighet till extrainkomster. Samtidigt kan plattformarbete innebära en ökad risk för utsatthet och lägre grad av socialt skydd. Mot bakgrund av detta har EU-kommissionen identifierat ett antal särskilt angelägna utredningsområden, såsom bl.a. anställningsstatus, arbetsförhållanden (inklusive hälsa och säkerhet), tillgång till socialt skydd, gränsoverskridande frågor och tillgång till kollektiva förhandlingar och representation. I december 2021 presenterade EU-kommissionen ett paket med flera initiativ och förslag avseende plattformarbete. Paketet omfattade ett meddelande om EU:s strategi och åtgärder för plattformarbete, ett förslag till direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete.

När frågan senast bereddes i AU den 25 januari 2022 riktades kritik mot förslaget såväl från Centerpartiet, som från nuvarande regeringspartier (L undantaget). Sedan dess har AU inte tagit del av några handlingar eller någon information i ärendet. Inför AU den 1 december 2022 delgavs heller inget underlag inför rådets beslut, och inget förslag till svensk ståndpunkt, trots att det fanns nya positioner för utskottet att ta ställning till.

Den 2 december 2022 behandlade EU-nämnden (EUN) frågan om direktivet inför EPSCO-mötet den 8 december. Vid EPSCO-mötet väntas ministrarna ta ställning till rådets förslag till allmän inriktning. För att EUN och AU ska kunna ta ställning till den allmänna inriktningen, och meddela denna till regeringen, är det angeläget att nämnden och utskottet delges information i tid.

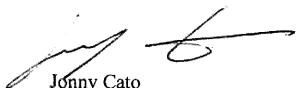
Paulina Brandbergs statssekreterare Martin Andersson uppgav att det inte fanns något färdigt förslag från rådet. Det fanns därför heller inte någon uppdaterad svensk ståndpunkt att tillgå och att informationen skulle ske muntligen till EUN. När EUN till slut fick del av rådets förslag till allmän inriktning med rådsslutsatser den 1 december klockan 15.42 framgick det dock att dokumentet är daterat till den 25 november 2022, en vecka innan.

Enligt regeringsformen 10 kap. 10§ finns en skyldighet för regeringen att fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen

om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Det framgår också av 7 kap. 12 § i riksdagsordningen att regeringen ska överlägga med utskotten i de frågor om arbetet i EU som utskotten bestämmer. En minoritet av utskottets ledamöter kan också begära att utskottet ska besluta att överlägga med regeringen. En sådan begäran om överläggning får avslås om det skulle fördröja behandlingen så att avsevärt men skulle uppkomma. Det är med andra ord avgörande att utskottet och EUN får information och underlag i god tid. I det aktuella fallet är det dessutom av särskild vikt eftersom förslaget riskerar att negativt påverka Sveriges självbestämmande i arbetsmarknadspolitiken. Direktivförslaget om plattformarbete skulle dessutom få återverkningar på såväl skattesystemet som socialförsäkringssystemet och arbetsmarknadens parter, och ha långtgående konsekvenser för hela gig-ekonomin.

EU-nämnden ger regeringen mandat för vilken åsikt riksdagen anser att regeringen ska föra fram i EU-förhandlingar. Regeringen är visserligen inte rättsligt bunden av vad EU-nämnden har sagt, men KU har slagit fast att regeringen bör handla i enlighet med EU-nämndens råd och synpunkter. KU har också framhållit att regeringen måste ha mycket goda skäl om den inte följer det mandat den fått från EU-nämnden. För att detta ska vara möjligt är det såklart en grundläggande förutsättning att riksdagen har möjlighet att fatta ett välgrundat beslut om sin inställning i god tid.

Såvitt framgår av ovan har regeringen brustit i att genomföra samråd med arbetsmarknadsutskottet under vecka 48 inför EU-nämnden den 2 december 2022 genom att dokumenten mottogs för sent. Det framstår också som nödvändigt med en närmare granskning av när (dag och tid) regeringen mottog rådsslutsatserna från det tjeckiska ordförandeskapet och vad fördröjningen i information till riksdagen berodde på. Mot bakgrund av detta vill jag att konstitutionsutskottet granskar regeringens och statsrådet Paulina Brandbergs hantering av ärendet.

Jonny Cato
Riksdagsledamot (C)

Bilaga A1.2.2

Regeringskansliet

2023-02-14
SB2023/00101

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Samråd med riksdagen om direktivet om bättre arbetsvillkor för plattformarbete

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Kerstin Bynander, Arbetsmarknadsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-14

Arbetsmarknadsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Samråd med riksdagen om direktivet om bättre arbetsvillkor för plattformsarbete

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

- 1. En redogörelse önskas för när (dag och tidpunkt) regeringen tog emot rådsdokumentet med rådets förslag till allmän inriktning samt när (dag och tidpunkt) dokumentet överlämnades till EU-nämnden och vilka överväganden som gjordes när det gäller tiden för överlämnande.*
- 2. Hur förhåller sig tidpunkten för överlämnande av underlaget till EU-nämnden till vad som anges i Regeringskansliets riktlinjer om samråd?*

Enligt Regeringskansliets riktlinjer för samråd med EU-nämnden ska det skriftliga underlaget inför samråd lämnas direkt från det ansvariga departementet till EU-nämndens kansli. Departementet ansvarar för att ett samlat underlag med en kommenterad dagordning anländer senast måndag kl. 12.00 i den vecka som nämnden sammanträder. Eventuellt kompletterande underlag överlämnas samlat onsdag respektive torsdag senast kl. 12.00.

Inför samrådet i EU-nämnden fredagen den 2 december 2022 överlämnade Arbetsmarknadsdepartementet måndagen den 28 november en kommenterad dagordning till EU-nämnden. Något dokument med förslag till allmän riktlinje till rådet från Coreper fanns vid den tidpunkten inte tillgängligt för departementet.

Eftersom något dokument med förslag till allmän riktlinje från Coreper till rådet fortfarande inte fanns tillgängligt torsdagen den 1 december över-

lämnade Arbetsmarknadsdepartementet kl. 11.59 istället kompletterande information i form av ett förslag till Coreper från rådssekretariatet (dokument 14990/22 daterat och tillgängliggjort för Arbetsmarknadsdepartementet fredagen den 25 november).

Förslaget till allmän riktlinje från Coreper till rådet blev tillgängligt för Arbetsmarknadsdepartementet lördagen den 3 december (dokument 15338/22, daterat lördagen den 3 december). Detta dokument överlämnades efter överenskommelse med arbetsmarknadsutskottets kansli till utskottet måndagen den 5 december och, efter överenskommelse med EU-nämndens kansli, till EU-nämnden tisdagen den 6 december. Tidpunkten för överlämnande var kl. 16.36 respektive kl. 14.11.

3. En redogörelse önskas för hur regeringens ståndpunkt som förankrats i arbetsmarknadsutskottet vid överläggningen den 25 januari 2022 förhåller sig till den ståndpunkt som framfördes vid EU-nämnden den 2 december 2022. Av redogörelsen bör framgå vad som avsågs med "negativ riktning" i det förslag till ståndpunkt som lades fram vid samrådet den 2 december 2022.

Regeringen förankrade sin ståndpunkt vid överläggningen med arbetsmarknadsutskottet den 25 januari 2022. Inför samrådet i EU-nämnden den 2 december gällde fortfarande denna ståndpunkt. Mot den bakgrunden förankrades med EU-nämnden att Sverige skulle ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje under förutsättning att förslaget inte ändrades i negativ riktning för svenskt vidkommande och att Sveriges röst inte ändrade på majoritetsförhållandena i rådet. Med negativ riktning avsågs att de väsentliga förändringar som Sverige hade fått igenom under förhandlingen inte skulle försämrats eller att förslaget skulle ändras på ett sätt som innebar att det inte längre låg inom ramen för den förankrade ståndpunkten från den 25 januari.

4. Förekom det några kontakter mellan Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) och arbetsmarknadsutskottet inför rådsmötet den 8–9 december 2022 i syfte att utröna eventuellt behov av information till eller överläggning med utskottet? Om ja, vilken bedömning framfördes till utskottet om behovet av information eller överläggning?

Information om läget i aktuella EU-förhandlingar lämnades till arbetsmarknadsutskottet den 25 oktober 2022 av statsrådet Johan Pehrson. Arbetsmarknadsdepartementet överlämnade den 29 november, som svar på

arbetsmarknadsutskottets samlingsbeställning, skriftliga rapporter från rådsarbetsgruppens möten den 17 oktober och den 15 november.

Eftersom det enligt regeringen inte funnits anledning att ändra ståndpunkten som förankrats med utskottet den 25 januari kontaktade inte Arbetsmarknadsdepartementet utskottet inför samrådet i EU-nämnden den 2 december. Utskottet tog inte heller kontakt med Arbetsmarknadsdepartementet inför detta samråd. Efter samrådet informerade statssekreteraren Martin Andreasson den 6 december arbetsmarknadsutskottet om förhandlingsläget gällande det aktuella direktivet.

5. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A1.3.1

Stockholm 2022-11-30 Till Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -11- 30

Dnr 1057-2022/23

Begäran om granskning av finansminister Elisabeth Svantesson med anledning av underlåtenhet att samråda med riksdagens EU-nämnd angående EU:s budget för 2023

Den 4 november 2022 behandlade EU-nämnden frågan om EU:s årsbudget för år 2023, som EU:s ministerråd och Europaparlamentet i närtid skulle slutförhandla.

Vid samrådet anförde Elisabeth Svantessons statssekreterare Johanna Lybeck Lilja följande med anledning av förhandlingen om EU:s årsbudget:

”Vi bedömer att fokus i förhandlingarna – och en viktig förhandlingsfråga – kommer att vara åtagandenivån. Detta beror helt enkelt på att dagens åtaganden är morgondagens betalningar. Den svenska linjen och det svenska förhandlingsupplägget kommer att koordineras med likasinnade medlemsstater för att vi ska kunna få så bra genomslag och så bra slutresultat som möjligt.”

På allmänna rådet den 22 november behandlades det slutliga förslaget om årsbudgeten 2023. Sverige valde som enda land tillsammans med Ungern att avstå från att delta i beslutet. Alla andra medlemsländer har röstat ja.

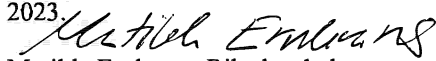
Beslutet att avstå har inte varit föremål för samråd i Sveriges riksdag varken i finansutskottet eller i riksdagens EU-nämnd.

Enligt ett tidigare skriftligt samråd den 24 augusti anförde regeringen att man avsåg att rösta ja till förslaget till rådposition om årsbudgeten 2023.

Enligt regeringsformen 10 kap. 10§ finns en skyldighet för regeringen att fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen. Något samråd har dock inte skett i riksdagens EU-nämnd kring beslutet att avstå från att delta i omröstningen om EU:s budget 2023.

Vi kan också konstatera att man inte agerat i enlighet med de intentioner som statssekreterare Johanna Lybeck Lilja anförde, att man skulle koordinera beslutet med likasinnade länder.

Till detta kan också läggas det faktum att Sverige inom några veckor tar vid som ordförandeland för EU, och att det är anmärkningsvärt att Sverige tillsammans med Ungern som enda länder inte kunnat ställt sig bakom EU:s årsbudget för 2023.

Matilda Ernkran, Riksdagsledamot

Bilaga A1.3.2

Regeringskansliet

2023-02-08
SB2023/00070

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Samråd med EU-nämnden om EU:s årsbudget för 2023

Härmed överlämnas en promemoria med bilagor från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Magnus Bengtson, Finansdepartementet.

Per Hall

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-723 11 71
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Regeringskansliet**Promemoria**

2 bilagor

2023-02-08

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Samråd med EU-nämnden om EU:s årsbudget för 2023

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Utskottet önskar ta del av ev. underlag inför regeringens samråd med EU-nämnden den 4 november 2022.

Underlag i form av en promemoria och en presentation bifogas, bilaga 1 och 2.

2. Vilken ståndpunkt framfördes av Sverige om förslaget till överenskommelse om EU:s årsbudget för 2023 vid mötena i Ekofin budget och förlikningskommittén den 11 och 14 november 2022?

Vid dessa möten framförde Sverige att marginalerna och användningen av specialinstrumenten i den utsträckning som presenterades i förslaget till överenskommelse inte kunde godtas. Vidare framfördes att Sverige, mot bakgrund av att det slutgiltiga förslaget till budget vida översteg kommissionens ursprungliga förslag och vad rådet hade föreslagit, avsåg att lägga ned sin röst vid omröstningen.

3. En redogörelse önskas för hur förslaget till överenskommelse om EU:s årsbudget för 2023 som godkändes av rådet den 22 november 2022 förhåller sig till den ståndpunkt som förankrades i EU-nämnden.

4. Vid allmänna rådets möte den 22 november 2022 avstod Sverige från att delta i beslutet. Vilka överväganden låg bakom beslutet? Hur förhåller sig regeringens agerande till vad som anfördes vid samrådet i EU-nämnden den 4 november 2022?

5. Det gemensamma förslaget till EU:s årsbudget för 2023 var uppsatt som en A-punkt på dagordningen för allmänna rådet den 22 november 2022. Något skriftligt samråd om förslaget inför det rådsmötet genomfördes dock inte. Vad var skälet till att något skriftligt samråd inte ägde rum?

6. En kommentar önskas till hur den nu aktuella hanteringen förhåller sig till vad utskottet anförde hösten 2020 om vad som kännetecknar ett väl fungerande samråd mellan riksdag och regering.

Vid EU-nämndens sammanträde den 4 november 2022 förankrade regeringen sin ståndpunkt inför mötena i Ekofin budget och förlikningskommittén. Ståndpunkten innebar bl.a. att regeringen skulle verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Det övergripande målet var därmed, liksom tidigare år, att nå en så restriktiv budget som möjligt som med god marginal rymdes inom den beslutade budgetramen för 2023. EU-nämnden fick vid sammanträdet information om att regeringen fortsatt avsåg att driva en restriktiv linje samt koordinera den svenska linjen och förhandlingsupplägget med likasinnade medlemsstater för att få ett så bra genomslag som möjligt.

Rådet och Europaparlamentet nådde den 11 och 14 november 2022 en överenskommelse om EU:s årsbudget för 2023. Överenskommelsen innebar en åtagandenivå på 186,6 miljarder euro och en betalningsnivå på 168,6 miljarder euro. Den överenskomna åtagandenivån var 267 miljoner euro högre än den åtagandenivå som föreslagits av Europeiska kommissionen. Vidare skulle specialinstrument utanför ram behöva aktiveras eftersom förslaget överskred budgetramen för 2023.

Överenskommelsen bedömdes inte vara sådan att den kunde godtas av Sverige. I mandatet från EU-nämnden den 4 november 2022 låg att om Sverige inte fick gehör för sin ståndpunkt skulle Sverige inte rösta ja. Med hänsyn till det kommande ordförandeskapet lade Sverige ned sin röst.

Någon ytterligare förankring i form av skriftligt samråd inför rådets möte den 22 november 2022 var inte nödvändig eftersom agerandet ansågs förenligt med den förankrade ståndpunkten.

Hanteringen bedömdes inte stå i strid med vad konstitutionsutskottet uttalat om ett väl fungerande samråd mellan riksdag och regering.

7. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och utskottets promemoria ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Regeringskansliet**Promemoria**

2022-10-27

Finansdepartementet
Budgetavdelningen, EU-budgetenheten

Riksdagen

EU:s årsbudget för 2023.

EU:s årsbudgetprocess under 2022

- Kommissionen antog den 6 juni 2022 sitt förslag till EU:s årsbudget för 2023.
- Rådets position fastställdes genom skriftlig procedur den 6 september.
- Den 19 oktober antog Europaparlamentet sin position genom omröstning i plenum.
- Den 5 oktober presenterade kommissionen ett förslag till ändringsskrivelse avseende budgeten 2023.
- Den 25 oktober påbörjades en förlikningsperiod som pågår fram till den 14 november under vilken rådet och Europaparlamentet ska nå en överenskommelse om 2023 årsbudget.
- Den 11 november äger Ekofin budget, liksom ett förlikningsmöte mellan Rådet och EP rum.
- Om en överenskommelse nås vid förlikningsmötet den 11 november ska Europaparlamentet inom två veckor fastställa budgeten för 2023.

Kommissionens budgetförslag inklusive ändringsskrivelse 1 för 2023

Kommissionens förslag till EU:s årsbudget 2023 innebär totala utgifter om 186,3 miljarder euro i åtaganden och 168,7 miljarder euro i betalningar. Detta innebär en ökning på ca 4,0 miljarder euro i åtaganden (+2,2 %) och en minskning med ca -1,4 miljarder euro i betalningar (-0,8 %) jämfört med beslutad budget för 2022, inklusive beslutade ändringsbudget 1–4. I dessa summor ingår den så kallade ändringsskrivelse 1 som presenterades den 5 oktober och som innebär att förslaget till årsbudget modifieras genom ökade

åtaganden på 0,8 miljarder euro och ökade betalningar på 2,4 miljarder euro jämfört med kommissionens ursprungliga förslag.

Det konsoliderade förslaget innebär en åtagandemarginal i förhållande till taket i den fleråriga budgetramen på 445 miljarder euro (ca 0,2 % av totala utgifter) och en betalningsmarginal på 3,3 miljarder euro. Jämfört med 2022 års budget föreslår kommissionen de procentuellt största utgiftsökningar under alla rubrik 2 b Motståndskraft och värderingar 1,3 miljarder euro (+20,0 %), rubrik 4 Migration och gränsförvaltning 367,3 miljarder euro (+10,9%) och rubrik 5 Säkerhet och försvar 162,1 miljarder euro (+8,6 %).

Resultatet av rådets läsning

I rådets reviderade förhandlingsmandat minskar åtagandeanslagen med ca 2,4 miljarder euro och betalningarna med ca 2,9 miljarder euro jämfört med kommissionens förslag inklusive ändringsskrivelse.

Liksom tidigare år har de viktigaste skiljelinjerna under förhandlingen funnits mellan å ena sidan medlemsstater som är nettomottagare av strukturfonds- och landsbygdsstöd, vilka argumenterat emot neddragningar, och å andra sidan nettobetalande länder, inklusive Sverige, som förordade neddragningar och större marginaler på åtaganden och betalningar jämfört med kommissionens föreslag.

Europaparlamentets läsning

Europaparlamentets behandling i oktober utgår från rådets läsning och beaktar alltså inte ändringsskrivelse 1. Europaparlamentets position innebär att åtagandena ökar med 944 miljarder euro och betalningarna minskar med 1,0 miljarder euro jämfört med kommissionens förslag inklusive ändringsskrivelse.

Tabell 1: Sammanställning av kommissionens förslag inklusive ändringskrivelse 1

Rubrik		KOM AB 2023 inkl ÅS 1		Förändring i euro jmf. AB 2022		Förändring i % jmf. AB 2022	
(miljoner euro)		Ataganden	Betalningar	Ataganden	Betalningar	Ataganden	Betalningar
1.	Inre marknaden, innovation och den digitala ekonomin	21 568	20 901	-277,5	-572,4	-1,3%	-2,7%
	Marginal	159					
2.	Sammanhållning, motståndskraft och värderingar	70 678	58 184	2 902,9	-3 740,1	+4,3%	-6,0%
	Marginal	-541					
2a	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	62 923	50 874	1 608,8	-5 476,8	+2,6%	-9,7%
	Marginal	16					
2b	Motståndskraft och värderingar	7 755	7 309	1 294,1	1 736,7	+20,0%	+31,2%
	Marginal	-557					
3.	Naturresurser och miljö	57 223	57 445	541,5	1 618,6	+1,0%	+2,9%
	Marginal	72					
4.	Migration och gränsförvaltning	3 727	3 067	367,3	-186,9	+10,9%	-5,7%
	Marginal	87					
5.	Säkerhet och försvar	2 058	1 183	162,1	-54,5	+8,6%	-4,4%
	Marginal	-112					
6.	Grannskapet och omvärlden	16 932	13 894	-238,5	977,8	-1,4%	+7,6%
	Marginal	-603					
7.	EU:s offentliga förvaltning	11 309	11 309	525,5	525,4	+4,9%	+4,9%
	Marginal	110					
	Totalt innanför ram	183 494	165 983	3 983,3	-1 432,1	+2,2%	-0,9%
	Marginal	-827	2 592				
	Totalt inkl. instrument utanför ram	186 360	168 663	4 039,4	-1 375,1	+2,2%	-0,8%
	Marginal	445	3 284				
	Varav Icke-tematiska specialinstrument	1 272	693				
	Flexibilitetsinstrumentet (flex)	822	693				
	Marginalinstrumentet (SMI)	450					
	Varav tematiska specialinstrument	2 855	2 680				
	Europeiska globaliseringsfonden (EGF)	205	30				
	Solidaritets- och krisreserven (SEAR)	1 325	1 325				
	Brexitreserven	1 325	1 325				
	Ytterligare tillskott genom återtagna medel						
	Artikel 15.3	159					

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen verkar för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Målet innebär att regeringen ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s medel och att närhetsprincipen ska tillämpas på budgetområdet. Det innebär också strikt budgetdisciplin, d.v.s. att verka för en begränsning av EU:s utgifter inom budgetramen och därmed den svenska avgiften till EU. Det övergripande målet i arbetet med 2023 års EU-budget är därmed, liksom tidigare år, att nå en så restriktiv budget som möjligt som med god marginal ryms inom de beslutade taken i den fleråriga budgetramen för åren 2021–2027.

Otillräckliga marginaler riskerar att leda till krav på utnyttjande av särskilda instrument som leder till utgifter utöver budgetramen. Det lämnar heller inga

möjligheter att omhänderta och finansiera oförutsedda händelser inom givna ramar, vilket är problematiskt.

Åtaganden bör begränsas så att det finns utrymme för oförutsedda åtaganden under det löpande budgetåret. Det är också viktigt att åtaganden begränsas för att inte ytterligare underblåsa den stora mängden utstående åtaganden, reste à liquider (RAL) som kommer att påverka medlemsstaternas avgifter under kommande år. Åtagandenivån för 2023 bör därför skapa utrymme för att möjliggöra att betala redan ingångna åtaganden.

Betalningsanslagen ska baseras på realistiska och väl underbyggda och verifierade prognoser och spegla tidigare genomförande. Avbetalning av RAL måste alltid baseras på ett konstaterat behov. Utöver detta krävs ytterligare marginaler för att skapa beredskap för andra oförutsedda utgifter under det löpande budgetåret.

2023-02-07

Samråd om EU:s årsbudget 2023

EU-nämnden 4 november 2022

Regeringskansliet

Finansdepartementet 1

1

Processen för årsbudgeten 2023

- Den 6 juni antog KOM sitt budgetförslag för 2023
- Den 6 september fastställdes rådets position genom skriftlig procedur
- Den 19 oktober antog Europaparlamentet sin läsning
- Den 6 oktober presenterade KOM förslag till ändringsskrivelse
- Den 11 november äger förlikningsmötet rum

Regeringskansliet

Finansdepartementet 2

2

1

Kommissionens budgetförslag 2023

Kommissionens förslag (inklusive ändringsskrivelse 1)

Ataganden: 186,3 miljarder euro

Marginal: 445 miljoner euro

Betalningar: 168,7 miljarder euro

Marginal 3,3 miljarder euro

Förändring i förhållande till beslutad budget 2022

Ataganden: + 2,2 %

Betalningar: - 0,8 %

 Regeringskansliet

Finansdepartementet   3

3

Kommissionens budgetförslag i rubriker

Rubrik (bilagor dnr)	KOMAR 2023 totalt A & T		Förändring i euro per år 2023		Förändring i % per år 2023	
	Ataganden	Betalningar	Ataganden	Betalningar	Ataganden	Betalningar
1. Enkelt marknads, innovation och den digitala ekonomiska	21 848	20 901	-277,5	-672,4	-1,2%	-2,7%
Marginal	159					
2. Sammanhållning, medlemsstat och värdepapper	70 678	541	58 184	2 932,9	+3,746,1	+4,3%
Marginal	52 625	50 874	1 606,8	-5 438,8	+2,8%	-8,7%
2a Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	16					
Marginal	7 756	7 700	1 294,1	1 786,7	+20,0%	+21,2%
2b Medlemsstat och värdepapper	57 633	57 446	541,5	1 618,6	+1,0%	+2,9%
Marginal	72					
3. Migration och gränstillsyn	3 727	3 067	367,3	-188,9	+10,3%	-5,7%
Marginal	87					
4. Säkerhet och försvar	2 698	1 183	162,1	-64,8	+8,8%	-4,4%
Marginal	-112					
5. Ormskap och omvärlden	16 932	13 894	-338,5	-977,8	-1,4%	-7,6%
Marginal	463					
7. EU:s offentliga förvaltning	11 838	11 208	826,5	-826,4	+4,3%	-4,4%
Marginal	110					
Totalt inkomster från	186 494	168 993	3 683,3	-1 453,1	+2,0%	-0,9%
Marginal	497	2 082				
Totalt utgifter, kostnader och utgifter från	186 348	168 660	4 636,4	-1 275,1	+2,5%	-0,8%
Marginal	645	3 284				
Varav (inkluderat i kommissionens budget)	1 222	693				
Förskottbetalningar (inkluderat i kommissionens budget)	632	595				
Marginal (inkluderat i kommissionens budget)	430					
Varav (inkluderat i kommissionens budget)	2 656	2 656				
Europeiska gemenskapens (EGF)	2 656	2 656				
Samarbets- och utvecklingsprogram (SEAF)	1 328	1 328				
Beskrivningen	1 328	1 328				
Förändring i förhållande till beslutad budget 2022	136					

 Regeringskansliet

Finansdepartementet   4

4

2023-02-07

Förhandlingsläget inför förlikningen

marginal i förhållande till MFF-taken 2023

Kommissionens budgetförslag 2023 (inkl. ÅS 1)

- Atagandemarginal: 0,45 miljarder euro
- Betalningsmarginal: 3,3 miljarder euro

Rådets läsning

- Atagandemarginal: 2,0 miljarder euro
- Betalningsmarginal: 6,0 miljarder euro

Europaparlamentets läsning

- Atagandemarginal: - 0,8 miljarder euro
- Betalningsmarginal: 4,4 miljarder euro

5

Förslag till svensk ståndpunkt

- Budgetdisciplin och respekt för budgetramarna
- Tillräckliga marginaler
- Realistiska prognoser
- Finansiering via omprioritering

6

3

Bilaga A1.3.3

Regeringskansliet

2023-03-07
SB2023/00070

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Samråd med EU-nämnden om EU:s årsbudget för 2023

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Johan
Ndure, Finansdepartementet.

Per Hall

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 – Samråd med EU-nämnden om EU:s årsbudget för 2023

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende.

1. Vilken del av mandatet från EU-nämnden den 4 november 2022 ansågs ligga till grund för bedömningen att Sverige, om Sverige inte fick gehör för sin ståndpunkt, inte skulle rösta ja (jfr svar på fråga 3–6)?

I ståndpunkten angavs inte om regeringen vid omröstningen skulle rösta ja eller nej, eller lägga ned sin röst. Det var underförstått att Sverige inte skulle rösta ja till ett förslag som inte låg i linje med ståndpunkten.

2. Av svaret framgår bl.a. att det slutgiltiga förslaget till budget, som togs fram efter samrådet med EU-nämnden, vida översteg kommissionens ursprungliga förslag och vad rådet hade föreslagit. I svaret anges också att någon ytterligare förankring i form av skriftligt samråd inför rådets möte den 22 november 2022 inte var nödvändig eftersom agerandet ansågs förenligt med den förankrade ståndpunkten. Mot denna bakgrund önskas en redogörelse för hur denna bedömning förhåller sig till

a) regeringens informations- och samrådsskyldighet enligt 7 kap. 14 § riksstatsordningen

b) vad som anges i Regeringskansliets riktlinjer för Beredning och riksstatsförankring av EU-frågor, EU-chefens riktlinjer 2022:1 (mars 2022) om att A-punkter som avser ärenden som nyligen varit föremål för muntligt samråd inte behöver föras upp på listan om inga sakomständigheter av betydelse ändrats.

Den förankrade ståndpunkten innebar att regeringen skulle verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Det övergripande målet var att nå en så restriktiv budget som möjligt som med god marginal rymdes

inom den beslutade budgetramen för 2023. Några sakomständigheter av betydelse för denna ståndpunkt ändrades inte. Det bedömdes därför att det inte behövdes något skriftligt samråd och att hanteringen sammantaget uppfyllde informations- och samrådsskyldigheten enligt 7 kap. 14 § riksdagsordningen.

Bilaga A1.4.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -10- 28

Dnr 701-2022/23

Anmälan om granskning av Edholms agerande i riksdagens frågestund

I riksdagens frågestund 27 oktober deltog skolminister Lotta Edholm. Frågestunden är en av riksdagens viktigaste kontrollfunktioner och regleras i bland annat i riksdagsordningen 8 kapitel 8§ där vi kan läsa att statsrådet ska besvara frågan omedelbart.

På en fråga från ledamoten Daniel Riazat (V) om man kan lita på att regeringen företräder väljarnas intressen i skolfrågor svarar Edholm "Jag tackar för frågan. Dock så är det så att jag är KU-anmäld i den här frågan och får därför inte svara på några frågor nu, men det kommer senare". På ledamotens följdfråga om vilken politik statsrådet tänker bedriva när det kommer till marknadsiseringen av skolan väljer Edholm att återigen avstå att svara med hänvisning till den KU-anmälan av undertecknad som riktats mot henne.

Senare i samma frågestund undrar ledamoten Camilla Hansén (MP) med hänvisning till tidigare svar om det finns någonting om Liberalernas och regerings skolpolitik som riksdagen kommer kunna fråga om fram till det att KU är färdiga med sin handläggning och får till svar av skolministern "Jag känner en väldigt stor respekt för riksdagens konstitutionsutskott och jag väljer därför att inte kommentera detta så länge jag har det rådet att göra på det sättet."

Det föreligger inget hinder för ett statsråd att besvara frågor i ett ärende där hen är anmäld till granskning av Konstitutionsutskottet varför sakens saktighet i Edholms uttalande bör ifrågasättas.

Men framför allt gällde frågorna på frågestunden inte det agerande som KU-anmälan tar upp, utan generella frågor om regeringens sakpolitik. Skolministern hävdade alltså att hon inte kunde besvara frågor på sitt sakområde.

Agerandet från statsrådet Edholms riskerar att sätta frågestunden som kontrollmekanism ur spel och därför bör konstitutionsutskottet granska detta.

Åsa Westlund

Bilaga A1.4.2

Regeringskansliet

2023-01-17
SB2022/01531

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 13 – Skolministerns agerande vid riksdagens frågestund

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Katarina Back, Utbildningsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-01-17

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 13 – Skolministerns agerande vid riksdagens frågestund

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilken rättslig bedömning läg bakom statsrådet Lotta Edholms svar "...att jag är KU-anmäl i den här frågan och får därför inte svara på några frågor nu..."?

Vid frågestunder ska svar lämnas omedelbart utan betänketid. Statsrådet Lotta Edholm blev inledningsvis osäker på vilka frågor hon kunde svara på med anledning av anmälan till konstitutionsutskottet. Senare under frågestunden svarade hon dock på frågor från riksdagens ledamöter, bl.a. om vinstuttag och en ny friskolelag. Det låg således ingen rättslig bedömning till grund för det aktuella uttalandet.

2. Vilka ytterligare kommentarer ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian föranleder ingen ytterligare kommentar.

Bilaga A2.1.1

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -06- 09

Dnr 2198-2021/22

2022-06-08

Anmälan till Konstitutionsutskottet

Informationsklass: Publik

Granskning av statsrådet Matilda Ernkrans

Granskning av biståndsministerns agerande gällande avräkningar

Regeringen presenterade historiskt stora avräkningar på biståndet med 9,2 miljarder den 17 mars som skulle användas till statens kostnader för flyktmottagning i Sverige som en följd av att många tvingats på flykt på grund av Rysslands aggression i Ukraina. Biståndet minskar alltså bakvägen genom att regeringen omfördelar pengar som ska gå till världens mest utsatta till Sverige. Miljöpartiet är djupt kritiska till detta. I en tid när bistånd är viktigare än på länge, när behoven ökar och när världen står inför en global svältkatastrof som i sin tur kan generera politiskt kaos och än mer krig och konflikter, är det helt fel väg att gå.

Den stora avräkningen som gjordes i mars baserades på en extra prognos från Migrationsverket. Trots att Migrationsverket i sin ordinarie prognos i april presenterat siffror som är betydligt lägre än den som prognosticerades i den extra prognosen i mars (80 000 som huvudprognos helår) har regeringen valt att inte justera avräkningarna i enlighet med den nya prognosen utan endast återföra 1,3 miljarder till biståndet. Limiterna minskar endast från 9, 2 till 7,9 miljarder trots att regeringen borde ha återbetalat 3,5 miljarder till biståndet om regeringen använt sitt eget system. De följer alltså inte Migrationsverkets prognos utan behåller stora nedskärningar på biståndet med motiveringen att de vill ha handlingsfrihet.

Den 3 juni presenterade Migrationsverket ytterligare nya siffror som visar på ett ännu lägre antal asylsökande som huvudscenario (50 000 på ett helår), vilket borde innebära att regeringen ska återföra hela 5,6 miljarder till biståndet (förutsatt samma per capita-beräkning och enligt regeringens eget system). Att fortsätta vidhålla dessa enorma avräkningar trots allt lägre prognoser från Migrationsverket för hur många som söker skydd i Sverige är orimligt och kommer att få stora konsekvenser för biståndet under året. Utrikesutskottet har dessutom i ett yttrande till Finansutskottet (2021/22:UU5y) uttryckt att utskottet "vill understryka vikten av transparens och långsiktighet när det gäller avräkningar från biståndsramen. Utskottet noterar att enligt Migrationsverkets prognos från den 27 april 2022 beräknas antalet skyddssökande från Ukraina bli väsentligt lägre än tidigare prognoser. Utskottet utgår från att regeringen har en beredskap att snabbt se över utbetalningstaken när prognoserna blir säkrare.". Det är uppenbart att biståndsministern inte följer detta.

SVERIGES
RIKSDAG

Miljöpartiet anser att avräkningarna bör minimeras. Regeringens minskning av biståndet drabbar arbete med klimatanpassning, hållbar livsmedelsförsörjning, mänskliga rättigheter och demokrati. Det som nu ställs in är satsningar som syftar till att skapa mer motståndskraftiga samhällen, och istället riskerar än fler människor bli beroende av humanitärt bistånd. Dessutom banar Sverige väg för att andra höginkomstländer ska följa efter och också börja använda stora delar av biståndet i sina egna länder istället. Om vi minskar ansträngningarna för en tryggare och fredligare värld, kommer fler behöva fly.

Det minsta man kan begära är dock att ministern minskar avräkningarna i paritet med Migrationsverkets prognoser och inte vidhåller limiterna för säkerhets skull. Det framstår som märkligt att regeringen inte följer sin egen expertmyndighets prognoser trots att detta varit praxis länge, utan endast gör det när prognoserna ökar, men inte när de minskar. Jag vill att detta agerande för granskas av Konstitutionsutskottet.

Stockholm den 8 juni 2022

Maria Ferm.
Riksdagsledamot (MP)

Bilaga A2.1.2

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00067

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Dåvarande biståndsministerns agerande gällande avräkningar på det internationella biståndet

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är tf. rättschefen Carl Magnus
Nesser, Utrikesdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 8 – Dåvarande biståndsministerns agerande gällande avräkningar på det internationella biståndet

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilka beslut om utbetalningstak för anslag som räknas in i biståndsramen fattade regeringen under våren och sommaren 2022?

Den 13 april 2022 beslutade regeringen (UD2022/05869 och UD2022/06298) att sätta tak på utbetalningar för vissa av anslagsposterna på anslaget 1:1 Biståndsverksamhet. Beslutet innebar utgiftsbegränsningar på vissa anslag som disponeras av Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Utrikesdepartementet och i mindre utsträckning Folke Bernadotteakademien. Utgiftsbegränsningarna uppgick totalt till 9,2 miljarder kronor.

Den 7 juni 2022 beslutade regeringen (UD2022/08930), efter en prognos från Migrationsverket, att minska utgiftsbegränsningarna till totalt 7,9 miljarder kronor.

Den 18 augusti 2022 beslutade regeringen (UD2022/10145 och UD2022/11999), efter en prognos från Migrationsverket, att minska utgiftsbegränsningarna ytterligare, så att de därefter uppgick till totalt 4,9 miljarder kronor.

2. Hur förhöll sig dessa beslut till den vid beslutstillfället aktuella prognosen från Migrationsverket över antalet skyddsökande från Ukraina?

Från och med mars 2022 lämnade Migrationsverket flera prognoser med olika scenarier över antalet asylsökande och skyddsbehövande. Det är dessa regeringen haft som underlag för de aktuella besluten.

I budgetpropositionen för 2022 hade knappt 1,2 miljarder kronor avräknats för kostnader för asylsökande och skyddsbehövande. Detta byggde på Migrationsverkets och Arbetsförmedlingens prognoser från juli föregående år, dvs. innan den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina och aktiveringen av massflyktsdirektivet.

Med utgångspunkt i uppgifter lämnade av Migrationsverket den 17 mars 2022 beräknades de avräkningsbara kostnaderna för asylsökande och skyddsbehövande uppgå till 10,3 miljarder kronor. Detta föranledde regeringen att den 13 april 2022 besluta om utgiftsbegränsningar om totalt 9,2 miljarder kronor.

Migrationsverket och Arbetsförmedlingen lämnade den 27 april 2022 nya prognoser. Dessa innebar att de avräkningsbara kostnaderna för asylsökande och skyddsbehövande under 2022 beräknades till 6,8 miljarder kronor. Eftersom det var relativt tidigt på året och det fanns betydande osäkerhet kring utvecklingen, ansåg regeringen att det fanns anledning att behålla ett handlingsutrymme för ökade kostnader längre fram. Regeringen avvaktade därför till den 7 juni 2022 med att sänka utgiftsbegränsningarna och då med 1,3 miljarder kronor. Därmed reserverades totalt 7,9 miljarder kronor för möjliga avräkningar.

Efter Migrationsverkets och Arbetsförmedlingens prognoser den 29 juli 2022 beräknades de avräkningsbara kostnaderna för 2022 till 6,1 miljarder kronor. Det föranledde regeringen att den 18 augusti 2022 besluta att sänka utgiftsbegränsningarna till totalt 4,9 miljarder kronor.

3. En redogörelse önskas för hur de beslut om utgifter inom biståndsramen som regeringen fattade till och med sommaren 2022 förhöll sig till vad utrikesutskottet anförde i frågan om transparens och långsiktighet vad gäller avräkningar från biståndsramen och beredskap att se över utbetalningstaken när prognoserna blir säkrare (bet. 2019/20:UU2, yttr. 2021/22:UU5y).

I sitt betänkande betonade utrikesutskottet att om regeringen föreslår avräkning som avviker från det utrymme som ges av OECD-DAC:s regelverk bör detta tydligt framgå och motiveras. Inga avsteg har gjorts från OECD-DAC:s regelverk eller den svenska beräkningsmodell som är godkänd av OECD-DAC och som sedan 2020 framgår av budgetpropositionerna.

Regeringen beslutade i juni och augusti 2022 att justera utgiftsbegränsningarna med utgångspunkt i prognoser från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Detta var i enlighet med utskottets uttalande om beredskap att se över utbetalningstaken när prognoserna blir säkrare.

4. Vilka ytterligare kommentarer ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.2.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 27

Dnr 1442-2022/23

Granskning av hanteringen av frågan om investeringsstöd

Det statliga investeringsstödet för hyres- och studentbostäder infördes i november 2016. Det har sedan avskaffats och blivit återinfört vid flera tillfällen.

Det som gällde innan den nuvarande regeringen tillträdde var att de som lämnat in en ansökan senast 31 december 2021 och uppfyllde kriterierna skulle beviljas stöd. Det gav som följd en ökad mängd ansökningar i slutet av 2021.

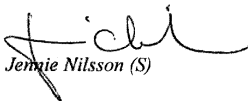
Den 9 juni 2022 uppmärksammades Finansutskottet på det ökade behovet av medel vid en genomgång av Boverket. Den 14 juni lämnade M, SD, KD och L ett utskottsinitiativ om att öka anslagen för investeringsstödet med 3,1 miljarder kronor och energieffektivisering av flerbostadshus med 1,2 miljarder kronor. Riksdagen tog beslut 21 juni, 2021/22:FiU48.

I sitt särskilda yttrande i 2021/22:FiU48 skriver M, SD, KD och L följande:

”Ambitionen har hela tiden varit att det ska finnas tillräckligt med medel för att Boverket ska kunna betala ut stöd för ansökningar som inkommit före den 1 januari 2022. Därför anser vi att det är lämpligt att tillföra Boverket medel under innevarande år.”

I regeringens budgetproposition för 2023 ändrades förutsättningarna så att endast de ansökningar som hunnit bli beviljade under 2022 kan få stöd. Det vill säga de ansökningar som inkommit innan 1 januari 2022, men vid 2022 års utgång inte hunnit beviljats kommer alltså inte kunna få ta del av investeringsstödet. Detta utan att kunna redovisa en konsekvensanalys, beslutet får en retroaktiv effekt som riskerar att drabba de berörda hårt.

Med anledning av hanteringen, att utan redovisning av konsekvensanalys genomföra en retroaktiv förändring, bör konstitutionsutskottet granska bostadsminister Andreas Carlsons hantering av frågan.

Jennie Nilsson (S)

Bilaga A2.2.2

Regeringskansliet

2023-02-28
SB2023/00185

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Regeringens hantering av investeringsstödet

Härmed överlämnas en promemoria från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-28

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 27 – Regeringens hantering av investeringsstödet

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilka överväganden har gjorts om behovet av att ändra eller upphäva förordningen om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande med anledning av riksdagens beslut om budget för 2022 respektive 2023?

Enligt 1 § förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande ska stöd lämnas i mån av tillgång till medel. Stödet är alltså inte utformat som ett s.k. rättighetsstöd.

Riksdagen beslutade den 1 december 2021, på initiativ av civilutskottet, att i budgeten för 2022 anvisa anslag med villkor som innebar att medel för investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande endast skulle få användas för att betala ut stöd som redan beviljats samt för ansökningar som kommit in till länsstyrelsen senast den 31 december 2021. Bedömningen gjordes att riksdagens beslut kunde verkställas genom anslagsvillkor i Boverkets regleringsbrev och att det inte krävdes någon ändring av förordningen.

Riksdagens beslut att i budgeten för 2023 endast tillföra medel till de aktörer som beviljats stöd före den 31 december 2022 riktar sig endast till de handläggande myndigheterna och inte till enskilda. Av Finansdepartementets cirkulär Anvisning för arbetet med regleringsbrev (Fi 2021:3) framgår att villkor som gäller hur myndigheten ska utbetala bidragen bör anges i regleringsbrev. Beslutet verkställdes därför genom anslagsvillkor i Boverkets regleringsbrev och det bedömdes inte krävas någon ändring av förordningen.

Förordningen ska vara fortsatt tillämplig i fråga om ärenden där stöd beviljats innan den 31 december 2022, i ärenden om utbetalning hos Boverket och i mål som överklagats till domstol. Vissa villkor i förordningen gäller dessutom under 15 år, under vilken tid respektive länsstyrelse ska följa upp att dessa är uppfyllda. Detta då återkrav av stödet, helt eller delvis, kan komma att aktualiseras om villkoren inte efterlevs. Bedömningen gjordes därför att förordningen inte borde upphävas.

Det kan noteras att Boverket på sin webbplats informerar om avvecklingen av investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande och de tidsfrister som riksdagen beslutat om.

2. En redogörelse önskas för de beredningsåtgärder inklusive kontakter med Boverket och länsstyrelserna som föregick förslaget om ändrade villkor för investeringsstöd i budgetpropositionen för 2023.

Regeringskansliet har haft löpande kontakt med Boverket om de stöd som Boverket ansvarar för. Vidare har Boverket fortlöpande lämnat statistik avseende investeringsstödet, bl.a. över antalet inkomna ansökningar, antalet beviljade ansökningar, hur många bostäder ansökningarna omfattar och de beräknade stödbeloppen.

Regeringskansliet har också haft löpande kontakt med länsstyrelserna angående de delar av stödhanteringen som dessa myndigheter ansvarar för.

Den information som inhämtades från myndigheterna var en del i underlaget för förslaget i budgetpropositionen för 2023.

Budgetpropositionen för 2023 gemensambereddes och delades i enlighet med promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet. Ärendet var också föremål för politisk samordning.

3. Vilka ytterligare kommentarer och upplysningar ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några ytterligare kommentarer och upplysningar.

Bilaga A2.3.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -12- 09

Dnr 1135-2022/23

Regeringsarbetet

Den 7 november publicerades ett pressmeddelande på regeringens hemsida där det går att läsa: "Kostnaden för att äga och köra en klimatbonusbil börjar bli jämförbar med kostnaden för att äga och köra en bensin- eller dieselbil. **Därför avskaffas klimatbonusen.** Det innebär att den som köper eller beställer en klimatbonusbil efter den 8 november 2022 inte kommer erhålla klimatbonus."

Detta pressmeddelande får stor spridning och det beskrivs just så som det står i regeringens pressmeddelande att regeringen med en dags varsel avskaffar klimatbonusen.

Branschen och kunderna är upprörda över att beslutet att avskaffa klimatbonusen kommer så abrupt och det innebär en rusning till bilhandeln när många vill passa på att köpa bil så länge förordningen om klimatbonus fortfarande gäller.

Men det som inte kommuniceras till bransch och kunder är att inget beslut har fattats av regeringen. Förordningen om klimatbonusen (2017:1334) är inte avskaffad utan gäller även efter den 8 november. Denna information kan den som söker hitta på regeringens hemsida där det står att läsa "Regeringen avser att besluta om ändringar i förordningen senast i början på 2023".

Alla har uppfattat det som att ett beslut har fattats av regeringen såväl media, kunder som bransch. Det är också svårt att förstå regeringens pressmeddelande på något annat sätt. När regeringen med anmärkningsvärt kort varsel meddelade att klimatbilsbonusen skulle avskaffas kom mycket stark kritik från branschen som utan möjlighet att planera om sin verksamhet ställdes inför fullbordat faktum. För många är ett bilköp en av de största affärer man gör och konsumenter som planerat att införskaffa en bil fick över en natt helt nya förutsättningar att ta hänsyn till.

Ett beslut som påverkar många och som har stora konsekvenser för både bilhandeln och miljön har kommunicerats på ett vilseledande sätt av regeringen. Detta är mycket allvarligt.

Flera jurister och statsvetare har uttryckt förvåning och stark kritik mot regeringens arbetssätt. Att styra via pressmeddelanden är inte någon rimlig ordning. Det sätter rättssäkerheten på spel och öppnar upp för ministerstyre.

Därför ber jag nu konstitutionsutskottet att granska Romina Pourmokhtar's och regeringens agerande i samband med att de annonserade avskaffandet av klimatbilsbonusen.

Bilaga A2.3.2

Regeringskansliet

Pressmeddelande från Klimat- och näringslivsdepartementet

Klimatbonusen upphör den 8 november

Publicerad 07 november 2022

(Ny version) Kostnaden för att äga och köra en klimatbonusbil börjar bli jämförbar med kostnaden för att äga och köra en bensin- eller diesebil. Därför avskaffas klimatbonusen. Det innebär att den som köper eller beställer en klimatbonusbil efter den 8 november 2022 inte kommer erhålla klimatbonus.

Den bil som köpts eller beställts senast den 8 november 2022 ska för att få klimatbonus uppfylla de regler som gäller vid den tidpunkt när utbetalning ska ske, det vill säga tidigast sex månader efter att bilen för första gången har ställts på i vägtrafikregistret. Sedan tidigare gäller att det från och med den 1 januari 2023 endast är bilar som släpper ut högst 30 gram koldioxid per kilometer eller är utrustad med teknik för drift med fordonsgas (naturgas/biogas) som är klimatbonusbilar. Den som köpt eller beställt en sådan bil måste också kunna visa för Transportstyrelsen att köpet eller beställningen gjordes senast den 8 november.

För att omhänderta utestående utbetalningar och ta hänsyn till lagda beställningar höjs anslaget för klimatbonus tillfälligt under 2023.

Klimatbonusbilar utgör i dag omkring hälften av nybilsförsäljningen av personbilar och finns i de flesta prisklasser. Kostnaden för att äga och köra en klimatbonusbil börjar även vara jämförbar med kostnaden för att äga och köra en bensin- eller diesebil. Ett statligt marknadsintroduktionsstöd är därför inte längre motiverat.

Rättelse

En tidigare version av pressmeddelandet innehöll ett avsnitt med frågor och svar. Dessa har nu uppdaterats och lagts i en separat artikel (se rutan "Genvägar").

Presskontakt

Niki Westerberg

Pressekreterare hos klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari

Telefon (växel) [08-405 10 00](tel:08-4051000)

Mobil [070-250 59 40](tel:070-2505940)

✉ e-post till Niki Westerberg

Genvägar

- > [Förordning \(2017:1334\) om klimatbonusbilar](#)
- > [Artikel: Frågor och svar om avskaffad klimatbonus](#)

Om klimatbonus

Klimatbonusen är ett nationellt styrmedel som syftar till att främja marknadsintroduktion av mer miljöanpassade fordon och bidra till att ställa om transportsektorn till fossilfrihet. Klimatbonusen utgör den ena delen av bonus-malus-systemet som infördes den 1 juli 2018. Den andra delen utgörs av malus, dvs. den förhöjda fordonsskatt som under tre år tas ut för fordon med höga utsläpp av koldioxid.

Bilaga A2.3.3

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00071

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Granskningsärende 18 – Regeringens och klimat- och miljöministrarnas agerande i samband med avskaffandet av klimatbilsbonusen

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens och klimat- och miljöministerns agerande i samband med avskaffandet av klimatbilsbonusen

1. Vilka beslut låg till grund för informationen i pressmeddelandet som lades ut på regeringens webbplats den 7 november 2022 om att klimatbonusen skulle upphöra den 8 november 2022? Hur har dessa beslut beretts?

Beslutet att avskaffa klimatbonusen bygger på en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna.

I budgetpropositionen för 2023, som beslutades av regeringen den 3 november 2022, aviserade regeringen klimatbonusens avveckling. Budgetpropositionen var föremål för sedvanliga beredningsrutiner i Regeringskansliet, dvs. gemensamberedning, delning och politisk samordning.

2. Vad var anledningen till att allmänheten inte informerades tidigare än vad som nu gjordes om att klimatbonusen skulle upphöra?

Under beredningen av budgetpropositionen bestämdes det att datumet för avvecklingen av bonusen, den s.k. brytpunkten, skulle sammanfalla med överlämnandet av budgetpropositionen till riksdagen. Om allmänheten hade informerats tidigare hade det kunnat leda till många beställningar av bilar, med följd att anslaget inte hade räckt till alla som förväntade sig att få klimatbonus eller att anslaget hade behövt höjas.

3. Hur förhöll sig pressmeddelandet till förslagen om klimatbonusen i budgetpropositionen för 2023, som överlämnades till riksdagen den 8 november 2022, som riksdagen hade att ta ställning till?

I budgetpropositionen för 2023 aviserade regeringen klimatbonusens avveckling. Regeringen redogjorde också för skälen för avvecklingen och för att hänsyn skulle ska tas till redan beställda klimatbonusbilar. Budgetpropositionen innehöll inga ytterligare detaljer om hur avvecklingen var tänkt att ske, eftersom det är regeringen som beslutar om klimatbonusen. I pressmeddelandet den 7 november 2022 angavs brytdatumet, så att det skulle bli tydligt för presumtiva köpare att de inte kunde förvänta sig stöd i form av klimatbonus för bilar som köptes eller beställdes efter den 8 november 2022. Det angavs också att en bilköpare för att få klimatbonus skulle kunna visa att bilen köpts eller beställts senast den 8 november 2022.

4. Hur förhåller sig pressmeddelandet till den alljämt gällande förordningen om klimatbonusbilar?

Innehållet i pressmeddelandet tog sikte på den ändring som skulle göras av förordningen, dvs. att en klimatbonusbil skulle ha köpts eller beställts senast den 8 november 2022 och att detta skulle kunna visas för Transportstyrelsen. Förordningsändringarna beslutades den 26 januari 2023 och de träder i kraft den 28 februari 2023.

5. Vilka överväganden har gjorts avseende tidpunkten för att ändra förordningen om klimatbonusbilar för att avskaffa klimatbonusen?

Det har hela tiden stått klart att förordningen skulle behöva ändras, bl.a. när det gäller vad som krävs för att hos Transportstyrelsen visa att bilen har köpts eller beställts senast den 8 november 2022. Ändringarnas utformning behövde samrådats med Transportstyrelsen och det var inte önskvärt att detta samråd skedde innan informationen om avvecklingen blev offentlig.

Klimatbonusen betalas ut tidigast sex månader efter den dag då bilen ställts på (17 § förordningen [2017:1334] om klimatbonusbilar). Ändringarna i förordningen måste därför träda i kraft senast sex månader från brytdatum.

6. När informerades Transportstyrelsen om att klimatbonusen skulle upphöra den 8 november 2022?

Transportstyrelsen fick kännedom om att klimatbonusen skulle upphöra vid samma tidpunkt som allmänheten. Dessutom informerade Regeringskansliet Transportstyrelsen vid ett möte den 8 november 2022.

7. Vilka övriga kommentarer eller upplysningar ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några övriga kommentarer eller upplysningar.

Bilaga A2.3.4

Regeringskansliet

2023-03-07
SB2023/00071

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens och klimat- och miljöministerns agerande i samband med avskaffandet av klimatbilsbonusen

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet

Promemoria

2023-03-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens och klimat- och miljöministrarnas agerande i samband med avskaffandet av klimatbilsbonusen

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vidtogs några beredningsåtgärder inför budgetpropositionen för 2023 i den del som avsåg arveckling av klimatbonusen (jfr 7 kap. 2 § RF)?

2. I budgetpropositionen för 2023 angavs att klimatbonusen skulle arvecklas. I pressmeddelandet angavs att "Klimatbonusen upphör den 8 november". I svaret på fråga 2 anges att det under beredningen av budgetpropositionen bestämdes att datumet för arvecklingen av bonusen skulle sammanfalla med överlämnandet av budgetpropositionen till riksdagen. Något datum angavs inte i budgetpropositionen. När och på vilket sätt beslutades att klimatbonusen skulle upphöra just den 8 november 2022? Vilka beredningsåtgärder vidtogs inför det beslutet (jfr 7 kap. 2 § RF)?

3. Vilka andra beslut har regeringen fattat avseende arvecklingen av klimatbonusen och vilka beredningsåtgärder har föregått dessa beslut?

4. Av svaret på fråga 4 framgår att förordningen om klimatbonusbilar ändrades den 26 januari 2023 så att det framgår att en klimatbonusbil ska ha köpts eller beställts senast den 8 november 2022 för att bonus ska betalas ut. Av svaret på fråga 2 framgår att detta datum bestämdes under beredningen av budgetpropositionen för 2023. Vad var anledningen till att förordningen inte ändrades tidigare?

5. Utskottet önskar en redogörelse för eventuella retroaktiva effekter av olika beslut som fattats avseende arvecklingen av klimatbonusen.

För att realisera den politiska prioritering som avvecklingen av klimatbonusen innebar, var det angeläget att brytdatum inträffade så snabbt som möjligt. Av samma skäl var det angeläget att det endast gick en kort tid från offentliggörandet av brytdatum till dess att brytdatum inträffade (se fråga 2 i tidigare svar i ärendet).

Genom pressmeddelandet och budgetpropositionen för 2023 aviserade regeringen sin avsikt att besluta om avveckling av klimatbonusen samt det brytdatum som skulle komma att gälla. Aviseringen i sig ändrade inte de rättsliga förutsättningarna för att förvärva en klimatbonusbil. Det bedömdes därför inte finnas behov av några beredningsåtgärder enligt 7 kap. 2 § regeringsformen i detta skede. Däremot bereddes pressmeddelandet inom Regeringskansliet.

Vidare gjordes bedömningen att avvecklingen av klimatbonusen skulle kräva införandet av ett ansökningsförfarande hos Transportstyrelsen samt regler om dokumentationsskyldighet avseende beställningstidpunkt för bilar som ställts på efter brytdatum. Framtagandet av ett förslag till nödvändiga förordningsändringar bedömdes kräva överväganden avseende utformning samt beredningsåtgärder enligt 7 kap. 2 § regeringsformen (se närmare nedan).

Att brytdatum skulle komma att beslutas i en förordningsändring efter det att brytdatum inföll innebar att de nya reglerna för klimatbonusen skulle komma att få retroaktiv effekt för den som ställer på en bil efter brytdatum men innan förordningsändringarna beslutas. Detta bedömdes inte stå i strid med vad som gäller i fråga om retroaktivitet på förvaltningsområdet.

Mot den angivna bakgrunden valdes att offentliggöra brytdatum i pressmeddelandet den 7 november 2022 och att samtidigt inleda ett beredningsarbete i Regeringskansliet för att ta fram förslag på nödvändiga förordningsändringar.

Något regeringsbeslut om att brytpunkten skulle inträffa den 8 november 2022 fattades inte förrän den 26 januari 2023 när förordningen ändrades. Inför detta beslut vidtogs beredningsåtgärder enligt 7 kap. 2 § regeringsformen i form av flera möten med Transportstyrelsen. På mötena diskuterades bl.a. utformningen av förfarandet och dokumentationskravet. Ett möte hölls också med branschorganisationen Mobility Sweden som bl.a. informerade om i branschen förekommande leasingavtal.

Bilaga A2.4.1

Anmälan om granskning av tillsättandet av den nationella säkerhetsrådgivaren

I regeringsförklaringen den 18 oktober meddelande statsminister Ulf Kristersson att:
För att samordna Sveriges säkerhetspolitiska agerande inrättas ett nationellt säkerhetsråd – under statsministerns ledning och efter internationell förebild. En ny nationell säkerhetsstrategi tas fram. Den utgör i sin tur grunden för det försvarsbeslut som regeringen planerar att förelägga riksdagen. Inom kort kommer regeringen att utse den första nationella säkerhetsrådgivaren, som bl.a. ska leda säkerhetsrådets operativa arbete.¹

Sammanfattningsvis – ett säkerhetsråds under statsministern, en ny säkerhetsstrategi som ska ligga till grund för det försvarsbeslut som regeringen planerar att förelägga riksdagen och en nationell säkerhetsrådgivare som ska leda det säkerhetsrådets operativa arbete.

Den 10 november 2022 publicerar regeringen ett pressmeddelande² om att Henrik Landerholm blir nationell säkerhetsrådgivare. Enligt Dagens Nyheter undertecknades anställningsbeslutet av statsministern och statsrådsberedningens HR-ansvariga³. Enliga samma tidning gäller anställningen tillsvidare, dock senast 2028, vilket alltså är över flera mandatperioder. Tjänsten är opolitisk och inte att jämföra med exempelvis statssekreterare eller politisk sekreterare.

Om inte särskilda skäl föreligger ska tjänster utlysas – något som inte verkar skett i rekryteringen av den nationella säkerhetsrådgivaren. Inte heller ska, enligt uppgifterna i Dagens Nyheter, något CV skickats innan rekryteringen.

Den nationella säkerhetsrådgivaren ska enligt förordningen för Regeringskansliet bland annat i frågor om nationell säkerhet leda gruppen för strategisk samverkan och ansvara för analys, samordning och inriktning av frågor som rör nationell säkerhet.⁴ Det är alltså frågan om en mycket central tjänst med stort inflytande över frågor som är avgörande för Sveriges säkerhet.

Det är väldokumenterat att statsministern och den nationella säkerhetsrådgivaren är vänner och i samband med tillträdet uttrycker den tillträdande nationella säkerhetsrådgivaren enligt TT att *"Vi kan jobba sömlöst på ett ännu enklare sätt, och integritet grundat på personlig kännedom gör att vi kan tala öppet i båda riktningarna utan att behöva oro oss."*⁵

Det är viktigt att förtroendet för Regeringskansliet som myndighet upprätthålls. Även om det finns goda meriter hos den valda nationella säkerhetsrådgivaren är det inte nog för att frångå de processer som ska föregå tillsättandet av viktiga tjänster. Bara misstankar om att personer rekryteras på andra grunder än förtjänst och skicklighet kan vara förtroendeskadliga. Det hade också kunnat övervägas att göra tjänsten till en politisk tjänst, varpå regeringen haft större handlingsfrihet.

Med anledning av detta bör konstitutionsutskottet granska inrättandet och tillsättningen av den nationella säkerhetsrådgivaren.

Stockholm den 27 januari 2023.

Peter Hultqvist

Konstitutionsutskottet	
Ink	2023 -01- 27
Dnr	144/-2022/23

¹ <https://www.regeringen.se/tal/2022/10/regeringsforklaringen-den-18-oktober-2022/>

² <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/11/regeringen-utser-henrik-landerholm-till-nationell-sakerhetsradgivare/>

³ <https://www.dn.se/sverige/expert-kristerssons-rekrytering-kan-vara-vanskapskorruption/>

⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-19961515-med-instruktion-for_sfs-1996-1515

⁵ <https://tt.omni.se/landerholm-blir-sveriges-sakerhetsradgivare/a/Q7Md4J>

Bilaga A2.4.2

Regeringskansliet

2023-03-02
SB2023/00194

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 26 – Tillsättandet av den nationella säkerhetsrådgivaren

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Jenni Nordquist, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-02

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 26 – Tillsättandet av den nationella säkerhetsrådgivaren

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Utskottet önskar en redogörelse för rekryteringsförfarandet när det gäller den nationella säkerhetsrådgivaren och hur det aktuella rekryteringsförfarandet förhåller sig till gällande regelverk.

2. Vilken kommentar kan göras angående statsministerns deltagande i beredningen och beslutet att utnämna Henrik Landerholm till nationell säkerhetsrådgivare mot bakgrund av regeringsformens objektivitetsprincip och de jävssituationer som beskrivs i förvaltningslagen?

Statsministern redogjorde i regeringsförklaringen för sin avsikt att inrätta ett nationellt säkerhetsråd och att utse en nationell säkerhetsrådgivare. Behovet av att se över den centrala krisledningsorganisationen med inriktningen att inrätta ett nationellt säkerhetsråd i Statsrådsberedningen är också något som riksdagen gett uttryck för.

Med hänsyn till de utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska utmaningar som Sverige står inför ansåg regeringen att det efter regeringsskiftet skyndsamt behövdes inrättas ett nationellt säkerhetsråd. För att stödja det nationella säkerhetsrådet fanns ett behov av att även bygga upp en funktion för samordning, inriktning och analys av frågor som rör nationell säkerhet.

Genom en ändring i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet den 3 november 2022 skapades förutsättningar för att utse en nationell säkerhetsrådgivare. Den 10 november anställde regeringen Henrik

Landerholm som nationell säkerhetsrådgivare och gav honom samma dag i uppdrag att lämna förslag till hur en funktion för samordning, inriktning och analys av frågor som rör nationell säkerhet ska byggas upp. En första delredovisning av uppdraget skulle ske redan den 30 november 2022.

När en myndighet under regeringen avser att anställa en arbetstagare ska den bl.a. iakttä reglerna i 6–8 §§ anställningsförordningen (1994:373). Dessa bestämmelser anses inte gälla när det är regeringen som beslutar om anställningen. I regel tillämpar dock regeringen ett anställningsförfarande med intresseannonsering när regeringen anställer och lönesätter en arbetstagare. En bedömning av om annonsering ska ske måste dock göras i det enskilda fallet.

Henrik Landerholm har bred erfarenhet av utrikes- och säkerhetspolitik och frågor om nationell säkerhet. Han hade redan innan han gavs uppdraget ägnat tid åt hur en funktion i Statsrådsberedningen för samordning, inriktning och analys av frågor som rör nationell säkerhet skulle kunna byggas upp. Med hänsyn till detta och till hans bakgrund och kunskap ansågs han särskilt lämplig för uppdraget som nationell säkerhetsrådgivare. Mot den bakgrunden och då det var angeläget att snabbt komma i gång med arbetet genomfördes rekryteringen utan föregående intresseannonsering.

Ansvarig för rekryteringen av den nationella säkerhetsrådgivaren var statsministerns statssekreterare. Statsministern hölls löpande informerad om rekryteringen. Frågor om lön och andra anställningsvillkor gemensambereddes i sedvanlig ordning i enlighet med promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet.

Statsministern var ordförande vid regeringssammanträdet den 10 november 2022. Han var föredragande statsråd för ärendena om anställning som nationell säkerhetsrådgivare i Regeringskansliet och uppdraget till den nationella säkerhetsrådgivaren. Statsministern gjorde bedömningen att hans relation till Henrik Landerholm inte var sådan att hans opartiskhet i ärendet kunde ifrågasättas.

3. Vilken kommentar kan göras till vad som anføres i anmälan om att bara misstankar om att personer rekryteras på andra grunder än förtjänst och skicklighet kan vara förtroendeskadliga?

Regeringskansliet delar utskottets uppfattning att det är angeläget att regeringen och Regeringskansliet beaktar allas likhet inför lagen samt iakttar saklighet och opartiskhet och detta gäller naturligtvis vid alla rekryteringar. Det innebär att avseende endast ska fästas vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Därutöver är det självfallet viktigt att rekryteringar genomförs på ett sådant sätt att det inte heller framstår som att rekryteringarna sker på andra grunder.

4. Vilka ytterligare kommentarer ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och uppgifterna i promemorian ger inte anledning till några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.4.3

Regeringskansliet

2023-03-28
SB2023/00194

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 26 – Tillsättandet av den nationella säkerhetsrådgivaren

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga Jenni Nordquist, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-28

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 26 – Tillsättandet av den nationella säkerhetsrådgivaren

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga i rubricerat ärende.

Av svarspromemorian som överlämnades den 2 mars framgår att Henrik Landerholm redan innan han gavs uppdraget som nationell säkerhetsrådgivare hade ägnat tid åt hur en funktion i Statsrådsberedningen för samordning, inriktning och analys av frågor som rör nationell säkerhet skulle kunna byggas upp. I vilken roll och under vilken tidsperiod utförde Henrik Landerholm detta uppdrag?

Henrik Landerholm hade inte något särskilt uppdrag från Regeringskansliet innan han anställdes som nationell säkerhetsrådgivare den 10 november 2022.

Frågan om att inrätta ett nationellt säkerhetsråd har under de senaste åren vid flera tillfällen aktualiserats av bl.a. de partier som ingår i regeringen. Exempelvis presenterade partiledarna för Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet i samband med en pressträff under sommaren 2018 ett reformpaket som innefattade inrättandet av ett nationellt säkerhetsråd. Våren 2019 tillkännagav riksdagen för regeringen att det borde göras en översyn av den centrala krisledningsorganisationen med inriktningen att inrätta ett nationellt säkerhetsråd för krisledning vid Statsrådsberedningen (bet. 2018/19:KU28, rskr. 2018/19:214). Behovet av att inrätta ett nationellt säkerhetsråd, som operativt leds av en nationell säkerhetsrådgivare, framfördes även av Ulf Kristersson vid Folk och Försvars Rikskonferens den 11 januari 2021. I regeringsförklaringen redogjorde statsministern för

regeringens avsikt att inom kort inrätta ett nationellt säkerhetsråd och utse den första nationella säkerhetsrådgivaren.

Som framgår av Regeringskansliets tidigare svar i ärendet har Henrik Landerholm bred erfarenhet av utrikes- och säkerhetspolitik och frågor om nationell säkerhet. Med sin bakgrund och sitt starka engagemang i frågorna har det under lång tid varit naturligt för honom att fundera över hur ett stöd kring ett nationellt säkerhetsråd skulle kunna byggas upp.

Bilaga A2.5.1

Anmälan av statsministerns hantering av en statssekreterares brottslighet

Statssekreterare är en av landets högsta tjänstemän och utses av regeringen. Det ställer höga krav på agerande och godandel då allmänhetens förtroende för den offentliga maktapparaten annars riskerar att skadas.

I media har det framkommit uppgifter om att en av statssekreterarna i statsrådsberedningen olovligt fiskat ål. Detta ska ha skett i september 2021. När den blivande statssekreteraren konfronterades av personer från Havs- och vattenmyndigheten uppgav han att de fiskeredskap han hade inte tillhörde honom men lämnade sina personuppgifter.

När polisen sedan kontaktade honom i ärendet i december 2022 nekade han återigen till att olovligt fiska ål. Efter julhelgerna ska han ha kontaktat polisen och ändrat sina uppgifter och erkänt med böter som följd. Dessa uppgifter har han själv bekräftat på sin Facebook-sida.

Den 23 januari 2023 uppgav Ulf Kristersson i en intervju i Svt:s Morgonstudion att statssekreteraren innan tillträdet redogjort för honom om det inträffade, något som inte fick statsministern att stoppa rekryteringen. Efter deras konversation kring det inträffade har statssekreteraren ljugit för polisen i frågan om den egna brottsligheten.

Detta sammantaget reser en hel del frågor om statsministerns bedömning av att utse den berörda personen till statssekreterare utan att denna för polisen erkänt sitt brott. Det ställer också frågan om vad som framkommit i säkerhetsprövningen av statssekreteraren och vilka bedömningar som gjorts i samband med den. Även bedömningen att statssekreteraren kan kvarstå i tjänsten efter att han som en av landets högsta tjänstemän ljugit för polisen kan ifrågasättas.

Hanteringen kan riskera att skada förtroendet för regeringsmakten och statsministerns agerande bör därför granskas av konstitutionsutskottet.

Ardalan Shekarabi

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 23

Dnr 1375-2022/23

Bilaga A2.5.2

Regeringskansliet

2023-02-23
SB2023/00153

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Statsministerns hantering av en statssekreterare

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Jon Helmerson, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-23

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Statsministerns hantering av en statssekreterare

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilken information om misstankarna mot PM Nilsson och dennes kontakter med dels Havs- och vattenmyndigheten, dels polisen hade statsministern och regeringen inför beslutet att anställa PM Nilsson som statssekreterare?

2. När fick statsministern och regeringen den information som avses i fråga 1?

3. Beaktades den information som avses i fråga 1 vid bedömningen av om PM Nilsson borde anställas som statssekreterare?

Innan PM Nilsson anställdes som statssekreterare hade statsministern ett samtal med honom. Vid samtalet uppgav PM Nilsson att han ett drygt år tidigare olovligen hade fiskat ål och att han i samband med detta lämnat oriktiga uppgifter till Havs- och vattenmyndigheten. Han uppgav vidare att han trodde att ärendet var nedlagd eftersom han inte hade hört något om detta sedan dess. Informationen beaktades vid bedömningen om PM Nilsson skulle anställas.

Frågor om lön och andra anställningsvillkor gemensambereddes i enlighet med promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet. Någon information om händelsen lämnades inte till regeringen.

4. Genomfördes en säkerhetsprövning innan PM Nilsson anställdes som statssekreterare?

Ja, det genomfördes en säkerhetsprövning inför anställningen.

5. Vilka ytterligare kommentarer och upplysningar ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och utskottets promemoria ger inte anledning till några kommentarer eller upplysningar i övrigt.

Bilaga A2.5.3

Regeringskansliet

2023-03-28
SB2023/00153

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Statsministerns hantering av en statssekreterare

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är kanslirådet Jon Helmersson, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-28

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 22 – Statsministerns hantering av en statssekreterare

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende.

1. I svaret på fråga 1–3 anges bl.a. att PM Nilsson vid samtal med statsministern hade uppgett att han i samband med att han olovligen fiskade ål lämnade oriktiga uppgifter till Havs- och vattenmyndigheten och att han trodde ärendet var nedlagt. Vilka överväganden gjordes om några åtgärder borde föregå ett anställningsbeslut (den 27 oktober 2022) mot bakgrund av att oriktiga uppgifter hade lämnats och att ärendets status inte var helt klarlagd? Inhämtades någon ytterligare information?

2. På vilket sätt beaktades de uppgifter som PM Nilsson lämnade vid samtalet med statsministern vid bedömningen av om PM Nilsson skulle anställas?

Uppgifterna som PM Nilsson hade lämnat var en del av det underlag som låg till grund för statsministerns ställningstagande att anställa PM Nilsson. Statsministern bedömde att det inte fanns behov av några åtgärder eller någon ytterligare information med anledning av uppgifterna och att dessa inte utgjorde hinder mot anställningen.

Bilaga A2.6.1

2023-01-16

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 17

Dnr 1321-2022/23

Den 12 januari lade regeringen fram proposition 2022/23:48, *Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd samt slopad kontrolluppgiftsskyldighet*. Innebörden av förslaget är att sekretess ska gälla för till skydd för enskilds personliga förhållanden vid handläggningen av sådana ärenden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. De nya bestämmelserna ska införas i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2023.

Propositionen bygger på två olika departementspromemorior: *Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnadsskydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet* och *Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare*. Promemoriorna remitterades måndagen den 5 december 2022 kl. 13.00 med en sista svarstid måndagen den 12 december, respektive fredagen den 16 december ca kl. 19.00 med en svarstid som löpte ut måndagen den 19 december kl. 12.00. Den 19 december kl. 11:00 hölls också ett möte i Regeringskansliet där tio av remissinstanserna yttrade sig muntligt över den andra promemorian. Remisstiden var således en vecka respektive en halv dag och många remissinstanser har meddelat att de inte haft möjlighet att svara på remissen på grund av den korta svarstiden. Justitiekanslern var mycket kritisk mot remisstiden och ifrågasatte om den över huvud taget var godtagbar. Särskilt relevant i detta fall är att förslagen i promemoriorna, trots att de är väldigt kortfattade och översiktliga, avser komplicerad lagstiftning och gäller undantag från en för vårt demokratiska statsskick grundläggande princip; den om allmänna handlingars offentlighet (se 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen).

Enligt 7 kap. 2 § regeringsformen måste vissa krav på beredningen av regeringsärenden uppfyllas genom att behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter, men även från kommuner och sammanslutningar och enskilda i den omfattning som behövs. Beredningskravets faktiska innehåll bestäms av det aktuella regeringsärendets natur. Hur beredningskravet ska uppfyllas är inte närmare reglerat i regeringsformen. När det gäller beredning av ett lagstiftningsärende står det emellertid klart att remissförfarandet är centralt.

Den 22 december överlämnades lagrådsremissen till Lagrådet, vars yttrande kom den 30 december. Lagrådet framför där omfattande kritik, såväl i sak som i form, och finner att regeringsformens beredningskrav inte är uppfyllt och att lagrådsremissen därför inte kan ligga till grund för lagstiftning. Man inskräper också hur viktigt remissförfarandet är även för Lagrådets granskning av lagförslag, framförallt i fråga om invändningar, påpekanden och förslag från domstolar och andra instanser med särskild juridisk kompetens. Man påpekar att det inte går att räkna med att ett bristfälligt remissförfarande kan vägas upp av en granskning av Lagrådet.

Trots lagrådets tydliga kritik och att det står klart att det grundlagsstadgade beredningskravet har åsidosatts, har regeringen valt att gå fram med lagförslaget med endast redaktionella ändringar. Det har under senare år blivit allt vanligare att regeringar – av olika färg – driver igenom grundlagsstridig lagstiftning. Såväl lagrådet¹ som domstolar² och konstitutionsutskottet har hanterat frågan vid upprepade tillfällen. I 2020/21:KU20 inskräpte KU vikten av att regeringen inhämtar de upplysningar och yttranden som behövs, inte minst i beredningen av ärenden vilka kan komma att få stor betydelse

¹ Se t.ex. Lagrådsremiss Regeringsprövning av kalkstenstäckter i undantagsfall den 9 september 2021

² Se bland annat NJA 2018 s. 743, Högsta förvaltningsdomstolens dom den 7 december 2022 i mål nr 7208-21 och 656-22,

för många människor, företag eller föreningar, som rör grundläggande fri- och rättigheter eller som kan innebära ett stort ekonomiskt risktagande för staten.³

Även om frågan hur beredningskravet ska uppfyllas inte är detaljreglerat i regeringsformen och att beredningskravets faktiska innehåll måste utgå från det aktuella regeringsärendets natur, finns det klara gränser för hur slarvig en beredning får tillåtas att vara. Syftet med ett remissförfarande är, enligt regeringsformen, att inhämta värdefulla synpunkter från berörda och kompetenta remissinstanser för att säkerställa en gedigen och rättssäker lagstiftning. Ett remissförfarande som enbart sker för syns skull kan aldrig uppfylla de grundlagsstadgade beredningskraven.

I det aktuella ärendet är det tydligt att lagstiftningsärendet har hanterats slarvigt och med för små tidsmarginaler. Elkostnadskrisen är akut för privatpersoner och företag och den lagstiftning som måste på plats för att genomföra lättnader ska givetvis genomföras, men det aktuella förslaget om sekretess saknar relevant motivering och har mött förödande kritik från såväl remissinstanser som av Lagrådet. Det är heller inte av avgörande betydelse för regleringen av elstödet till konsumenter, som redan är beslutad.

Till skillnad från t.ex. sådan nödlagstiftning som skedde under pandemin, är den nuvarande elkostnadskrisen varken oväntad eller hastigt inträffad. Kostnadsökningarna har pågått under över ett års tid, och den brådska som uppstått på grund av vallöften som saknat förankring i verkligheten kan inte tillåtas vara skäl för att åsidosätta de av grundlagen stadgade beredningskraven. Mot bakgrund av detta vill jag att konstitutionsutskottet granskar regeringens och statsrådet Ebba Buschs hantering av ärendet.

Elisabeth Thand Ringqvist

Riksdagsledamot (C)

---

³ 2020/21:KU20 s 10

Bilaga A2.6.2

Regeringskansliet

2023-02-28
SB2023/00184

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Beredningen av lagförslag om sekretess i ärenden om elstöd

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-28

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Beredningen av lagförslag om sekretess i ärenden om elstöd

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Den 5 december 2022 remitterade Infrastrukturdepartementet promemorian Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnadsskydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet till 38 remissinstanser och remissvaren skulle ges in till departementet senast den 12 december 2022. Vilka överväganden gjordes vid remitteringen när det gällde typ av remissinstanser, antalet remissinstanser och remisstiden i förhållande till vad som vanligtvis gäller vid införande av nya sekretessbestämmelser?

Utgångspunkten vid urvalet av remissinstanser för promemorian Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnadsskydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet var att merparten av remissinstanserna som mottagit remissen avseende utkastet till förordning om högkostnadsskydd för elkunder som är konsumenter (I2022/02185) också skulle vara remissinstanser för promemorian. Därutöver ingick sådana instanser som normalt ingår vid remittering av förslag gällande sekretessbestämmelser, såsom kammarrätter, Justitiekanslern, universitet med juridisk fakultet och företrädare för media. Vidare bedömdes det behövt att få synpunkter från flera elnätsföretag. Ett antal privata, statliga och kommunala bolag lades därför till som remissinstanser.

I detta fall bedömdes det angeläget att skyndsamt genomföra åtgärder för att mildra effekterna av de höga elpriserna. Utbetalning av stöd till elkunder behövde därför ske så fort som möjligt. Den korta remisstiden bedömdes i ljuset av detta vara acceptabel för att en sekretessbestämmelse skulle kunna komma på plats inför hanteringen av stödet.

2. Den 16 december 2022 remitterade Infrastrukturdepartementet promemorian Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare till 33 remissinstanser och remissvaren skulle ges in till departementet senast måndagen den 19 december 2022 kl. 12. Därutöver höjd departementet in till ett remissmöte den 19 december 2022. Vilka överväganden gjordes vid remitteringen när det gällde typ av remissform och remissinstanser, antalet remissinstanser, remisstiden och remittering i anslutning till en helg i förhållande till vad som vanligtvis gäller vid införande av nya sekretessbestämmelser?

När det gäller remissformen gjordes bedömningen att det inte fanns någon anledning att frånga ordningen med ett skriftligt remissförfarande. Med hänsyn till den korta remisstiden framstod det dock som lämpligt att komplettera det skriftliga förfarandet med ett remissmöte. En utgångspunkt var att remissinstanserna borde vara i huvudsak desamma som vid remitteringen av promemorian Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnads skydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet den 5 december 2022, med undantag för några remissinstanser som inte bedömdes vara närmare berörda av förslagen i den nya promemorian.

Som framgår av svaret på fråga 1 bedömdes det angeläget att skyndsamt genomföra åtgärderna för att mildra effekterna av de höga elpriserna. Förslagen i den aktuella promemorian bedömdes nödvändiga. För att kunna bibehålla den ursprungliga tidsplanen behövde regeringen besluta en lagrådsremiss den 22 december 2022. Remisstiden sattes därför till den 19 december kl. 12.00. Under fredagen den 16 december 2022 kontaktade Infrastrukturdepartementet de flesta remissinstanserna och informerade dem om den kommande remissen. Med anledning av den korta remisstiden informerades remissinstanserna om möjligheten att också lämna synpunkter antingen på plats eller digitalt vid ett remissmöte den 19 december.

3. När påbörjades arbetet med att ta fram nämnda promemorior? Vilka omständigheter låg bakom att regeringen initierade arbetet med att ta fram promemorierna och när hade dessa omständigheter blivit kända för Regeringskansliet?

Behovet av sekretess diskuterades löpande i samband med att olika alternativ för hantering av elstödet övervägdes. Arbetet med att ta fram promemorian Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnads skydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet inleddes den 25 november 2022, i nära anslutning till att den gemensamma beredningen

av ett utkast till förordning om elstöd till konsumenter inleddes. Då gjordes bedömningen att de uppgifter om enskilda som enligt förordningsförlaget skulle lämnas från elnätsföretagen till Försäkringskassan var så skyddsvärda att de skulle omfattas av sekretess.

Arbetet med att ta fram promemorian Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare påbörjades torsdagen den 15 december 2022. Arbetet initierades med anledning av att Försäkringskassan den dagen informerade Regeringskansliet om att det skulle vara omöjligt för myndigheten att besluta om utbetalning av elstöd utan att ha tillgång till uppgifter om anläggningsidentitet. Regeringskansliet bedömde att dessa uppgifter behövde omfattas av sekretess.

4. Vilken beredning förekom – externt och internt – i lagstiftningsärendet med anledning av Lagrådets synpunkter och fram till regeringens beslut om propositionen den 12 januari 2023?

Lagrådets synpunkter behandlas i propositionen Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd samt slopad kontrolluppgiftsskyldighet (prop. 2022/23:48). Affärsverket svenska kraftnät, Energi- marknadsinspektionen och Försäkringskassan gavs möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till proposition.

Ärendet om proposition gemensambereddes och delades i enlighet med promemorian Samrådsformer i Regeringskansliet. Ärendet var också föremål för politisk samordning.

5. Vilket eller vilka statsråd respektive departement ansvarade för det nu aktuella lagstiftningsärendet?

Energi- och näringsminister Ebba Busch ansvarade för lagstiftningsärendet på Infrastrukturdepartementet och från och med den 1 januari 2023 på Klimat- och näringslivsdepartementet. Infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlsson ersatte Ebba Busch som föredragande statsråd vid det regeringssammanträde där propositionen beslutades.

6. Vilka kommentarer i övrigt finns till uppgifterna i anmälan och denna promemoria?

Det finns inga kommentarer i övrigt till uppgifterna i anmälan och promemorian.

Bilaga A2.6.3

Regeringskansliet

2023-03-28
SB2023/00184

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Beredningen av lagförslag om sekretess i ärenden om elstöd

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-28

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Beredningen av lagförslag om sekretess i ärenden om elstöd

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende.

1. När det gäller remitteringen av promemorian Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare anges i svarspromemorian att för att kunna bibehålla den ursprungliga tidsplanen behövde regeringen besluta om lagrådsremiss den 22 december 2022 (svar på fråga 2). En redogörelse önskas för nämnda tidsplan.

Som framgår av Regeringskansliets tidigare svar i ärendet var det angeläget att skyndsamt genomföra åtgärder för att mildra effekterna av de höga elpriserna. Tidsplanen var att lagändringarna som behandlas i promemorian Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnads-skydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet skulle träda i kraft inför att uppgifterna från elnätsföretagen skulle överföras till Försäkringskassan. För att riksdagen skulle kunna behandla en proposition omedelbart efter trettonhelgen behövde lagförslagen föredras inför Lagrådet före julhelgen. Promemorian remitterades därför den 5 december med sista svarsdatum den 12 december 2022. Regeringen beslutade den 22 december att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen. Föredragningen inför Lagrådet ägde rum den 23 december och Lagrådets protokoll expedierades den 30 december.

2. Det framgår vidare av svarspromemorian att under fredagen den 16 december 2022 kontaktade Infrastrukturdepartementet de flesta remissinstanserna och informerade dem om den kommande remissen (svar på fråga 2). Vilka av remissinstanserna kontaktades och varför kontaktades just dessa instanser?

Med hänsyn till den korta remisstiden kontaktade departementet följande remissinstanser: Affärsverket svenska kraftnät, Domstolsverket, Ellevio AB, Energiföretagen Sverige, Energimarknadsinspektionen, Fortifikationsverket, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Konsumentverket, Lunds universitet, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Statens energimyndighet, Svenska Journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Konsumenter, Tidsningsutgivarna, Utgivarna, Vattenfall Eldistribution AB och Villaägarnas Riksförbund.

Skälet till att dessa remissinstanser kontaktades var, med något undantag, att de hade besvarat remissen Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnadsskydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet.

3. Behovet av sekretess diskuterades enligt svarspromemorian löpande i samband med att olika alternativ för hantering av elstödet övervägdes (svar på fråga 3). Det anges vidare att arbetet med att ta fram promemorian Sekretess vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om högkostnadsskydd för elanvändare och slopad kontrolluppgiftsskyldighet inleddes den 25 november 2022, i nära anslutning till att den gemensamma beredningen av ett utkast till förordning om elstöd till konsumenter inleddes. Från vilken tidpunkt var inriktningen att elstödet skulle betalas ut av Försäkringskassan eller någon annan statlig myndighet? När påbörjades arbetet med att ta fram nämnda förordning?

I nära anslutning till att regeringen tillträdde den 18 oktober 2022 blev den huvudsakliga inriktningen att Försäkringskassan skulle betala ut elstödet. De första utkasterna till en förordning med den inriktningen togs fram i slutet av oktober 2022.

4. Av svarspromemorian framgår att arbetet med att ta fram promemorian Sekretess i fråga om elektriska anläggningars identitet vid Försäkringskassans handläggning av ärenden om elstöd till elanvändare initierades med anledning av att Försäkringskassan den 15 december 2022 informerade Regeringskansliet om att det skulle vara omöjligt för myndigheten att besluta om utbetalning av elstöd utan att ha tillgång till uppgifter om

anläggningsidentitet (svar på fråga 3). En redogörelse önskas för den dialog om elstödet som Regeringskansliet dessförinnan (dvs. före den 15 december 2022) hade med Försäkringskassan.

Regeringskansliet hade under hösten 2022 fortlöpande kontakt med Försäkringskassan om elstöd. Den 3 november gav regeringen Försäkringskassan och Affärsverket svenska kraftnät i uppdrag att vidta förberedande åtgärder i syfte att möjliggöra utbetalningar av högkostnadsskydd till elkunder i Sverige. Under arbetet med att ta fram en förordning om elstöd till konsumenter lämnade Försäkringskassan vid flera tillfällen synpunkter under hand på ett utkast till förordning. Utkastet till förordning om elstöd till konsumenter remitterades den 30 november. Den 7 december inkom Försäkringskassan med sitt remissvar. I svaret lämnade Försäkringskassan synpunkten att bestämmelsen om elnätsföretagens uppgiftsskyldighet bör kompletteras så att elnätsföretagen även ska förse Försäkringskassan med uppgift om anläggningsidentitet. Remissvaret föranledde kompletterande frågor till Försäkringskassan. Den 15 december meddelade Försäkringskassan att det skulle vara omöjligt för myndigheten att besluta om utbetalning av elstöd utan att ha tillgång till uppgifter om anläggningsidentitet.

Bilaga A2.6.4

Regeringskansliet

Promemoria

2023-05-08

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Beredningen av lagförslag om sekretess i ärenden om elstöd

Härmed överlämnas kompletterande information från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Klimat- och näringslivsdepartementet lämnar följande svar på den fråga som konstitutionsutskottet ställde vid utfrågningen av energi- och näringsministern den 27 april 2023.

Det jag inte riktigt har fått svar på i dag det gäller det här med bedömningen av sekretessen gällande utbetalningar till privatpersoner, så att jag skulle vilja veta om det var regeringen eller Försäkringskassan som först väckte frågan om behov av sekretess just gällande utbetalningarna.

Jag ställer frågan därför att jag vill minnas att vi har hört argumenten både från regeringen tidigare, men också från statsrådet nu, varför man ansåg att sekretessen behövdes. Men jag vill minnas i ett tidigare skede att Försäkringskassan gav uttryck för att sekretessen behövdes för att det var en praktisk genomförandefråga. Att det skulle nästan vara omöjligt att betala ut det om man inte fick sekretessbelägga det. Och det är den delen jag far efter här.

Överväganden om sekretess ingår i den rättsliga analys som Regeringskansliet gör när en skyldighet att lämna uppgifter till en myndighet om enskildas personliga förhållanden aktualiseras. Som framgår av det skriftliga svaret på konstitutionsutskottets frågor den 7 februari 2023 diskuterades behovet av sekretess löpande i samband med att olika alternativ för hantering av elstödet övervägdes. Vidare framgår av det skriftliga svaret på utskottets kompletterande frågor den 9 mars 2023 att Regeringskansliet under hösten 2022 hade fortlöpande kontakt med Försäkringskassan.

Behovet av sekretess för de uppgifter om enskilda som skulle lämnas från elnätsföretagen till Försäkringskassan (promemoria 1) uppmärksammades inom ramen för denna dialog.

Bilaga A3.1.1

Anmälan till Konstitutionsutskottet om att granska statsrådet Edholms agerande i samband med tillträdet.

I den regering som tillträdde den 18 oktober 2022 utnämndes Lotta Edholm till skolminister och kommer därmed ha det huvudsakliga ansvaret för grundskolan i regeringen. Under dagen för tillträddandet rapporterade flera medier¹ att Edholm sitter i styrelsen för den börsnoterade skolkoncernen Tellusgruppen.

Det har även i media framkommit uppgifter om att Edholm innehaft aktier för en icke obetydlig summa i Tellusgruppen. Enligt svar till Dagens Industri 18 oktober² uppger skolministern ”Jag kommer sälja det under dagen”. Aktiekursen för Tellusgruppen stängde dagen då regeringen tillträdde nästan 11 procent högre än den inledande kursen. Skolministern gjorde alltså börsklipp på sitt eget tillträde.

I regeringsförordningen 6 kap. 2§ står: *Ett statsråd får inte inneha någon anställning. Han eller hon får inte heller inneha något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för honom eller henne.* Om medieuppgifterna som lämnats av statsrådet Edholm själv är korrekta innehade hon vid tillträdet som statsråd styrelseuppdraget i Tellusgruppen. Ett uppdrag som är inom samma område som hennes ansvar som statsråd. Till det fanns också ett ekonomiskt intresse.

När frågan ställs till Bolagsverket ges informationen att anmälan om att Edholm lämnar styrelsen inkom först 20 oktober. Det är två dagar efter hon tillträtt som statsråd. KU bör granska om Edholm hade kunnat lämna styrelseuppdraget innan hon tillträdde som statsråd. KU bör också granska om hon hade kunnat sälja sina aktier innan tillträdet, eller på annat sätt, exempelvis genom att lämna in en säljorder, kunnat undvika att tjäna pengar på sitt eget tillträde för att därmed värna förtroendet för henne som statsråd.

På en direkt fråga i P1 morgon (221021) kunde skolministern inte svara på vems intressen (skolbolagens eller elevernas) som hon skulle företräda som skolminister. ”Allas” blev istället svaret. Edholm redovisade sedan att hon efter ett tidigare uppdrag som skolborgarråd i Stockholm satt sig själv i karantän i ett år innan hon gick in i styrelsen för skolbolaget. Något som hon enligt sig själv ”självklart” inte hade gjort om hon inte hade bestämt sig för att lämna politiken.

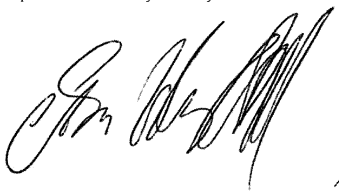
I samma P1 intervju far dessutom statsrådet med osanning. Hon säger i intervjun ”jag kan bara konstatera att vi haft en socialdemokratisk regering i 8 år som har skällt på friskolor och sen inte gjort någonting överhuvudtaget.” Detta är helt skilt från sanningen då den avgående regeringen lagt fram ett antal propositioner till riksdagen om just detta. T.ex. prop. 2017/18:159 Tillstånd att ta emot offentlig finansierad inom socialtjänsten, assistansersättning och skolreglerad verksamhet som behandlades i riksdagens betänkande 2017/18:FiU44 och prop. 2021/22:161 Ökad likvärdighet för skolhuvudmän som avsågs i riksdagens betänkande 2021/22:UbU32.

Detta uttalande bör granskas utifrån det krav på saklighet från statsråd som Konstitutionsutskottet många gånger tidigare påtalat.

Jag vill att Konstitutionsutskottet utifrån detta granskar statsrådets sammantagna agerande vid tillträddandet är förenligt med regeringsformen.

¹ <https://www.dn.se/sverige/nya-skolministern-har-uppdrag-i-skolkoncern/>

² <https://www.di.se/nyheter/nya-skolministern-styrelseledamot-i-friskolebolag-kommer-salja-under-dagen/>

Åsa Westlund

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -10- 21

Dnr 610-2022/23

Bilaga A3.1.2

Regeringskansliet

2023-01-17
SB2022/01530

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Skolministerns agerande i samband med tillträdet som statsråd

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Katarina Back, Utbildningsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-01-17

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Skolministerns agerande i samband med tillträdet som statsråd

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

- 1. När blev Lotta Edholm förordnad att föredra ärenden om grund- och gymnasieskolan?*
- 2. Stämmer uppgiften om att anmälan till Bolagsverket om att Lotta Edholm lämnat styrelseuppdraget gavs in den 20 oktober 2022? Om så var fallet, vad var skälet till att anmälan inte gavs in samma dag som hon blev förordnad som statsråd, dvs. den 18 oktober 2022?*
- 3. Gjordes någon bedömning av om det var möjligt för Lotta Edholm att avyttra aktierna i skolkoncernen innan hon tillträdde som statsråd? Vad framkom i så fall vid den bedömningen?*
- 4. Informerade Lotta Edholm statsministern om sitt aktieinnehav och sin styrelsepost i skolkoncernen inför utnämningen av henne som statsråd?*

Den 18 oktober 2022 anmälde statsministern för riksdagen att Lotta Edholm skulle bli skolminister och statsråd i Utbildningsdepartementet. Hon förordnades som statsråd senare samma dag.

Regeringskansliet har inhämtat uppgifter om den process som föregick anmälan för riksdagen. Lotta Edholm informerade om sin bedömning att hon behövde avveckla sitt aktieinnehav och lämna styrelseuppdraget i den aktuella skolkoncernen. För stöd i bedömningen av hur avvecklingen av aktieinnehavet skulle gå till hade Lotta Edholm kontakt med en advokatfirma. Advokatfirman gav, med beaktande av bestämmelserna i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden,

rådet att inte avyttra aktierna innan statsråden anmäldes för riksdagen. Aktierna avyttrades kort efter anmälan.

Ändringsanmälan avseende styrelseuppdraget gavs in per post. Bolagsverket registrerade anmälan som inkommen den 20 oktober 2022. Lotta Edholm vidtog inga åtgärder som styrelseledamot från det att hon anmäldes som statsråd för riksdagen till dess att ändringsanmälan registrerades.

Den 25 oktober 2022 förordnades Lotta Edholm att i chefen för Utbildningsdepartementets ställe föredra ärenden som gäller skolväsendet, utom kommunal vuxenutbildning.

5. Vilka rutiner tillämpas för att informera statsministern om statsråds eventuella uppdrag eller innehav av värdepapper?

Statsråd är enligt 3 § lagen (2018:1625) om skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument skyldiga att anmäla sitt innehav av finansiella instrument. Anmälningsskyldigheten innebär att statsråden ska anmäla sitt fullständiga innehav av finansiella instrument så snart som möjligt efter tillträdet samt årligen senast den 31 januari. Anmälan görs till rättschefen i Statsrådsberedningen. Statsråden har också åtagit sig att till rättschefen i Statsrådsberedningen anmäla makes, sambos eller registrerad partners innehav av finansiella instrument.

Statsråden har därtill åtagit sig att anmäla vissa typer av övriga engagemang, bl.a. avtal med nuvarande eller framtida arbets- eller uppdragsgivare om anställning, uppdrag eller liknande arrangemang samt näringsverksamhet i bolag eller i annan form. Det följer därtill av Statsrådsberedningens riktlinjer att om ett statsråd överväger att åta sig en bisyssla bör statsrådet underrätta expeditionschefen i det egna departementet samt Statsrådsberedningen om det (se Statsrådsberedningens promemoria Intressekonflikter för statsråd, SB PM 2021:3).

I samband med att statsråden förordnas ombeds de att anmäla innehav av finansiella instrument och övriga engagemang.

6. Har Lotta Edholm uttalat vad som anges i anmälan, att "jag kan bara konstatera att vi haft en socialdemokratisk regering i 8 år som har skällt på friskolor och sen inte gjort någonting överhuvudtaget"? Om ja, vad lög till grund för hennes uttalande?

Lotta Edholm har i en intervju i P1 Morgon den 21 oktober 2022 gjort det angivna uttalandet.

Lotta Edholm uttryckte sig tillspetsat. Det hon avsåg var att de förslag som den tidigare regeringen lagt fram hade utformats på sådant sätt att de inte fick stöd i riksdagen.

7. Vilka ytterligare kommentarer ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.1.3

Regeringskansliet

2023-02-14
SB2022/01530

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Skolministerns agerande i samband med tillträdet som statsråd

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Katarina
Back, Utbildningsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-14

Utbildningsdepartementet**Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Skolministerns
agerande i samband med tillträdet som statsråd**

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga i
rubricerat ärende.

*Var statsministern informerad om Lotta Edholms aktieinnehav och styrelsepost i en
skolkoncern innan han förordnade henne som statsråd? När fick statsministern i så fall
denna information?*

Enligt uppgifter som Regeringskansliet har inhämtat var statsministern
informerad om Lotta Edholms aktieinnehav och styrelsepost i en
skolkoncern innan han förordnade henne som statsråd. Statsministern var
också informerad om att Lotta Edholm hade haft kontakt med en
advokatfirma för stöd i bedömningen av hur avvecklingen av aktieinnehavet
skulle gå till. Statsministern fick informationen söndagen den 16 oktober
2022.

Bilaga A3.2.1

Granskning av näringsminister Ebba Buschs styrning av Energimyndigheten och uttalanden med koppling till en projektansökan

Den 15 november 2022 inkom bolaget Hybrit Development AB med en ansökan till Industriklivet, om ekonomiskt stöd för bygget och driften av en demonstrationsanläggning. Inom Industriklivet kan bidrag ges till förstudier, forsknings-, pilot- och demonstrationsprojekt och investeringar i syfte att stödja klimatomställningen och för att nå Sveriges klimatmål. Energimyndigheten har genom regleringsbrev sedan 2018 i uppdrag att ansvara för Industriklivet och handlägger därför ansökningar kopplade till Industriklivet.¹

På senare tid har en viss debatt om en projektansökan uppkommit där även näringsministern deltagit. I Dagens industris artikel "Ebba Busch tar kritiserat stålprojekt i försvar" uppges följande: "Men energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) försvarar Hybrit. Statsrådet anser att projektet är ett måste för att Sverige ska nå klimatmålen 2045 och hon ser inga alternativ, annat än att stålproduktionen skulle behöva läggas ner, för att målen ska upprätthållas. 'Jag skulle säga att man gärna får visa vad den alternativa vägen är för att plocka bort tio procent av Sveriges koldioxidutsläpp om inte vägen framåt är med Hybrit och liknande projekt', säger Ebba Busch, på plats i LKAB:s gruva i Kiruna, till Di."²

Konstitutionsutskottet har tidigare uttalat att statsråd i likhet med alla andra medborgare har rätt att göra uttalanden i olika sammanhang. Men att med hänsyn till ett statsråds speciella ställning bör dock särskild försiktighet iaktas i vissa hänseenden, bl.a. i fråga om uttalanden som kan riskera domstolarnas och förvaltningsmyndigheternas grundlagsreglerade självständighet.

I detta fall när ministern uttalar sig, samtidigt som en beredningsprocess pågår, är det särskilt viktigt att ministern inte uttalar sig på ett sätt som riskerar att misstänkliggöra myndighetens prövning och att den skett enligt gällande regelverk utan otillbörlig påverkan av ministern. Det torde vara särskilt viktigt, även för ministern, när ett ärende är omdebatterat.

Jag anser att konstitutionsutskottet bör granska om ministern genom sina uttalanden satt en sådan politisk press gentemot myndigheten att det kan uppfattas som försök till styrning av myndigheten och som skapar en svårighet för myndigheten att göra en prövning som är, och uppfattas, självständig.

I samband med medias granskning av ansökan har det framkommit uppgifter som tyder på att Energimyndigheten inte gjort en självständig prövning av vilka uppgifter i företagets ansökan som bör lyda under sekretess. Utan det framstår som att man istället helt verkar ha följt företagets förslag och att man när företaget önskar att ytterligare delar ska sekretessbeläggas beklagar att man redan lämnat ut det aktuella dokumentet men att "blir det fler som begär ut så ändrar vi".³

Konstitutionsutskottet bör även utifrån detta, anser jag, granska ministerns styrning av Energimyndigheten och hur ministern har säkerställt att myndigheten följer sin instruktion samt regelverk de lyder under.

Cicie Weidby, Vänsterpartiet

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 27

Dnr 1443-2022/23

¹ <https://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning/industri/industriklivet/>

² <https://www.di.se/nyheter/ebba-busch-tar-kritiserat-stalprojekt-i-forsvar/>

³ <https://www.svd.se/a/pQnQaw/hybrit-har-blivit-ett-klagg>

Bilaga A3.2.2

Regeringskansliet

2023-03-07
SB2023/00219

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Energi- och näringsministerns uttalanden om ett järn- och stålprojekt

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet

Promemoria

2023-03-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 28 – Energi- och näringsministerns uttalanden om ett järn- och stålprojekt

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Har energi- och näringsministern gjort de uttalanden som uppges i artikeln Ebba Busch tar kritiserat stålprojekt i försvar, som publicerades på Dagens industris webbplats den 12 januari 2023? Om ja, vilket var syftet med energi- och näringsministerns uttalanden?

Det stämmer att energi- och näringsministern har sagt det som uppges i artikeln. Syftet var att beskriva att den svenska industrin behöver ställa om för att bidra till Sveriges klimatomställning samt att Sveriges energiproduktion behöver öka.

2. Hur förhåller sig näringsministerns uttalanden i fråga 1 till bestämmelsen i 12 kap. 2 § regeringsformen när det gäller det pågående ärendet hos Statens energimyndighet?

Energi- och näringsministerns uttalanden gjordes som ett led i den allmänna debatten om den svenska industrins omställning samt omställningens konsekvenser. Hon refererade bl.a. till Hybrit och liknande projekt. Med undantag för den sista frågan från Dagens industri handlade hela intervjun, liksom övriga intervjuer vid det aktuella tillfället, om behoven av omställning och ökad energiproduktion generellt. Uttalandena hade inte till syfte att påverka prövningen av ansökan hos myndigheten.

3. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga A3.3.1

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -04- 27

Dnr 1892-2021/22

2022-04-27

Hemställan om granskning av statsrådet Annika Strandhälls uttalande om möjligheterna till ny kärnkraft

I en interpellationsdebatt den 19 april i Sveriges riksdag om att möjliggöra för byggande av ny kärnkraft i hela landet framhöll statsrådet Annika Strandhäll i sitt svar att:

"Det finns i dag inga hinder för att bygga ny kärnkraft, vare sig med traditionell teknik eller med den nya teknik som kallas små modulära reaktorer, SMR, och som ännu är på utvecklingsstadiet."

Det är en uppgift som är direkt felaktig och kraftigt missvisande då det föreligger jämförelsevis omfattande hinder för ny kärnkraft i Sverige. Det finns idag en reglering som möjliggör för ny kärnkraft, men då endast vid de tre befintliga kärnkraftverken vid Simpevarp, Ringhals och Forsmark. En förutsättning för att bygga nytt är även då att man äger en befintlig reaktor för att ha rätt att bygga en ersättningsreaktor.

Det är angeläget att uppgifter och uttalanden som kommer från regeringen är korrekta och vederhäftiga. Mot bakgrund av ovanstående uttalande från Annika Strandhäll hemställer jag att Konstitutionsutskottet granskar statsrådets uttalande om möjligheterna till ny kärnkraft i Sverige och dess förhållande till regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet.

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Bilaga A3.3.2

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00063

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 3 – Dåvarande klimat- och miljöministers uttalande om möjligheterna till ny kärnkraft

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-723 11 71
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 3 – Dåvarande klimat- och miljöministerns uttalande om möjligheterna till ny kärnkraft

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilket underlag låg till grund för dåvarande klimat- och miljöminister Annika Strandhälls uttalande i samband med besvarandet av den i anmälan och promemorian omnämnda interpellationen i frågan om hinder för att bygga ny kärnkraft?

Dåvarande klimat- och miljöminister Annika Strandhälls uttalande baserades på 17 kap. 6 a § miljöbalken och de faktiska förutsättningarna vid tidpunkten för uttalandet. Detta innebar sammantaget att det fanns utrymme att anlägga nya reaktorer vid Ringhals, Oskarshamns eller Forsmarks kärnkraftverk, för att ersätta de fyra reaktorer som permanent hade stängts av efter den 31 maj 2005.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga A3.4.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -12- 02

2022
Dnr 1072-2022/23

I samband med riksdagens frågestund den 24 november 2022 förklarade statsminister Ulf Kristersson att orsaken till att artillerisystemet Archer nu skickats Ukraina var att det inte låg ”överst på Ukrainas lista”. Detta trots att Ukrainas utrikesminister Dmytro Kuleba vid ett besök i Sverige den 29 augusti i år ansåg att leverans av Archer till Ukraina var en huvudprioritet. Han efterfrågade specifikt detta vapensystem. Såväl Ukrainas försvarsminister som andra representanter för landet har framfört ett liknande budskap. Kristersson själv uttalade den 31 augusti att det var ”ynkligt och svagt” av den dåvarande regeringen att inte skicka Archersystemet omedelbart. Uttalandet måste ställas i ljuset av att hans egen regering nu inte fattar ett sådant beslut.

På uppdrag av den förra regeringen så levererade försvarsmakten den 25 oktober 2022 ett sekretessbelagt underlag till regeringskansliet om vad som rimligen kan sändas som bl a vapenstöd till Ukraina. Detta underlag har under sekretessförbindelse redovisats för riksdagens försvarsutskott den 27 oktober. Syftet med detta underlag är att det ska lägga grunden för regeringens beslutsprocess och bedömningar. Självfallet analyseras, precis som andra vapensystem, effekten av att sända Archer till Ukraina. Det skulle vara uppseendeväckande om inte detta underlag ligger till grund för regeringens beslut.

Frågor som behov av utbildning, reservdelar, underhåll, risker och effekt på svensk försvarsförmåga samt tidslinjalerna kan analyseras i underlag som dessa. I offentligheten har en representant för försvarshögskolan i SvD den 30 oktober uttalat att ”det inte är så enkelt som politiker kan låta det framstå” att sända Archer till Ukraina.

I relation till faktabasen i underlag som statsminister Kristersson rimligen bör ha tagit del av så kan det ifrågasättas om hans uttalanden i riksdagen den 24 november ger en korrekt bild av regeringens bevekelsegrunder för att inte sända Archer till Ukraina.

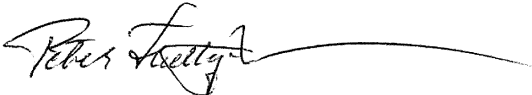
Mot bakgrund av detta så bör statsminister Kristerssons uttalanden granskas. Det gäller faktabakgrunden, regeringens beslutsprocess, bevekelsegrunden för att inte sända Archer till Ukraina samt

korrektheten i hans sätt att beskriva situationen i uttalandet den 24 november 2022.

KU har tidigare uttalat betydelsen av att statsråds uttalanden ger en så fullständig bild som möjligt av relevanta omständigheter samt den självklara utgångspunkten att statsrådets uttalanden ska vara korrekta. Särskilt viktigt bör detta vara för landets statsminister.

Stockholm den 2 december 2022.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Hultqvist', followed by a long horizontal flourish line.

Peter Hultqvist (s)

Bilaga A3.4.2

Regeringskansliet

2023-02-23
SB2023/00152

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Statsministerns uttalanden om ett vapensystem

Härmed överlämnas en promemoria från Försvarsdepartementet och en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktpersoner i ärendet är expeditions- och rättschefen Maria Diamant, Försvarsdepartementet, och rättssakkunniga Linnéa Sundqvist Kahles, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-23

Försvarsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Statsministerns uttalanden om ett vapensystem

Härmed lämnas följande svar på konstitutionsutskottets fråga 1 i rubricerat ärende.

1. Vad var anledningen till att artillerisystemet Archer inte ingick i det stödpaket till Ukraina som delar av regeringen presenterade vid en pressträff den 16 november 2022?

Anledningen till att artillerisystemet Archer inte ingick i stödpaketet som presenterades vid pressträffen den 16 november 2022 var att annat stöd vid det tillfället var högre prioriterat.

Stödpaketet innehöll sådan materiel som Ukraina hade framfört att landet hade störst behov av och som snabbt kunde komma på plats. Förutom vinterutrustning och tält med värmekällor innehöll stödpaketet bl.a. ett luftförsvarssystem med kvalificerad ammunition. Det stod högst upp på Ukrainas prioritetslista.

Önskemål om luftförsvarssystem framställdes av Ukrainas försvarsminister Reznikov vid möten med Ukraine Defence Contact Group (det. s.k. Ramsteinformatet) den 8 september och den 12 oktober 2022. Försvarsminister Reznikov betonade att tillgången till luftförsvarssystem var av avgörande betydelse för Ukrainas möjlighet till fortsatt motoffensiv. Han uppgav att en förutsättning för en ukrainsk motoffensiv var att Ryssland fortsatt förnekades luftherravälde.

Att det var just luftförsvarssystem som var av högsta prioritet för Ukraina framgick även i ett brev från försvarsminister Reznikov som mottogs av försvarsminister Pål Jonson den 26 oktober 2022.

Som framgår av statsministerns uttalanden vid frågestunden den 24 november 2022 var frågan om att skicka Archer fortfarande aktuell.

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-23

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Statsministerns uttalanden om ett vapensystem

Härmed lämnas följande svar på konstitutionsutskottets fråga 2 och 3 i rubricerat ärende.

2. Vilket underlag låg till grund för statsministerns uttalanden om artillerisystemet Archer vid frågestunden den 24 november 2022?

Det var de önskemål som Ukraina framfört och det brev som redogörs för i svaret på fråga 1 i Försvarsdepartementets promemoria som låg till grund för statsministerns uttalanden.

3. Vilka kommentarer finns i övrigt till uppgifterna i anmälan och i denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.4.3

Regeringskansliet

2023-04-18
SB2023/00152

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Statsministerns uttalanden om ett vapensystem

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunniga
Linnéa Sundqvist Kahles, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-04-18

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Statsministerns uttalanden om ett vapensystem

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga i rubricerat ärende.

När fick statsminister Ulf Kristersson information om innehållet i underlaget från Försvarsmakten, daterat den 25 oktober 2022, med förslag på hur ett fortsatt stöd till Ukrainas försvar skulle kunna utformas på både kort och lång sikt?

Statsministerns statssekreterare fick vid ett möte med försvarsministern under första veckan i november 2022 övergripande muntlig information om innehållet i underlaget från Försvarsmakten. Statsministern fick motsvarande muntlig information innan pressträffen den 16 november 2022.

Bilaga A3.5.1

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -10- 20

Dnr 580-2022/23

2022-10-20

Anmälan till Konstitutionsutskottet

Informationsklass: Publik

Granskning av statsminister Ulf Kristersson

I statsminister Ulf Kristerssons regeringsförklaring återfanns felaktiga påståenden om Sveriges klimat- och energipolitik.

Statsministern påstod att Sverige under 1980-talet nästan varit helt fossilfritt. Statsministern yttrade följande:

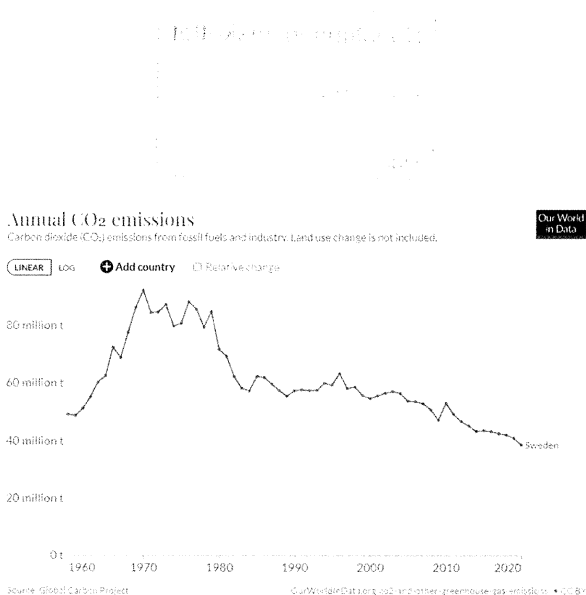
“Sverige mötte oljekrisen på 70-talet med en helt ny energipolitik, bröt kopplingen mellan tillväxt och ökande utsläpp, och blev en av världens första, nästan helt fossilfria industrinationer”.

Av 1 kap. 9 § RF framgår att “Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet”. Konstitutionsutskottet har vid ett flertal tillfällen uttalat att det är en självklar utgångspunkt att statsråds uttalanden ska vara korrekta. Statsråd ansvarar för sina uttalanden och därmed även för att de uppgifter som de lämnar är korrekta. Utskottet riktade vid sin senaste granskning kritik mot att flera statsråds uttalanden varit missvisande eller felaktiga¹.

Ett statsråd ska således iaktta saklighet i sin tjänsteutövning och säkerställa att hens uttalanden är korrekta. Påståendet att de åtgärder som genomfördes på 1970-talet skulle föranlett att Sverige “blev en av världens första, nästan helt fossilfria industrinationer” är direkt felaktigt. De fossila koldioxidutsläppen i Sverige var år 1970 92,29 miljoner ton. Efter de åtgärder för att effektivisera energianvändningen som regeringen genomförde som svar på oljekrisen minskade koldioxidutsläppen till 57,31 miljoner ton koldioxid 1984. Utvecklingen för Sveriges utsläpp mellan 1970 och idag kan avläsas från diagrammet nedan.

¹ Konstitutionsutskottets granskningsbetänkande 2021/22:KU20, sid 204.

Dessa utsläpp kommer från fossila källor. Reduktionen av årliga fossila koldioxidutsläpp som uppnåddes mellan 1970 och 1984 innebär att Sverige tog sig tillbaka till den nivå som man hade mellan 1963 och 1964. Även om ordvalet “nästan” är öppet för subjektiva tolkningar är det i vår mening direkt felaktigt att hävda att ett land där de fossila koldioxidutsläppen uppgår till 57,31 miljoner ton nästan är nästan helt fossilfritt.

Mot denna bakgrund bör konstitutionsutskottet granska statsministerns uttalande i regeringsförklaringen med avseende på dess förenlighet med regeringsformens krav på saklighet. Granskningen bör ta hänsyn till att statsministerns uttalanden vid en regeringsförklaring inte är ett uttalande bland andra, utan anger riktningen för regeringens politik och föregås normalt av noggranna överväganden. I ljuset av detta är det särskilt viktigt att de uppgifter som anges är korrekta. En felaktig analys av ett problem kan leda till allvarliga felbedömningar av vilka åtgärder som krävs.

Stockholm den 20 oktober 2022

Marta Stenevi

Marta Stenevi
Riksdagsledamot (MP)

Per Bolund

Per Bolund
Riksdagsledamot (MP)

Bilaga A3.5.2

Regeringskansliet

1 bilaga

2023-02-09
SB2023/00079

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 11 – Statsministerns uttalande om Sveriges klimat- och energipolitik

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunnige Alexander
Dettner, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 11 – Statsministerns uttalande om Sveriges klimat- och energipolitik

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilket underlag låg till grund för statsminister Ulf Kristerssons uttalande om Sverige som en nästan helt fossilfri industrination i regeringsförklaringen?

Som framgår av utskottets promemoria var Ulf Kristerssons uttalande om Sverige som en nästan fossilfri industrination en del av ett bredare resonemang. Syftet med detta resonemang var att beskriva den utveckling mot fossilfrihet som Sverige påbörjade i samband med den kraftiga utbyggnaden av kärnkraften under 1970-talet. Mot bakgrund av den svenska industrins elintensiva karaktär – under såväl 1970-talet som idag – har tillgången på nästintill fossilfri el från kärnkraft och vattenkraft varit en avgörande faktor för att nå de mycket låga nivåer av koldioxidutsläpp som svensk industri nu har.

Svensk industris minskade användning av fossil energi, och elanvändningens del i denna utveckling, framgår av Energimyndighetens rapport Energiläget 2022 med tillhörande bilagor, se *bilaga*.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

2022

Energiläget 2022

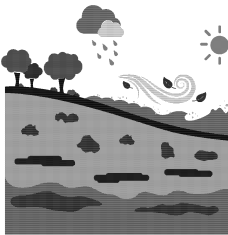
En översikt

En samlad bild över energiläget i Sverige

Energimyndigheten ansvarar för att ta fram den officiella energistatistiken i Sverige. Vi sammanställer statistiken för att kunna visa en samlad bild över läget och utvecklingen på energiområdet i Sverige. Det betyder att vi har tillgång till tidsserier med statistik, i vissa fall från 1970 och framåt.

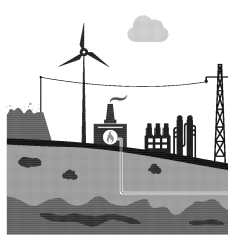
Energistatistiken visar en övergripande bild av energisystemet som består av tillförsel, omvandling, distribution och användning av energi.

Tillförsel, primäre energi

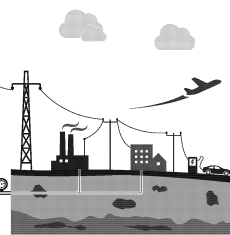
Biomassa, vatten, vind, sol, kol, råolja, naturgas och kärnbränsle

Omvandling och överföring

El- och värmeproduktion och förädling av råvaror

Slutlig användning

Industri, transport, bostäder och service

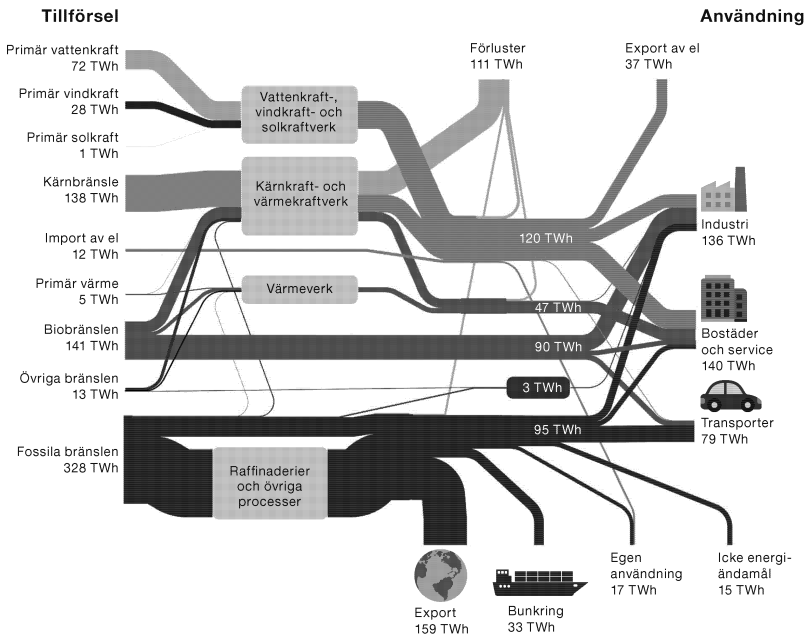
Om Energiläget 2022

Energistatistiken i denna publikation sträcker sig i de flesta fall till 2020. Eventuell inverkan från händelser som skett efter 2020, exempelvis kriget i Ukraina och högre energipriser, syns därmed ännu inte i energistatistiken. Notera att siffrorna i denna publikationen är avrundade.

Ett energisystem i balans

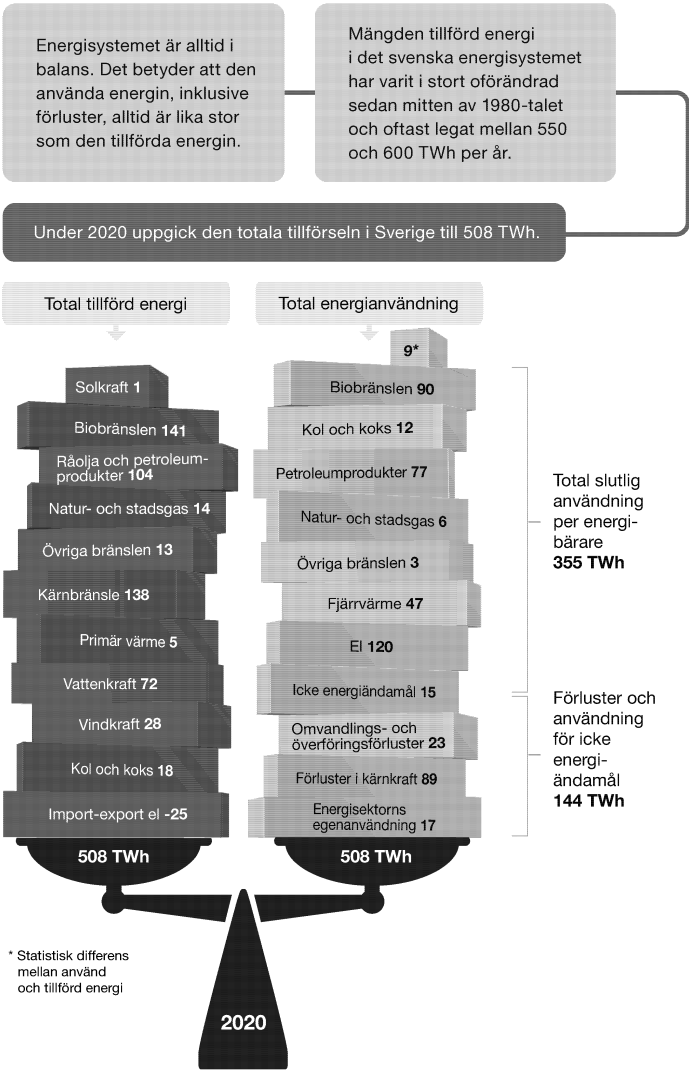
I Sverige använder vi egna förnybara energikällor som vatten, vind, sol och biomassa. Men vi importerar också kärnbränsle, biodrivmedel och fossila bränslen som olja och naturgas. Energisystemet i Sverige kan delas upp i tillförsel och användning av energi. Figuren visar flöden i energisystemet för 2020.

Energisystemet 2020

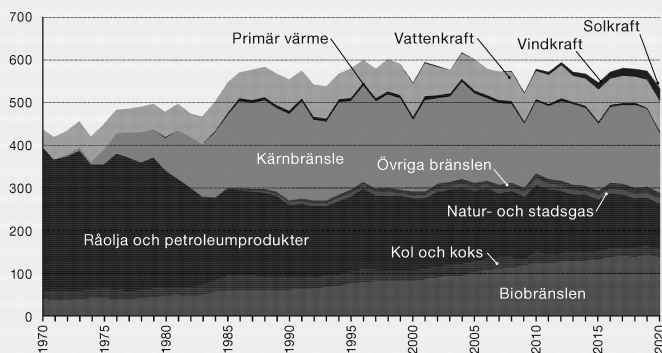

Anmärkningar: I figuren ingår den totala mängden fossila bränslen som tillförs i Sverige, 328 TWh. Av dessa exporteras 159 TWh samt 33 TWh går till bunkring i utrikes sjöfart och luftfart. Den tillförda mängden fossila bränslen för användning i Sverige blir därmed lägre, 136 TWh.

Svenska energibalansen 2020

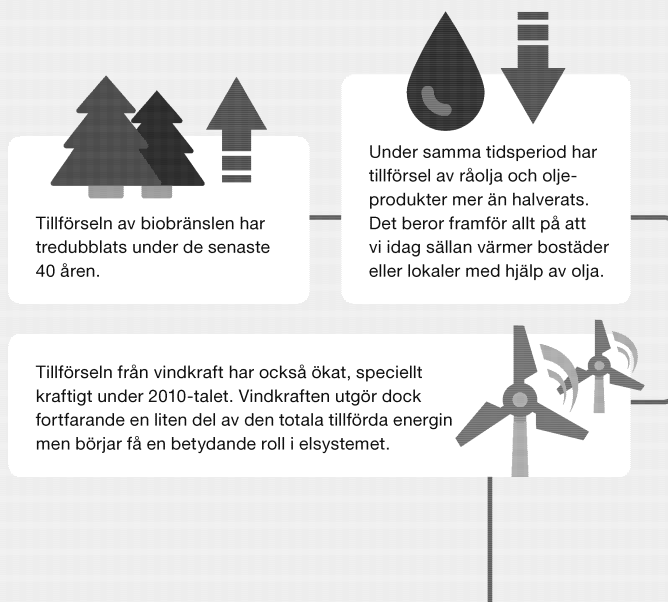

Total tillförd energi 1970–2020, TWh

Källa: Energimyndigheten och SCB.

Anmärkningar: 1) Övriga bränslen ingår i biobränslen före 1983. 2) Till och med 1989 inkluderas utrikes flyg i posten råolja och petroleumprodukter. 3) Kärnbränsle beräknas enligt den metod som används av FN/ECE för att beräkna tillförsel från kärnkraft. 4) Primär värme avser värmepumpar i fjärrvärmeverk. 5) Vindkraft inkluderas i posten vattenkraft fram till 1989.

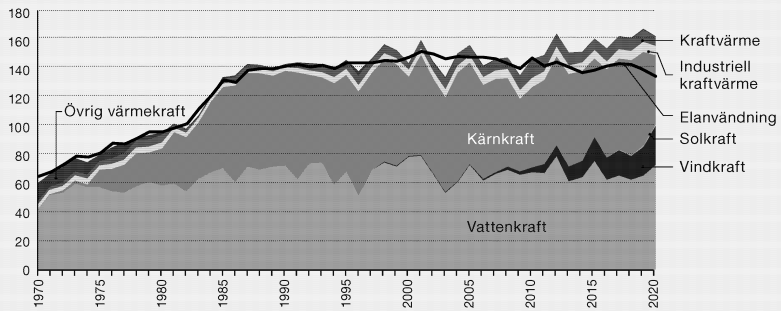

Elproduktion och elanvändning

Elen som produceras i Sverige kommer framför allt från vattenkraft och kärnkraft. Så har det sett ut sedan 1980-talet. Men de senaste tio åren har vi sett en kraftig ökning av vindkraft.

Elproduktion per kraftslag 1970–2020, TWh

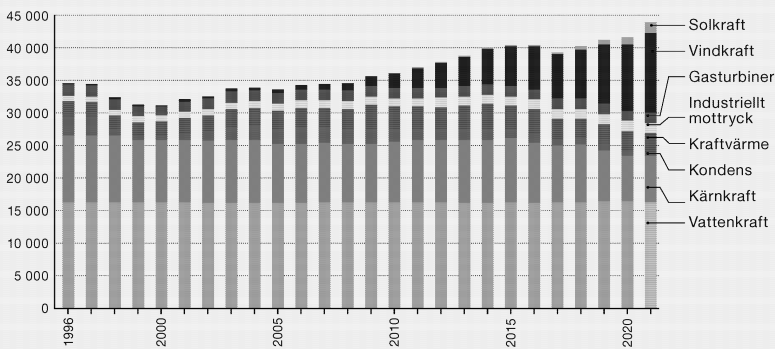
Källa: Energimyndigheten och SCB. Anmärkningar: Produktion av el för egenanvändning ingår inte.

Under 2020 var elproduktionen 161 TWh. Den fördelade sig mellan 29 procent kärnkraft, 45 procent vattenkraft, 17 procent vindkraft och 1 procent solkraft. Resterande 8 procent var förbränningsbaserad produktion, som främst sker i kraftvärmeverk och inom industrin.

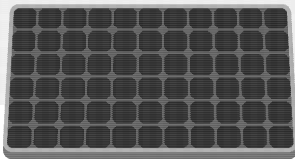
Historiskt sett var elanvändningen som högst 2001 då den var 150 TWh. Sedan dess har elanvändningen minskat och uppgick till 135 TWh 2020.

Mest el används i bostads- och servicesektorn (70 TWh) följt av industrisektorn (47 TWh) och transportsektorn (3 TWh).

Installerad elproduktionskapacitet per kraftslag 1996–2021, MW

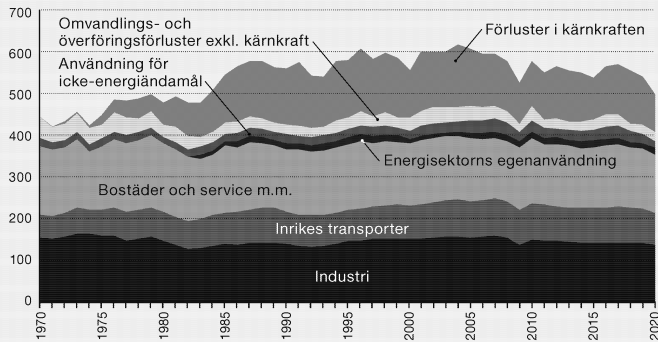

Källa: Energiföretagen Sverige. Notera att all installerad elproduktionskapacitet inte är tillgänglig samtidigt. Tillgängligheten varierar också mellan de olika kraftslagen, då de beror av vädret på olika sätt.

Allt fler solceller installeras i Sverige. Mellan 2020 och 2021 ökade antalet nätanslutna solcellsanläggningar med 46 procent. Vid slutet av 2021 uppgick det totala antalet anläggningar i Sverige till 92 359 stycken, med en total installerad effekt på 1 587 MW.

Total energianvändning 1970–2020, TWh

Källa: Energimyndigheten och SCB.

Anmärkning: 1) Utrikes flyg inkluderas i posten inrikes transporter till och med 1989.

2) Energisektorns egenanvändning är inkluderad i omvandlings- och överföringsförluster t.o.m. 1982.

3) Förluster i kärnkraften beräknas enligt den metod som används av FN/ECE för att beräkna tillförsel från kärnkraft.

Energianvändningen har historiskt legat på en relativt jämn nivå trots att vi haft en befolkningstillväxt. De senaste 20 åren har energianvändningen minskat något.

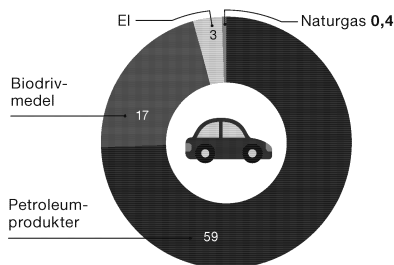

Energianvändningen påverkas av bland annat väder, konjunktur, förbättrad energieffektivitet, händelser i omvärlden och energipriser.

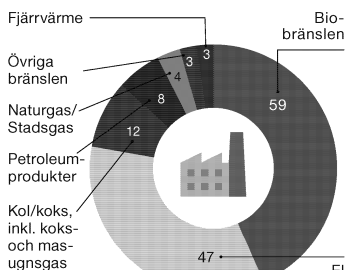

Slutlig energianvändning i transportsektorn 2020, TWh

- Petroleumprodukter, främst bensen och diesel, stod 2020 för tre fjärdedelar av energianvändningen i transportsektorn.
- De senaste femton åren har andelen bi drivmedel ökat kraftigt.
- Vägrafiken stod för 94 procent av den slutliga energianvändningen inrikes följt av bantrafik (3,3 procent) sjöfart (2,2 procent) och luftfart (0,9 procent).

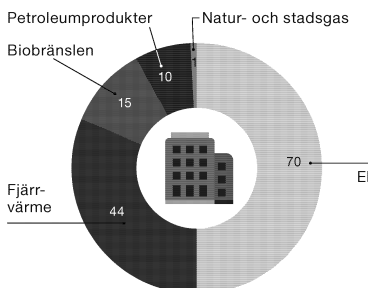

Industrisektorns slutliga energianvändning 2020, TWh

- Massa- och pappersindustrin står för drygt hälften av industrisektorns energianvändning. Till produktionen av massa och papper används framför allt bi bränslen och el.
- Användningen av fossila bränslen, det vill säga naturgas, petroleumprodukter samt kol och koks, minskar inom industrisektorn. Men fortfarande är användningen omfattande, framför allt inom järn- och stålindustrin.

Slutlig energianvändning i bostäder och service m.m 2020, TWh

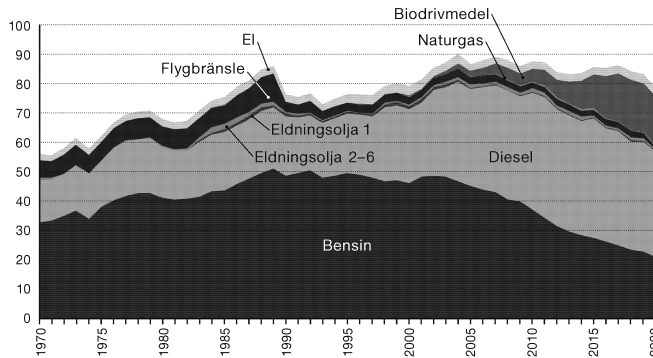
- El och fjärrvärme är de energibärare som tillsammans står för drygt 80 procent av användningen inom sektorn Bostäder och service m.m.
- I småhus är el den vanligaste energibäraren för uppvärmning, följt av bi bränsle respektive fjärrvärme. I flerbostadshus och lokaler är fjärrvärme den vanligaste energibäraren.
- Petroleumprodukter förekommer för uppvärmning, men används främst till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruk samt fiske- och byggverksamhet.

Källa: Energimyndigheten.

Fossila bränslen minskar i transportsektorn

Användningen av bensin och diesel i Sverige har minskat med mer än en fjärdedel under de senaste femton åren. Användningen av biodrivmedel uppgick till 17 TWh 2020 vilket motsvarar mer än en femtedel av transportsektorns energianvändning.

Slutlig energianvändning i transportsektorn, inrikes, 1970–2020, TWh

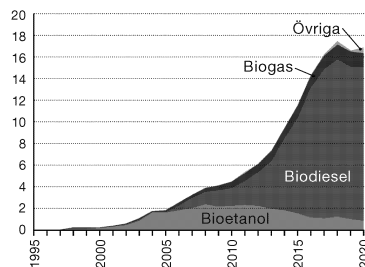

Källa: Energimyndigheten, SCB, Transportstyrelsen. Anmärkning: Fram till 1989 ingick allt flygbränsle i inrikes flyg, men från och med 1990 gjordes en uppdelning för flygbränsle mellan inrikes och utrikes energianvändning. Ändringen medförde att inrikes energianvändning minskade tvärt 1990, då en större del av energianvändningen tilldelades utrikes luftfart än tidigare.

Elanvändningen i transportsektorn uppgick till 2,9 TWh 2020, varav 2,4 TWh användes inom bantrafik och 0,5 TWh användes inom vägtrafik. Elanvändningen inom vägtrafiken har ökat kraftigt de senaste åren och väntas fortsätta öka då det blir allt fler laddbara fordon i fordonsflottan.

Användning av biodrivmedel i transportsektorn, 1995–2020, TWh

Energipriser och energimarknader

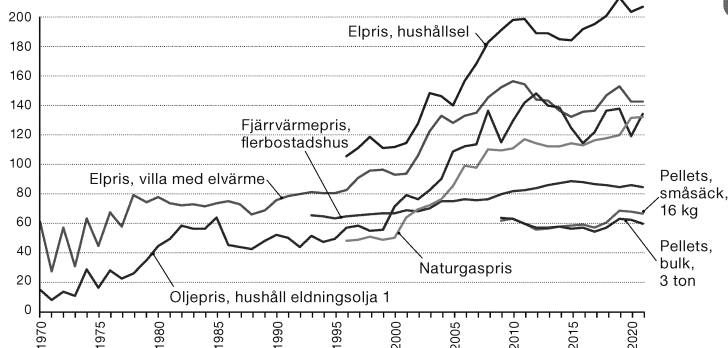
Elsystemet i Sverige har historiskt sett varit uppbyggt på storskalig och centraliserad elproduktion (vattenkraft och kärnkraft) med ett flöde av el från elproducent till konsument och där elproduktionen varit styr- och reglerbar.

I och med att vi fått mer vind- och solkraft så ökar den decentraliserade och variabla produktionen i elsystemet. Det ställer nya krav på flexibilitet och balansregleringar i nätet eftersom det hela tiden måste vara balans mellan produktion och användning av el i elsystemet. Elnätet behöver också utvecklas då konsumenterna numera även kan vara producenter och elen strömmar i båda riktningar.

Energipriserna för hushållskunder var relativt stabila under andra halvan av 1990-talet för att sedan öka kraftigt under det första decenniet på 2000-talet. Ökade bränslepriser och skatter på energi är huvudsakerna till de stigande priserna.

Energipriser för hushåll fr.o.m 1970, inklusive skatter och moms, i 2021 års prisnivå, öre/kWh

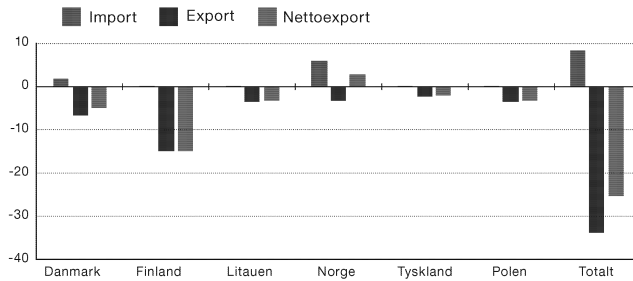
Källa: Energimyndigheten, SCB, SPBI.

Anmärkning: Priserna redovisas i 2021 års prisnivå, konsumentprisindex (KPI) används för omräkning av priser.

Energiläget i världen

Under 2021 nettoexporterade Sverige 25 TWh el. Det mesta gick till Finland, därefter gick störst nettoexport till Danmark, Litauen och Polen. Under året importerade Sverige mest från Norge och Danmark.

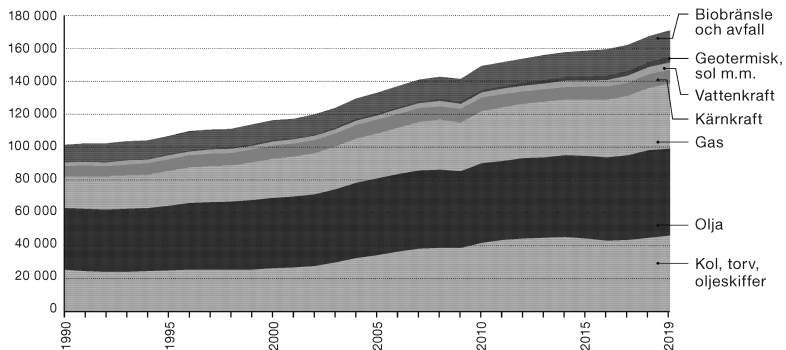
Import och export av el 2021, TWh

Handelsströmmarna mellan Sverige och grannländerna varierar både mellan åren och under året, och beror på prisskillnader mellan olika elområden.

Under 2019 uppgick den globala tillförseln av energi till 171 500 TWh. Av dessa kom 14 procent från förnybar energi.

Global tillförsel av energi per energislag 1990–2019, TWh

Källa: IEA. Energimyndighetens bearbetning.

Den svenska energipolitiken utgår från energipolitiken inom EU

Den svenska energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Vår energipolitik grundar sig på den lagstiftning som fastställts inom EU.

De svenska energimålen

Mål som uppnåddes till 2020

- ✓ Energianvändningen ska till 2020 vara 20 procent effektivare jämfört med 2008.
- ✓ Andelen förnybar energi ska vara minst 50 procent av energianvändningen till 2020.
- ✓ Andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent till 2020.

Kvarvarande energimål

- Energianvändningen ska vara 50 procent effektivare 2030 jämfört med 2005.
- Elproduktionen ska år 2040 vara 100 procent förnybar, men det är inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft.

Energimål inom EU

Mål som uppnåddes till 2020

- ✓ Minska energianvändningen med 20 procent genom bättre energieffektivitet.
- ✓ Andelen förnybar energi ska vara minst 20 procent av energianvändningen.
- ✓ Andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent.

Mål till 2030

- Minska energianvändningen med 32,5 procent genom bättre energieffektivitet.
- Andelen förnybar energi ska vara minst 32 procent av energianvändningen.
- Andelen förnybar energi inom transportsektorn ska vara minst 14 procent.

Statistik och styrmedel

Det finns många styrmedel som styr mot de uppsatta målen. Med hjälp av statistik kan vi se utvecklingen över tid inom olika områden och olika sektorer. Statistiken indikerar om Sverige är på väg att nå målen eller om det behövs ytterligare insatser i form av ändrade styrmedel.

För mer information om energi- och klimatmålen inom EU och i Sverige, besök vår webbplats: www.energimyndigheten.se/energiklimatmal

Indikatorer beskriver vägen till att nå de svenska energipolitiska målen

Energieffektiviseringsmålen

Energianvändningen ska till 2020 vara 20 procent effektivare jämfört med 2008.

- Under 2020 var energiintensiteten 23 procent lägre än 2008, mätt som tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser. Målet är därför uppnått.
- Minskningen beror både på att BNP ökat och att tillförd energi minskat.

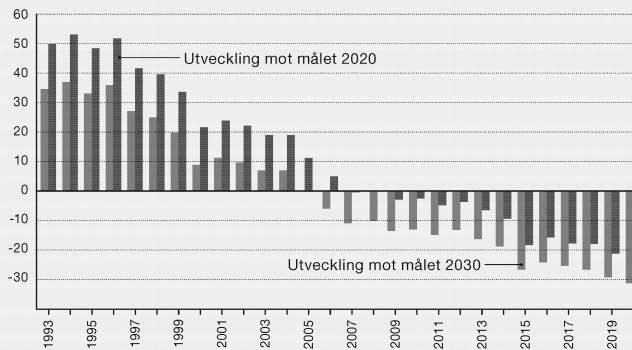
Energianvändningen ska vara 50 procent effektivare 2030 jämfört med 2005.

- År 2020 var energiintensiteten 31 procent lägre än 2005.

20%

50%

Normalårskorrigerad energiintensitet i förhållande till basår 2005 respektive 2008 i fasta priser, 1993–2020, procent

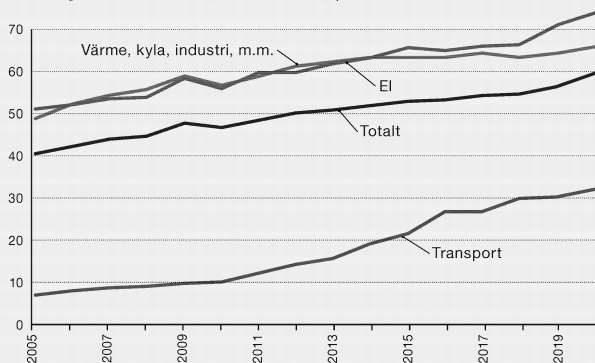
Målet om förnybar energi

Andelen förnybar energi ska vara minst 50 procent av energianvändningen till 2020.

- Användningen av förnybar energi i förhållande till slutlig energianvändning har ökat varje år sedan 2011 och var drygt 60 procent under 2020. Målet är därför uppnått.
- Ökningen det senaste året beror framförallt på en ökad elproduktion från vindkraft, men även en högre användning av biobränslen.
- Sveriges höga andel förnybar energi beror på en stor användning av biobränslen inom industrin och för fjärrvärmeproduktion, samt att en stor andel av elproduktionen kommer från vattenkraft.

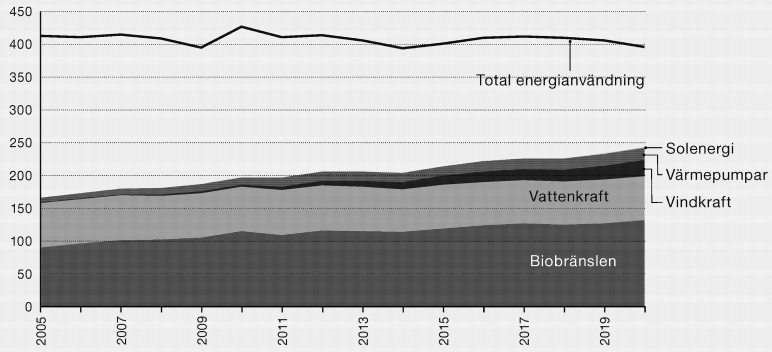
Andel förnybar energi totalt samt i några sektorer enligt förnybartdirektivet, 2005–2020, procent

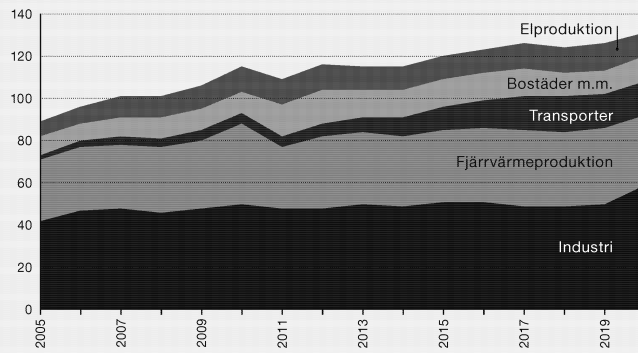
Källa: Energimyndigheten och Eurostat.

Anmärkning: Andelen förnybart i transporter enligt förnybartdirektivets beräkningsmetod.

Förnybar energi och energianvändning enligt förnybartdirektivet, 2005–2020, TWh

Användning av biobränslen per sektor, 2005–2020, TWh

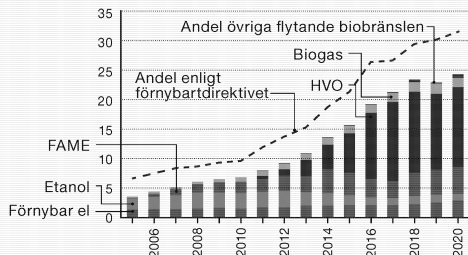

Målet om förnybar energi i transportsektorn

Andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent till 2020.

Andel förnybart i transportsektorn 2005–2020, procent

Transportsektorn använder allt mer förnybar energi över tid. Under 2020 uppgick andelen till 24 procent för inrikes transporter. Målet är därför uppnått.

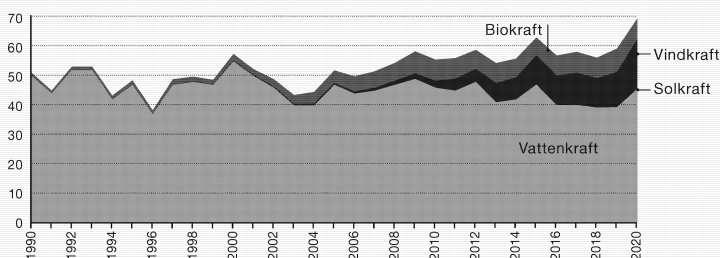
Målet om 100 procent förnybar elproduktion

Elproduktionen ska år 2040 vara 100 procent förnybar, men det är inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft.

Andelen förnybar elproduktion i förhållande till total elproduktion varierar en del mellan åren. Under 2020 var andelen 69 procent vilket är tio procentenheter högre än föregående år. Generellt beror Sveriges höga andel förnybar el på att en stor del el produceras med vattenkraft, och på senare år även vindkraft.

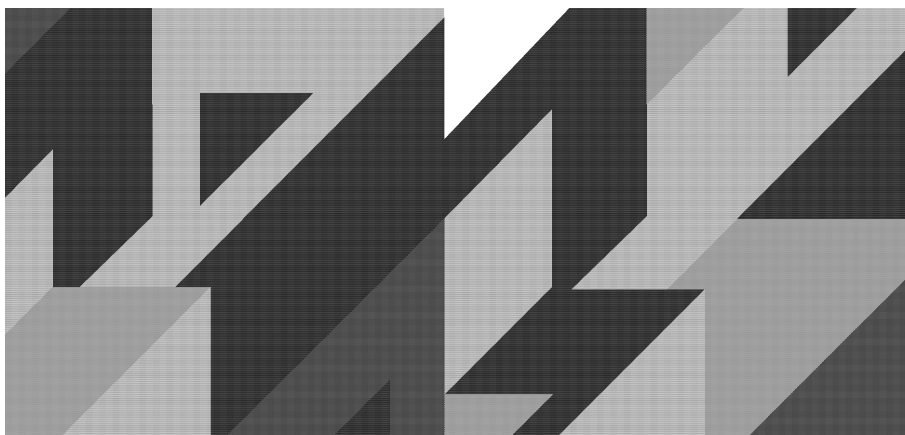

Andel förnybar el i förhållande till total elproduktion 1990–2020, procent

Källa: Energimyndigheten

Anmärkning: Ej normalårskorrigerad, det vill säga att hänsyn har inte tagits till de årliga variationer som uppstår i nederbörd och vind och som i sin tur påverkar vatten- och vindkraft.

Energimyndigheten leder samhällets omställning till ett hållbart energisystem.

Vi bidrar med fakta, kunskap och analyser om tillförsel och användning av energi i samhället, och arbetar för en trygg energiförsörjning.

Forskning om framtidens fordon och bränslen, förnybara energikällor och smarta elnät får stöd av oss. Vi stöttar också affärsutveckling som gör det möjligt att kommersialisera innovationer och ny teknik, och ser till att goda lösningar kan exporteras.

Vi ansvarar för Sveriges officiella statistik på energiområdet, och hanterar elcertifikatsystemet och handeln med utsläppsrätter. Dessutom deltar vi i internationella klimatsamarbeten, och förmedlar fakta om effektivare energianvändning till hushåll, företag och myndigheter.

Energiläget ger en samlad och lättillgänglig bild av läget och utvecklingen på energiområdet i Sverige. Till publikationen hör även *Energiläget i siffror* samt kortversionen *Energiläget* en översikt. *Energiläget* finns även publicerad på engelska under titeln *Energy in Sweden*.

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna
Telefon 016-544 20 00, Fax 016-544 20 99
E-post registrator@energimyndigheten.se
www.energimyndigheten.se

ET 2022:02 | ISSN 1404-3343 | ISBN (pdf) 978-91-7933-082-0, September 2022.
Grafisk form: Haus. Tryck: Arkitektkopia AB.

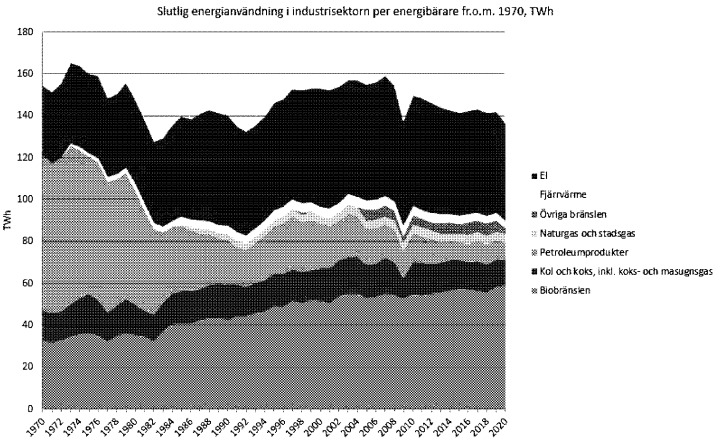
Slutlig energianvändning i industrisektorn per energibärare fr.o.m. 1970, TWh

	Kol och koks, inkl.							
	Biobränslen	koks- och masugnsgas	Petroleump produkter	Naturgas och stadsgas	Övriga bränslen	Fjärrvärme	El	Totalt
1970	32,7	14,2	74,2	0,0		0,0	33,1	154
1971	31,3	14,7	71,2	0,0		0,0	33,9	151
1972	32,4	14,0	73,6	0,0		0,0	35,4	155
1973	34,2	16,0	75,5	0,0		0,8	38,5	165
1974	35,6	17,4	70,7	0,0		1,1	39,2	164
1975	36,2	18,9	65,6	0,0		1,3	37,9	160
1976	34,6	17,3	66,3	0,0		1,7	39,2	159
1977	32,2	13,9	62,6	0,0		1,9	37,7	148
1978	34,7	14,8	60,4	0,0		2,2	38,5	151
1979	35,9	16,6	60,3	0,0		2,3	40,5	156
1980	35,2	14,8	54,8	0,0		3,1	39,8	148
1981	34,5	12,4	47,8	0,0		3,0	39,9	138
1982	32,3	12,8	40,8	0,0		2,7	39,1	128
1983	37,0	13,6	33,8	0,1	0,0	2,5	42,1	129
1984	40,3	14,8	31,8	0,1	0,0	2,6	45,7	135
1985	40,8	15,6	30,9	0,8	0,0	3,4	48,0	140
1986	40,9	15,5	28,7	1,7	0,0	3,6	47,9	138
1987	41,9	15,2	27,0	2,0	0,0	4,0	51,0	141
1988	43,4	16,0	24,0	2,3	0,0	4,0	52,9	143
1989	43,3	16,3	22,2	2,8	0,0	3,3	53,4	141
1990	42,7	16,9	20,8	3,2	0,1	3,6	53,0	140
1991	44,3	15,1	18,2	3,0	0,1	3,6	50,7	135
1992	44,1	14,5	17,4	3,1	0,1	3,4	49,7	132
1993	45,6	14,7	19,0	2,8	0,2	3,8	49,4	135
1994	46,4	15,1	21,7	2,8	0,1	3,9	49,8	140
1995	48,9	15,8	22,9	2,9	0,2	4,0	51,3	146
1996	48,6	16,0	24,3	3,1	0,1	4,4	51,5	148
1997	51,4	15,3	25,8	3,2	0,1	4,3	52,7	153
1998	50,2	15,0	24,1	3,2	1,5	4,2	53,9	152
1999	51,9	14,6	24,0	3,6	0,3	4,1	54,5	153
2000	51,6	15,6	21,6	3,4	0,1	4,0	56,9	153
2001	50,5	16,7	20,2	3,8	0,1	4,5	56,2	152
2002	53,8	17,2	19,0	3,6	0,1	4,6	55,7	154
2003	55,1	17,1	21,3	4,3	0,2	4,4	54,5	157
2004	55,2	17,3	19,6	4,4	0,1	4,7	55,4	157
2005	53,0	15,7	17,4	3,3	5,8	4,4	55,3	155
2006	53,3	15,9	17,4	3,7	5,0	4,4	56,5	156
2007	55,1	17,4	15,8	3,6	5,6	4,4	57,5	159
2008	54,2	16,0	15,9	3,7	5,0	4,2	55,5	154
2009	52,6	9,9	13,3	3,4	3,6	4,5	49,5	137
2010	54,4	15,5	14,4	3,7	4,3	4,5	52,8	150
2011	54,0	15,8	12,5	4,1	4,3	4,1	53,2	148
2012	55,2	14,1	11,8	4,1	3,9	4,3	52,7	146
2013	55,4	14,2	10,2	3,6	5,4	4,2	51,1	144
2014	56,5	14,5	9,0	3,6	5,3	4,1	49,8	143
2015	57,0	14,1	8,4	3,9	4,8	3,9	49,2	141
2016	56,6	13,4	9,0	4,2	6,1	3,7	49,2	142
2017	56,5	14,1	9,5	4,2	5,8	3,4	49,8	143
2018	55,7	13,1	9,9	3,8	6,0	3,4	49,4	141

2019	58,1	13,1	9,2	3,9	5,9	3,4	48,3	142
2020	58,9	12,2	8,2	4,1	3,1	3,2	46,7	136

Källa: Energimyndigheten och SCB.
Anmärkningar:
1) Övriga bränslen ingår i posten biobränslen till och med 1982.

Bilaga A3.6.1

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 26

Dnr 1423-2024/23

SVERIGES
RIKSDAG

2023-01-26

Till Konstitutionsutskottet

Begäran av granskning av utrikesminister Tobias Billströms uttalanden om Turkiet och om relationerna med Turkiet

Utrikesminister Tobias Billström har upprepade gånger gjort uttalanden om Turkiet, Sveriges relationer till Turkiet och grundläggande fri- och rättigheter i den svenska grundlagen kopplat till Sveriges ansökan om Natomedlemskap. Det framstår som att flera av de uttalanden som utrikesministern har gjort kan ha syftat till att blidka en turkisk publik inklusive dess president, regering och parlament, snarare än att uppfylla kravet att ett statsråd uttalar sig på ett sakligt och korrekt sätt. Jag anser att konstitutionsutskottet bör granska detta samt på vilket sätt utrikesministern förankrat regeringens ståndpunkt om relationerna med Turkiet med Sveriges riksdag.

Det första uttalandet jag anser att konstitutionsutskottet bör granska rör utrikesministerns uttalande om att Turkiet är en demokrati vilket slogs fast av utrikesministern samma dag som regeringen tillträdde.

I samband med utrikesministerns uttalanden som gjordes i flera medier reagerade många och ifrågasatte ministerns grund för uttalandet, bl a föreståndaren för V-Dem institutet vid Göteborgs Universitet som tillsammans med andra debattörer skrev två debattartiklar om varför utrikesministerns uttalande inte kan anses vara korrekt.^{1,2}

Även i regeringens egna rapport om situationen för demokrati och mänskliga rättigheter i Turkiet definieras landets politiska system som att ”Turkiet har övergått från att vara en parlamentarisk republik till en exekutiv presidentrepublik. Regelbundna allmänna val hålls. Respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer urholkas fortlöpande.”³

¹ <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/RGz1yd/forskare-turkiet-ar-inte-nagon-demokrati-billstrom> (2022-11-01)

² <https://www.sydsvenskan.se/2022-12-22/turkiet-kan-inte-kallas-en-demokrati> (2022-12-22)

³ <https://www.regeringen.se/rapporter/2021/12/manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-i-turkiet2/>

Håkan Svanne

Riksdagsledamot (V) • Sveriges riksdag

Mobil: 070-0018500 • E-post: hakan.svanne@riksdagen.seSVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

Jag anser att konstitutionsutskottet bör granska vad som ligger till grund för utrikesministerns uttalande samt hur det har förankrats inom regeringen och dess regeringsunderlag. Med anledning av att regeringspartiet Liberalerna ger uttryck för en annan åsikt på sin hemsida.⁴ Samt att partiledaren för det största partiet i regeringsunderlaget uttalat att ”–Erdogan är en islamistisk diktator, mer eller mindre.”⁵

Jag anser även att konstitutionsutskottet bör granska om utrikesministern har gett olika uppgifter om ett kommande förslag till lagstiftning från regeringen till turkisk respektive svensk media, och därmed kunnat ge olika alternativt en missvisande bild till de båda ländernas debatt. Det rör sig om en intervju som utrikesministern gav till turkisk statsmedia (AA) vilket ledde till att turkisk media rapporterade att utrikesministern sagt att regeringen avsåg att lämna en proposition med innehållet att flaggviftande med kurdiska flaggor skulle bli förbjudet i Sverige.⁶

När svensk media frågade om uppgifterna avvisades uppgifterna först. Men när själva intervjun offentliggjordes blev istället svaret att flaggor kunde (engelska: could) utgöra bevis för deltagande i terrororganisation. I samband med detta gav utrikesministern även en enligt mig felaktig skriftlig kommentar till ETC, då det inte är utrikesministern som bestämmer när riksdagen ska rösta om en lagstiftning utan endast när propositioner avlämnas till riksdagen. ”Det stämmer att riksdagen ska rösta om en ny lag som kriminaliserar deltagande i terrororganisationer den 7 mars”.⁷

Jag menar att genom sitt agerande och sina olika besked har utrikesministern agerat på ett sätt som vilselett och försvårat för svenska medborgare att förstå vad ministern sagt till turkisk respektive svensk media.

Utrikesministern var snabb med att fördöma den upphängning som skedde av en docka som avbildade Turkiets president Erdoğan. I intervjuer som han gav använde utrikesministern av begreppet ”skenavrättning”. Skenavrättning är en tortyrmetod där gärningsmännen får offret att tro att denne kommer att avrättas. Det kan antingen ske genom att man helt enkelt övertygar offret om att dennes avrättning kommer verkställas i det snaraste, alternativt att offret får genomgå brukliga förberedelser för en

---

⁴ <https://www.liberalerna.se/eu-politik/turkiet>

⁵ <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/jimmie-akesson-om-erdogan-en-diktator>

⁶ <https://www.etc.se/utrikes/inspelning-bekraftar-billstroem-lovar-turkiet-ny-lag-mot-terror>

⁷ <https://www.etc.se/utrikes/billstroem-i-turkisk-media-sverige-kommer-kriminalisera-terrorflaggor>

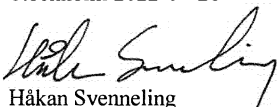
avrättning. Den traumatiska upplevelsen kan ge men för livet och skenavrättningar räknas som psykologisk tortyr. Att ministern använder sig av ett tortyrbegrepp för att beskriva vad som har skett är osakligt, förminskar tortyrmetoden och lidandet för dess offer. Uttalandet är också tveksamt då det blir ett försök att förändra definitionen av begreppet ”skenavrättning”. Utrikesministerns ordval blir särskilt anmärkningsvärt i sammanhanget då han inte nämner den svenska yttrandefriheten.

Slutligen har det nyligen framkommit en lista som regeringens förhandlande ambassadör, Oscar Stenström, tagit fram över åtgärder Sverige vidtagit för att möta turkiska krav.⁸ Dokumentet offentliggjordes i media efter att förhandlaren skickat dokumentet med listan till sin privata mejladress. Enligt SVT är en tidigare version av listan hemligstämplad hos Regeringskansliet.⁹

En av punkterna handlar om att Sverige drivit på för att Turkiet ska ingå i försvarsmaterielfördrag inom EU. Jag anser att konstitutionsutskottet bör granska på vilket sätt denna ståndpunkt har förankrats i riksdagens utskott eller EU-nämnd. Samt om rutinerna för hantering av handlingar följts, då konstitutionsutskottet tidigare har granskat och anmärkt på hur hanteringen inom olika departement sköts.

Jag menar att utrikesministern, genom sina flera uttalanden, brutit i de krav om saklighet som kan förväntas i egenskap av statsråd. Jag anser även att konstitutionsutskottet bör granska hur uttalandena har förankrats i riksdagen. Mot denna bakgrund menar jag att konstitutionsutskottet bör granska utrikesminister Tobias Billströms ageranden.

Stockholm 2022-01-26

Håkan Svenneling
Riksdagsledamot Vänsterpartiet

---

⁸ <https://www.dn.se/sverige/nato-forhandlarens-okanda-lista-sa-har-sverige-gatt-turkiet-till-motes/>

⁹ <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/stenstrom-om-okanda-nato-listan-har-inte-skickat-hemlighetsstamplade-dokument>

Bilaga A3.6.2

Regeringskansliet

2023-03-02
SB2023/00195

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Utrikes- ministerns uttalanden om Turkiet och om relationerna med Turkiet

Härmed överlämnas promemorior från Utrikesdepartementet,
Försvarsdepartementet och Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktpersoner i ärendet är tf. rättschefen Carl Magnus
Nesser, Utrikesdepartementet, expeditions- och rättschefen Maria Diamant,
Försvarsdepartementet, och kanslirådet Petter Löfdahl,
Statsrådsberedningen.

Per Hall

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Utrikesministerns uttalanden om Turkiet och om relationerna med Turkiet

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor 1–4 i rubricerat ärende.

1. Vilket underlag låg till grund för Tobias Billströms uttalande den 18 oktober 2022, som det återgivits i avsnittet Bakgrund under rubriken Utrikesministerns uttalande den 18 oktober 2022 om att Turkiet är en demokrati?

Till grund för utrikesministerns uttalande låg en analys av Turkiets statsskick och utvecklingen i Turkiet vad gäller respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Skriftliga underlag som särskilt kan nämnas är en slutrapport av Organisationen för fred och säkerhet i Europa (OSSE) från valövervakning i Turkiet under president- och parlamentsvalen 2018 och Utrikesdepartementets rapport TURKIET – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 15 maj 2021. Sammantaget ledde analysen till slutsatsen att Turkiet är en demokrati, om än med utmaningar.

2. Är Tobias Billströms uttalande till Anadolu Agency, den 23 december 2022 i Ankara, korrekt återgivet i avsnittet Bakgrund under rubriken Uppgifter om ett kommande förslag till lagstiftning? Om ja, vilket underlag låg till grund för uttalandet?

Uttalandet gjordes på engelska och lyder enligt den oredigerade inspelningen: “We will also later on, on the 7th of March, deliver a bill to Parliament which also means that we will create a new offence within the Swedish Criminal Act, and that will make it an offence to promote or to propagate for terrorist

activities on our territory. That could include such a thing as flag waving for terrorist organizations”.

Inför utrikesministerns resa till Turkiet i december 2022 togs ett underlag fram. Av underlaget framgår följande: “We will introduce a new offence covering a person who takes part in activities in a terrorist organization in a way that is liable to promote, strengthen or support the terrorist organization. According to the Inquiry, the new offence could cover activities such as getting a membership or engaging in propaganda and publicity. Waving flags with symbols of terrorist organizations could be used as evidence to prove participation offence.”

3. Vilket underlag låg till grund för Tobias Billströms presspersons uppgift att riksdagen ska rösta om ett kommande lagförslag om kriminalisering av deltagande i en terroristorganisation?

I trepartsöverenskommelsen med Turkiet och Finland den 28 juni 2022 anges i punkt 8.2 följande. ”Finland and Sweden will conduct the fight against terrorism with determination, resolve and in accordance with the provisions of the relevant NATO documents and policies, and will take all required steps to tighten further domestic legislation to this end.”

Arbetet med att ta fram lagstiftning för att fullfölja detta åtagande påbörjades av den tidigare regeringen och den nuvarande regeringen slutför nu arbetet. Möjligheten att begränsa föreningsfriheten när det gäller sammanslutningar som ägnar sig åt eller understöder terrorism infördes genom en grundlagsändring som trädde i kraft den 1 januari 2023 (prop. 2021/22:42, bet. 2021/22:KU13, rskr. 2021/22:221, bet. 2022/23:KU4, rskr. 2022/23:9). Den grundlagsändringen var nödvändig för att regeringen ska kunna lägga fram den planerade propositionen med förslag till lagändringar som kriminaliserar deltagande i terroristorganisationer. Den propositionen är planerad att överlämnas till riksdagen i mars och lagändringarna är tänkta att träda i kraft den 1 juni.

4. Är det riktigt, som uppges i anmälan, att utrikesministern använt begreppet skenavrättning om aktionen i januari 2023 med en upphängd docka? Om ja, vilket underlag låg till grund för Tobias Billströms användande av detta begrepp?

I uttalandet på regeringens webbplats om aktionen i januari 2023 med en upphängd docka (bilaga 6 till granskningspromemorian) använde utrikes-

ministern ordet låtsasavrättning. Det stämmer att han tidigare använt ordet skenavrättning i en intervjusituation. Utrikesministern har förtydligat sitt uttalande i efterföljande intervjuer och har lämnat följande kommentar på Twitter: "The Swedish Government safeguards an open debate on political choices, it strongly repudiates threats and hate directed towards political representatives. The portrayal of an executed elected President outside City Hall is deplorable".

Regeringskansliet

Promemoria

2023-03-02

Försvarsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Utrikesministerns uttalanden om Turkiet och om relationerna med Turkiet

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets fråga 5 i rubricerat ärende.

5. Har Sverige inom EU aktivt stött ett turkiskt deltagande i ett projekt om militära transporter, inom ramen för det mellanstatliga permanenta strukturerade samarbetet inom EU (Pesco)? Om ja, har detta föregåtts av kontakter med riksdagen, t.ex. överläggning i utskott, och i så fall när och hur?

Sverige har kontinuerligt understrukit vikten av att EU:s samarbete med strategiska partners stärks. Denna politiska inriktning har bland annat tagit sig uttryck i att Sverige i olika sammanhang förespråkat tredjelandsdeltagande av länder som USA, Storbritannien, Kanada och Turkiet i det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco).

Regeringen har fortlöpande informerat försvarsutskottet om sin ståndpunkt att EU:s partnerskap med tredje länder på säkerhets- och försvarsområdet bör stärkas. Detta har bland annat skett den 11 november 2021 och den 10 maj 2022 som del i information till försvarsutskottet inför försvarsministermöten i EU.

Turkiet har ansökt om att bli fullvärdig medlem i Pescoprojektet om militär rörlighet. Projektet har bl.a. som mål att förbättra den militära rörligheten mellan EU:s medlemsstater och att vara ett forum för kunskapsutbyte. Projektet omfattar inte forskning och utveckling av försvarsmateriel eller upphandling av sådan materiel.

I samband med att den av Nederländerna ledda arbetsgruppen för projektet behandlade Turkiets ansökan vid ett möte i september 2022, uttalade Sverige sitt stöd för Turkiets deltagande som fullvärdig tredjelandsmedlem. Det konstaterades samtidigt att det finns flera villkor som ansökande länder måste uppfylla för att kunna bli fullvärdiga tredjelandsmedlemmar. Ett av villkoren är att det ska finnas ett giltigt informationssäkerhetsavtal mellan det ansökande landet och EU. Ett sådant avtal saknas ännu mellan Turkiet och EU.

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-02

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 23 – Utrikes- ministerns uttalanden om Turkiet och om relationerna med Turkiet

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets fråga 6 i rubricerat ärende.

6. En redogörelse önskas för det interna regelverk som gäller för hantering av e-post inom UD/RK och hur hanteringen av listan över åtgärder som Sverige vidtagit efter att den trilaterala avsiktspromemorian som undertecknades i Madrid överensstämmer med detta regelverk.

Oavsett hur handlingar hanteras ska tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingars offentlighet beaktas. Enligt dessa bestämmelser gäller att en handling är allmän hos en myndighet om den är inkommen till eller har upprättats hos myndigheten. En handling anses ha kommit in till Regeringskansliet när handlingen har anlänt till myndigheten eller på något annat ställe har tagits emot av en person som är behörig att ta emot handlingen för Regeringskansliets räkning. En handling anses upprättad bl.a. när den har expedierats. En handling betraktas som expedierad om den t.ex. skickas till någon utomstående med e-post eller vanlig post eller om den publiceras på en webbplats som är tillgänglig för utomstående (se Statsrådsberedningens promemoria Allmänna handlingar i Regeringskansliet, SB PM 2022:1).

Den omständigheten att den nu aktuella handlingen har översänts från en e-postadress som en tjänsteman använder i tjänsten till en e-postadress som han använder privat har inte bedömts medföra att handlingen därigenom blivit allmän.

I Regeringskansliets etiska riktlinjer och i beslutet Användning av Regeringskansliets it-utrustning (FA2018/00991/RS, RK § 156) behandlas användningen av arbetsgivarens utrustning. Dessa styrande dokument tar inte specifikt sikte på den situationen att en tjänsteman skickar ett e-postmeddelande från den e-postadress han eller hon använder i tjänsten till en e-postadress som han eller hon använder privat. På Regeringskansliets intranät finns dock en rekommendation om att man inte bör skicka arbetsrelaterad information till eller från ett privat e-postkonto.

Handlingar som innehåller sekretessbelagda eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska hanteras i enlighet med Regeringskansliets föreskrifter om säkerhet (RKF 2019:2, som från och med den 1 februari 2023 har ersatts med RKF 2023:3). När handlingen lämnades ut till Dagens Nyheter bedömdes den inte innehålla några sekretessbelagda eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Bilaga A3.6.3

Government Offices of Sweden

Statement from Tobias Billström

Statement by Minister for Foreign Affairs Tobias Billström following fake execution

Published 13 January 2023

The Government understands Türkiye's reaction, although it regrets that the Speaker of the Riksdag's visit has been postponed. Relations with Türkiye are very important to Sweden.

Implementation of the memorandum continues.

We take an incredibly serious view of these events. Staging a fake execution of a democratically elected foreign leader is reprehensible in its own right, but especially in a country in which two leading politicians have been murdered.

In addition, the responsible organisation has explicitly stated that its purpose was to sabotage Sweden's application for membership of NATO.

This shameless act now risks complicating and delaying the process that Sweden and its future NATO Ally Türkiye have begun, working step by step to build faith in each other so as to enable Türkiye to ratify Sweden's NATO membership.

This act plays directly into the hands of Russia and weakens our country, and it happened during the most serious security situation since the Second World War. We cannot overemphasise the seriousness of this matter.

Bilaga A3.6.4

Regeringskansliet

Uttalande från Tobias Billström

Uttalande från utrikesminister Tobias Billström med anledning av låtsasavrättning

Publicerad 13 januari 2023

Regeringen har förståelse för att Turkiet reagerar, även om vi beklagar att talmansresan är uppskjuten. Relationerna med Turkiet är mycket viktiga för Sverige.

Implementeringen av memorandumet fortsätter.

Vi ser otroligt allvarligt på det som hänt. Att genomföra en slags låtsasavrättning av en utländsk demokratiskt vald ledare är förkastligt i sig, och särskilt i ett land som två gånger har förlorat ledande politiker i mord.

Detta är också ämnat just som ett sabotage mot den svenska Natoansökan, den här organisationen uttrycker det explicit.

Denna skamlösa handling riskerar nu att försvåra och försena den process där Sverige och vår blivande allierade Turkiet steg för steg byggt förtroende för varandra för att möjliggöra en turkisk ratificering av ett svenskt medlemskap i Nato.

Aktionen spelar Ryssland i händerna och försvagar vårt land. Detta i den allvarligaste säkerhetspolitiska situationen sedan andra världskriget. Vi kan inte nog understryka allvaret i detta.

Bilaga A3.7.1

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -02- 21

Dnr 1394-2021/22

Hemställan om granskning av utrikesministern med anledning av uttalanden om vapenexport till Ukraina

Utrikesminister Ann Linde uttalade sig om det svenska exportkontrollregelverket för krigsmateriel i SVT programmet Agenda den 13 februari 2022. Då sade utrikesministern följande:

Vi kan inte helt plötsligt säga så här att bara för att det nu är en konflikt så ska vi ändra våra vapenexportregler¹

Detta är inte överensstämmande med det svenska regelverket för exportkontroll av krigsmateriel. I det svenska regelverket finns det dels ovillkorliga hinder som gör att det inte går att exportera krigsmateriel under vissa omständigheter. De ovillkorliga hindren beskrivs i regeringens proposition 2017/18:23 på följande sätt:

Tillstånd till utförsel eller annan utlandssamverkan enligt krigsmateriellagen ska inte beviljas, om det skulle strida mot en internationell överenskommelse som Sverige har biträtt, ett beslut av FN:s säkerhetsråd, Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa (OSSE) eller Europeiska unionen eller mot folkrättsliga regler om export från neutral stat under krig (ovillkorliga hinder).

Inget av dessa hinder är uppfyllda vad gäller export av krigsmateriel till Ukraina. Vad gällande möjligheten att exportera krigsmateriel till stater som befinner sig i konflikt så är dessa hinder inte ovillkorliga. De beskrivs enligt nedan i samma proposition:

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel för strid, eller till annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel för strid eller övrig krigsmateriel, bör inte beviljas om det avser en stat som befinner sig i väpnad konflikt med en annan stat, oavsett om krigsförklaring har avgetts eller ej, en stat som är invecklad i en internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller en stat som har inre väpnade oroligheter.

Därmed finns det inga ovillkorliga hinder att exportera krigsmateriel till en stat som befinner sig i väpnad konflikt. I propositionen uttrycks också vikten av att göra en helhetsbedömning där alla faktorer vägs in och där Sveriges utrikes- och försvarspolitik spelar en viktig roll.

Det finns dessutom exempel på att utförseltillstånd har beviljats där villkorligt hinder förelåg. 2003 beviljades utförseltillstånd i samband med USA:s och Storbritanniens deltagande i den väpnade konflikten i Irak. Då gjordes en helhetsbedömning och nationens eget intresse hade förtur.

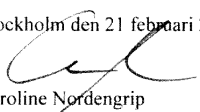
Utrikesministerns uttalande om att Sverige måste ändra sitt regelverk för att möjliggöra krigsmaterielexport till Ukraina är därför felaktigt både i förhållande

¹ Se Agenda i SVT 13 februari 2022 kl 21.15 14:38-14:45 min i programmet
<https://www.svtplay.se/video/33841674/agenda/agenda-13-feb-21-15?position=872&id=jp9dynL>

till regelverket samt hur detta tillämpats tidigare avseende export till stater som deltar i en väpnad konflikt.

Mot bakgrund av ovanstående hemställer jag därför att Konstitutionsutskottet granskar regeringens och utrikesminister Ann Lindes agerande avseende uttalande i TV programmet Agenda om exportkontroll av krigsmateriel.

Stockholm den 21 februari 2022

Caroline Nordengrip

Riksdagsledamot Sverigedemokraterna

Bilaga A3.7.2

Regeringskansliet

2023-01-17
SB2022/01529

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Dåvarande utrikesministerns uttalande om krigsmaterielexport till Ukraina

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är tf. rättschefen Carl Magnus Nesser, Utrikesdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-01-17

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Dåvarande utrikesministerns uttalande om krigsmaterielexport till Ukraina

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

- 1. Vilket underlag hade dåvarande utrikesminister Ann Linde för sitt uttalande att hon inte kunde tänka sig att export av krigsmateriel till Ukraina är en möjlighet för Sverige?*
- 2. Vilket underlag hade dåvarande utrikesminister Ann Linde för sitt uttalande om uppfattningen i sammanhanget om att ändra vapenexportreglerna?*

Inför dåvarande utrikesminister Ann Lindes framträdande i Agenda den 13 februari 2022 togs ett underlag fram av ansvariga enheter i Regeringskansliet.

När det gäller vapenexport till Ukraina framgår följande av underlaget:

Vi är medvetna om flera länders leveranser av militär materiel till Ukraina. Vad gäller förfrågningar om eventuellt svenskt stöd behöver som bekant Sveriges strikta exportkontrollregelverk beaktas. Vi har sedan länge ett mycket strikt regelverk som reglerar svensk vapenexport. Regelverket åtnjuter ett brett politiskt stöd och är välförankrat i riksdagen. Det finns en svensk tillståndsmyndighet (ISP) som har till uppgift att pröva enskilda exportfrågor. Sverige har inte exporterat någon krigsmateriel till Ukraina i modern tid (bortsett från jakt- och sportskytteprodukter).

Sverige har ett försvarssamarbete med Ukraina och som i första hand genomförs av Försvarsmakten.

Och vi gör så mycket annat på andra områden, också det till stöd för Ukrainas motståndskraft.

3. *Vilka övriga kommentarer ger anmälan och denna promemoria anledning till?*

Anmälan och uppgifterna i promemorian ger inte anledning till några övriga kommentarer.

Bilaga A3.7.3

Regeringskansliet

2023-02-14
SB2022/01529

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Dåvarande utrikesministerns uttalande om krigsmaterielexport till Ukraina

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är tf. rättschefen Carl Magnus Nesser, Utrikesdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-14

Utrikesdepartementet**Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Dåvarande utrikesministerns uttalande om krigsmaterielexport till Ukraina**

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga i rubricerat ärende.

Vilket ytterligare underlag om svensk vapenexport gavs dåvarande utrikesminister Ann Linde inför den aktuella intervjun?

Inför den aktuella intervjun lämnade ansvariga enheter inte något ytterligare underlag om svensk krigsmaterielexport till dåvarande utrikesminister Ann Linde.

Bilaga A3.7.4

Marilena Cottone

Från: Ann Linde <linde.ann@outlook.com>
Skickat: den 6 mars 2023 09:16
Till: Peder Nielsen
Kopia: Jenny Jonasson; Marilena Cottone; Carl Magnus Nesser
Ämne: Sv: Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 - Dåvarande utrikesministerns uttalande om krigsmaterielexport till Ukraina (dnr 1394-2021/22)

Hej

Härmed mitt svar på nedanstående frågor från Konstitutionsutskottet ang ärende dnr 1394-2021/22

1. Vilket underlag låg till grund för det aktuella uttalandet (se vidare bilaga 1)?

Jag har samma bild som den som förmedlats som svar på frågorna av regeringskansliet, dvs att det underlag som jag fick inför intervjun löd som följer:

Vi är medvetna om flera länders leveranser av militär materiel till Ukraina. Vad gäller förfrågningar om eventuellt svenskt stöd behöver som bekant Sveriges strikta exportkontrollregelverk beaktas. Vi har sedan länge tett mycket strikt regelverk som reglerar svensk vapenexport. Regelverket åtnjuter ett brett politiskt stöd och är välförankrat i riksdagen. Det finns en svensk tillståndsmyndighet (ISP) som har till uppgift att pröva enskilda exportfrågor. Sverige har inte exporterat någon krigsmateriel till Ukraina i modern tid (bortsett från jakt. Och sportskyttepordukter).

Sverige har ett försvarssamarbete med Ukraina och som i första hand genomförs av Försvarsmakten. Och vi gör mycket annat på andra områden, också det till stöd för Ukrainas motståndskraft.

2. Vilka kommentarer eller synpunkter i övrigt ger uppgifterna i granskningsärendet anledning till?

Jag konstaterar att mitt uttalande gjordes 9 dagar innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 22 februari 2022. Riksdagen fattade sedan ett historiskt beslut den 28 februari 2022 om att godkänna att Sverige ska ge krigsmateriel till Ukraina. Senast Sverige gjorde det var när Sovjetunionen angrep Finland 1939. Jag menar att det därmed var rimligt att den 13 februari ge det svar jag gav i intervjun.

Vänliga hälsningar
Ann Linde

Från: [Ann Linde](#)
Skickat: den 17 februari 2023 14:30
Till: [Peder Nielsen](#)
Kopia: [Jenny Jonasson](#); [Marilena Cottone](#)
Ämne: Re: Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 - Dåvarande utrikesministerns uttalande om krigsmaterielexport till Ukraina (dnr 1394-2021/22)

Härmed bekräftas att jag mottagit detta mejl.

Hälsningar
Ann Linde

17 feb. 2023 kl. 02:38 skrev Peder Nielsen <peder.nielsen@riksdagen.se>:

Konstitutionsutskottet har i rubricerat granskningsärende genom en skrivelse till Regeringskansliet begärt svar på ett antal frågor (se bilaga 1 och 2). Som svar har Regeringskansliet överlämnat två promemorior från Utrikesdepartementet (se bilaga 3 och 4).

Vid sitt sammanträde den 16 februari 2023 har konstitutionsutskottet beslutat att ställa följande frågor till dig:

3. Vilket underlag låg till grund för det aktuella uttalandet (se vidare bilaga 1)?
4. Vilka kommentarer eller synpunkter i övrigt ger uppgifterna i granskningsärendet anledning till?

Svar önskas **senast den 9 mars 2023**.

Vänligen bekräfta att du har mottagit detta mejl.

Med vänlig hälsning

Peder Nielsen

Bilagor

1–2 Skrivelser till Regeringskansliet (inkl. promemoria och granskningsanmälan)

3–4 Svar från Regeringskansliet

Peder Nielsen

Kanslichef • Konstitutionsutskottet • Riksdagsförvaltningen

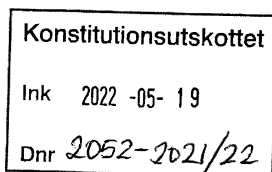
Telefon: 08-786 40 72 • Mobil: 072-585 91 71 • E-post: peder.nielsen@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

---

Tänk på miljön – skriv inte ut i onödan
Think sustainable – don't print unless you have to

Bilaga A3.8.1

SVERIGES
RIKSDAG

2022-05-18

Hemställan om granskning av statsrådet Khashayar Farmanbars hänvisningar till icke-existerande rapport

Nyligen granskade Sveriges radios program Kaliber bakgrunden till de höga elpriserna i reportaget "Elchocken och ministerns omöjliga löften".¹ Under ett av segmenten i programmet berör man att statsrådet i en intervju i Dagens Industri får en fråga om en rapport som han tidigare hänvisat till och som handlar om hur nedläggningen av Ringhals inte skulle ha påverkat elpriset.

När Kaliber i P1 kontaktar statsrådets pressekreterare för att ta reda på vilken rapport som statsrådet syftar på, säger hon att det är en rapport som Sweco gjort på uppdrag av energibolaget Fortum. När Kaliber sedan kontaktar Fortum visar det sig att rapporten inte finns. När sedan statsrådet blir konfronterad av Kaliber hänvisar han till en annan rapport. I slutändan visar det sig att han istället hämtat uppgifterna från en debattartikel, något hans pressekreterare uppger till Kaliber.

Det är angeläget att uppgifter och uttalanden som kommer från regeringen är korrekta och vederhäftiga. Mot bakgrund av ovanstående agerande och uttalande hemställer jag att Konstitutionsutskottet granskar statsrådet Khashayar Farmanbar hänvisning till en rapport som inte fanns och dess förhållande till regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet.

Mattias Bäckström Johansson (SD)

¹ <https://sverigesradio.se/avsnitt/elchocken-och-ministerns-omojliga-loften>

Bilaga A3.8.2

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00064

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns hänvisning till en rapport

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-723 11 71
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns hänvisning till en rapport

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Har dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar gjort de uttalanden som citeras i Dagens industri och som anges i denna promemoria? Om nej, önskar utskottet en redogörelse för Khashayar Farmanbars uttalanden.

Regeringskansliet har inga andra uppgifter kring uttalandena än de som framgår av utskottets promemoria.

2. Vilket underlag låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalanden om nedläggningen av Ringhals och påverkan på elpriset?

Regeringskansliet har inga uppgifter om vad som låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalanden.

3. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga A3.8.3

2023-02-28

Khashayar Farmanbar

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns hänvisning till en rapport

1. *Har dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar gjort de uttalanden som citeras i Dagens industri och som anges i denna promemoria? Om nej, önskar utskottet en redogörelse för Khashayar Farmanbars uttalanden.*

Ja.

2. *Vilket underlag låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalanden om nedläggningen av Ringhals och påverkan på elpriset?*

Underlaget finns i en rapport framtagen av Sweco på uppdrag av Fortum och som har hänvisats till offentligt.

Rapporten refereras till i det remissvar som Fortum på eget initiativ skickade in på promemorian "Minskade anslutningskostnader för elproduktion till havs". Remissvaret har Dnr: I2020/02973 hos Regeringskansliet (Bilaga 1).

Beräkningsmodellen i rapporten stödjer mitt uttalande. Även professor Lennart Söder har hänvisat till denna rapport i en artikel i Dagens Nyheter 2022-01-08¹. (Bilaga 2) Där kan följande läsas:

"Enligt en rapport från konsultföretaget Sweco sänker 12 terawattimmar (TWh) vindkraft (3000 MW) elpriset med 6 öre/kWh i södra Sverige. Med antagande om samma priskänslighet innebär en stängning av en reaktor i Ringhals (cirka 5 TWh/år under senaste tio åren) en påverkan på elpriset med 2-3 öre/kWh."

Därutöver kommenterade Fortum Sweco-rapporten i nättidskriften Second Opinion² 2021-05-06. (Bilaga 3)

¹ "Liberalerna vilseleder om orsaker till höga elpriser" - DN.SE

² Tummen ner för nya havsvindförslaget - Second Opinion (second-opinion.se)

Jag blev anmäld till KU med hänvisning till att rapporten inte skulle finnas, vilket den uppenbarligen gör och därutöver har ett räkneexempel som mitt uttalande hänvisar till. Det framgår tydligt av Fortums remissvar, professor Lennart Söders artikel i Dagens Nyheter, samt Fortums svar i nättidskriften Second Opinion.

3. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Av vilka skäl Fortum/Sveriges Radios Kaliber valt att ange att rapporten inte finns kan inte jag redogöra för.

Bilaga 1

2021-05-03

Dnr: I2020/02973

Regeringen
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

e-post: i.remissvar@regeringskansliet.se
e-post: filip.vestling@regeringskansliet.se

YTTRANDE FRÅN FORTUM SVERIGE AB

Yttrande avseende Minskade anslutningskostnader för elproduktion till havs dnr: I2020/02973.

Fortum avstyrker förslaget eftersom tekniskspecifika subventioner till havsbaserad vind kommer att få negativa konsekvenser för annan produktion såsom biobaserad kraftvärmeproduktion, landbaserad vindkraft, vattenkraft och kärnkraft. Detta utgör ett direkt hot mot stabiliteten i det svenska elsystemet som är beroende av produktionsmix som kan bidra med nödvändiga systemtjänster som planerbarhet, reglerförmåga, svängmassa, frekvenshållning och reaktiv effekt. Ett riktat stöd till havsbaserad vind bör enligt Fortum inte introduceras utan att konsekvenserna för kraftsystemet som helhet noggrant analyseras.

Huvudsakliga synpunkter

- En omfattande utbyggnad av anslutningar till havs bör ställas mot andra för samhället tidskritiska och mycket angelägna investeringar i nätinфраstruktur för att möta klimathotet med ökad elektrifiering tillsammans med hanteringen av de nuvarande flaskhalsarna framförallt i nordsydlig riktning.
- Fortum ser havsbaserad vindkraft som en naturlig del av det framtida elsystemet, men anser att den tekniskspecifika subvention som nu föreslås gör mer skada än nytta för systemet som helhet.
- Förslagets utformning innebär att annan kraftproduktion drabbas dubbelt dels genom de högre stamnätstarrifferna som tas ut för att finansiera de nya anslutningarna, dels genom minskade intäkter som en följd av konkurrens från subventionerad väderberoende produktion som påverkar prisbildningen.
- Regeringens förslag beaktar inte att en omfattande utbyggnad av subventionerad havsbaserad vindkraft får konsekvenser för möjligheterna att upprätthålla annan produktion. Det handlar om planerbar produktion som förser dagens elnät med oundgängliga systemtjänster exempelvis effekt, reglerförmåga och frekvenshållning.

Fortum Sverige AB

Postadress

Besöksadress

Telefon/Fax

Säte Stockholm

Org nr 556006-8230

Tel. +46 (0) 8 671 70 00

Fax +46 (0) 8 671 70 36

www.fortum.com

2021-05-03

- Det kan ifrågasättas om särskilda subventioner till havsbaserad vindkraft behövs eftersom den redan är en mogen och väl etablerad teknik. Särskild med hänsyn till att landbaserad vind numera byggs utan behov av stöd.
- Ett eventuellt system för att subventionera havsbaserad vindkraft bör kompletteras med ett volymtak för att begränsa kostnaderna och regler för hur systemet ska fasas ut.
- Författningstillägget i förslaget bör kompletteras med möjligheten till undantag från anslutningsplikten så att SvK kan neka anslutning där kostnaderna blir för höga.
- Ökade stamnätstariffer bör i första hand läggas på uttagskunderna eftersom de till skillnad från inmatningskunderna (elproducenterna) kan dra fördel av lägre elpriser. Det finns inte några fördelar med minskade anslutningsavgifter för elproducenter särskilt med hänsyn till antagandet om lägre elpriser.

Fortum har låtit konsultbolaget SWECO beräkna hur slopande av anslutningsavgifterna kommer att påverka kostnaderna för nätkundskollektivet samt prisbildningen på den nordiska elmarknaden. De antaganden som gjorts är att totalt 3000 respektive 6000 MW havsbaserad vindkraft ansluts år 2030. Vid 6000 MW uppnås i teorin ett 100 % förnybart system vilket kan anses vara en övre gräns.

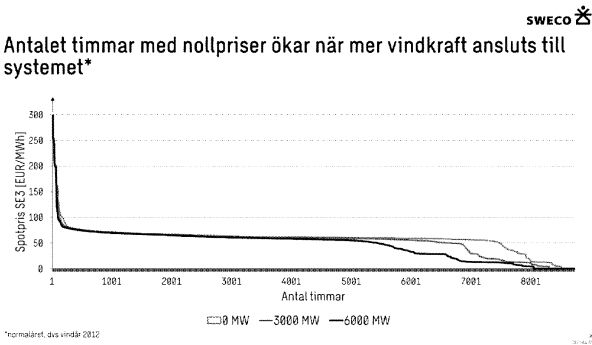
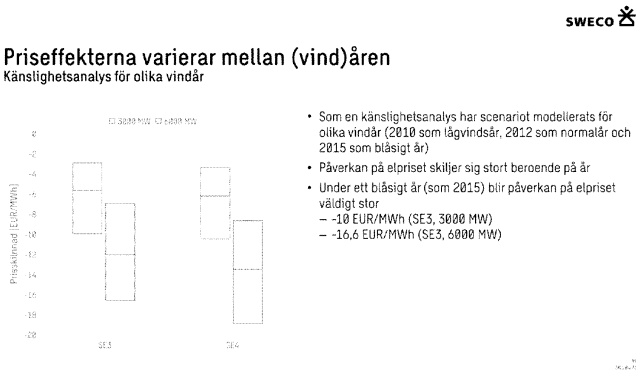
Beräkningarna utgår från att SvK bygger anslutningsnoder till havs som ansluts i land där det bedöms som tekniskt och ekonomiskt rimligt. Det innebär bland annat att befintlig nätinфраstruktur vid Ringhals och Oskarshamns kärnkraftverk utnyttjas. Tillkommande kostnader för att förstärka transmissionsnätet och investeringar för systemkritiska stödtjänster ingår inte i beräkningarna.

Enligt SWECO:s analys innebär anslutning av 6000 MW en kostnad för nätkundskollektivet på cirka 11–12,5 miljarder SEK. I detta ingår endast kostnaden för anslutning från en nod i havet fram till land. Den faktiska kostnaden som ska betalas av nätkundskollektivet genom höjda stamnätstariffer kan förväntas bli avsevärt högre. I sammanhanget förtjänar även prioriteringen av SvK:s resurser belysas. En omfattande utbyggnad av anslutningar till havs bör ställas mot andra för samhället tidskritiska och mycket angelägna investeringar i nätinфраstruktur för att möta klimathotet med ökad elektrifiering samt hantering av de nuvarande flaskhalsarna i framförallt norr till söder.

I sin bedömning av hur slopade anslutningsavgifter tillsammans med en omfattande utbyggnad av havsbaserad vindkraft påverkar den nordiska elmarknaden utgår SWECO från en trettioprocentig ökning av elanvändningen fram till år 2030. Detta som på grund av en omfattande elektrifiering av industri och transporter. Modellen omfattar även en snabb och kraftig utbyggnad av annan kraftproduktion i Norden, framförallt landbaserad vind. Under ett blåsigt år som 2015 skulle elpriserna i södra Sverige minska med drygt 18 öre per kWh. Detta är problematiskt eftersom det kan leda till en situation där i stort sett all befintlig och tillkommande produktion riskerar att bli beroende av subventioner. Utöver detta förväntas tillskottet av havsbaserad vind

2021-05-03

innebära en ökad prisvariationer med ett ökat antal timmar där priset är noll eller till och med negativa priser.

Regeringen hävdar att nätkundkollektivet totalt sett vinner på att bekosta nätanslutningar för havsbaserad vindkraft. Fortum menar att detta bygger på en förenklad syn på elmarknadens funktion. För inmatningskunder (producenter) kommer kostnaderna i form av lägre priser vara avsevärda. Mot denna bakgrund bör finansieringen av ett stöd fördelas på uttagkunderna, inte hela kundkollektivet. Möjligheterna att ta ut denna kostnad på producenternas nättariff är dessutom begränsad eftersom SvK reden inom ramen för det gällande investeringsprogrammet riskerar att nå det max tak som gäller för uttag av nättariffen.

Det tillkommande behovet av planerbar produktion omfattas inte av SWECO:s beräkningar. Denna kostnad är svår att uppskatta eftersom behovet av tillkommande planerbar produktion är beroende av faktorer som det nordiska energisystemets

2021-05-03

framtida produktion och transmissionskapacitet samt nivån på elektrifiering av samhället. Om planerbar effekt tillförs genom gasturbiner, vilket ofta lyfts fram som ett realistiskt alternativ, blir kostnaden med en antagen drifttid på 1000 tim/år cirka 1,20 kronor per kWh. Detta baserat på Energiforsks rapport från 2014 "El från nya anläggningar". Kostnaden för gasturbiner varierar avsevärt i förhållande till antalet drifttimmar vid 100 timmar är kostnaden drygt 5 kronor per kWh och vid 8000 timmar cirka 80 öre.

Det kan ifrågasättas om särskilda subventioner till havsbaserad vindkraft behövs eftersom det är en mogen och väl etablerad teknik. Under de senaste åren har dessutom teknikutvecklingen av landbaserad vindkraft med högre torn och större rotordiameterar medfört att gapet till havsbaserad vind gällande utnyttjandetid och stabilitet till stor del har försvunnit. Dessutom byggs landbaserad vind numera helt utan subventioner.

Fortum anser att regeringens förslag om det genomförs behöver kompletteras med tydliga regler för hur och när eventuella subventioner ska avvecklas samt ett volymtak. Vidare bör den av regeringen föreslagna ändringen av förordningen med instruktion till Affärsverket svenska kraftnät (2007:1119) kompletteras med möjligheten att till undantag från anslutningsplikten så att SvK kan neka anslutning där kostnaderna blir för höga. Detta är angeläget baserat på de utmaningar som avvecklingen av elcertifikaten inneburit. Utöver detta vore det önskvärt att konsekvenserna av subventioner till enskilda produktionsslag samt kostnader stödtjänster noggrant analyseras innan de introduceras.

Begränsningar i samhällets totala resurser för att genomföra en omfattande elektrifiering det kommande decenniet gör att det behövs en genomlysning av SvK:s möjligheter att prioritera anslutning av havsbaserad vind, i förhållande till andra för samhället angelägna projekt.

Fortum stå bakom Energiföretagens ståndpunkt att förslaget om minskade anslutningskostnader för elproduktion till havs inte bör genomföras. Förslaget innebär att havsbaserad vindkraft kommer att gynnas på andra kraftslags bekostnad. För att elsystemet ska fungera på bästa sätt behövs olika kraftslag med kompletterande egenskaper. Att i ett läge med mycket stor expansion av landbaserad vindkraft välja att subventionera havsbaserad vindkraft som har liknande egenskaper är olämpligt. Subventioner av havsbaserad vind riskerar att tränga ut annan elproduktion med systemkritiska egenskaper som behövs för att kostnadseffektivt upprätthålla nödvändig driftsäkerhet i elsystemet.

Slutligen kan konstateras att den nu föreslagna subventionen är mer långtgående och kostsam än förslaget som ingick i energiöverenskommelsen från 2016.

2021-05-03

Fortum Sverige AB:s handläggare i detta ärende är Jens Bjöörn,
tel. 0702-98 41 25, e-mail: jens.bjoorn@fortum.com

Med vänlig hälsning

FORTUM SVERIGE AB

Toni Kekkinen
VD Fortum Sverige AB

Bilaga 2

2023-02-28 16:20

"Liberalerna vilseleder om orsaker till höga elpriser" - DN.SE

DAGENS NYHETER. En utskrift från Dagens Nyheter, 2023-02-28 kl 16:13
Artikels utgångsadress: <https://www.dn.se/debatt/liberalerna-vilseleder-om-orsaker-till-hoga-elpriser/>

DN DEBATT REPLIKER

DN Debatt Replik. "Liberalerna vilseleder om orsaker till höga elpriser"

UPPDATERAD 2022-01-10 PUBLICERAD 2022-01-10

REPLIK DN DEBATT 8/1.

Lennart Söder, professor i elkraftssystem: Det är priset på naturgas som drivit upp de svenska elpriserna.

Liberalernas Nyamko Sabuni och Arman Temiouri skriver på DN Debatt bland annat att: "Liberalerna har länge varnat för vilken allvarlig situation svensk elförsörjning befinner sig i. (...) Elpriserna har vissa dagar legat tio gånger högre än normalt. De värsta timmarna har en dusch kostat flera tior. Regeringens illa skötta politik har därmed blivit en realitet i varje tonårsfamiljs badrum. Något är fundamentalt fel med energipolitiken."

Liberalerna antyder därmed att det skulle vara regeringens fel att elpriser legat tio gånger högre än normalt. Detta är vilseledande. Elpriserna är höga, inte på grund av svensk politik, utan på grund av priset på naturgas.

EU får cirka 20 procent av sin elproduktion från naturgas (2020). Priset på naturgas steg från april till december 2021 från knappt 20 euro till över 100 euro per megawattimme (MWh). Dessutom steg priset för utsläppsrätter under samma tid.

Detta medförde att priset från denna elproduktion steg till över 2 kronor per kilowattimme (kWh) och ibland ännu högre. I april i fjol låg detta pris på cirka 50 öre per kilowattimme.

I södra Sverige (elområde SE4) var elpriset i december i genomsnitt 1,90 kronor/kWh, vilket är historiskt högt. Samma månad låg elpriset i södra Norge på 1,80 kronor/kWh, i Frankrike på 2,80 kronor/kWh och i Tyskland på 2,30 kronor/kWh. Även vattenkraftslandet Norge och kärnkraftslandet Frankrike hade alltså elpriser på samma nivå som Sydsverige, eller till och med högre. Motsvarande nivåer för april 2021 var i SE4 46 öre/kWh, i Sydnorge 42 öre/kWh, i Frankrike 51 öre/kWh och i Tyskland 48 öre/kWh.

Under perioden juni-december i fjol var Sverige nettoexportör av el under samtliga dygn utom två. Nettoexport skedde också från södra Sverige (SE4) under samtliga dygn förutom två dygn i augusti och fyra i december. De höga kostnaderna för naturgas gör det oerhört attraktivt att importera el från Sverige eller Norge, vilket gör att priserna även i dessa länder ökar.

<https://www.dn.se/debatt/liberalerna-vilseleder-om-orsaker-till-hoga-elpriser/>

1/2

2023-02-28 16:20

"Liberalerna vilseleder om orsaker till höga elpriser" - DN.SE

Elpriset i hela Europa, inklusive södra Sverige, sätts av utbud, efterfrågan och av handel med grannområden på samma sätt som prissättning av många andra varor. Elpriset i Sydsverige måste ligga på en hög nivå för att inte ännu mer ska exporteras.

Men stängningen av kärnkraftsreaktorer i Ringhals, då – spelar dessa någon roll? Enligt en rapport från konsultföretaget Sweco sänker 12 terawattimmar (TWh) vindkraft (3000 MW) elpriset med 6 öre/kWh i södra Sverige. Med antagande om samma priskänslighet innebär en stängning av en reaktor i Ringhals (cirka 5 TWh/år under senaste tio åren) en påverkan på elpriset med 2-3 öre/kWh.

Anledningen till de höga elpriserna under slutet av 2021 på 1-4 kronor/kWh i Sydsverige i stället för som normalt under 50 öre/kWh beror på priserna för naturgas i Europa, vilket knappast beror på svensk energipolitik.

DN Debatt. 8 januari 2022**Debattartikel**

Liberalernas Nyamko Sabuni och Arman Temiouri:
"Bygg ny kärnkraft i hela landet"

Repliker

Fredrik Wikström, professor i miljö- och energisystem:
"Viktigare minska elslöseriet än att bygga ny kärnkraft"

Lennart Söder, professor i elkraftssystem:
"Liberalerna vilseleder om orsaker till höga elpriser"

Slutreplik

Liberalernas Nyamko Sabuni och Arman Temiouri:
"Regeringen har gjort oss beroende av gaspriserna"

TEXT

Lennart Söder, professor i elkraftssystem, Kungliga tekniska högskolan

---

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt

Bilaga 3

SENASTE	"Vi måste börja tala klarspråk"	Sök efter:

Second Opinion

START

OM SECOND OPINION

VILL DU SKRIVA?

KONTAKT

Tummen ner för nya havsvindförslaget

Vindkraft

6 maj, 2021

Svenolof Karlsson

5 Kommentarer

Av **Svenolof Karlsson**
Second Opinions
skribent

Profil

Läs mer

Regeringens aktuella förslag om särskilt stöd till havsvindkraften sågas av remissinstanserna. "Ett tydligt avsteg från principen om teknikneutralitet", "ett avsteg från flera principer i ellagen", "uppfyller inte de lagstadgade kraven om konsekvensutredning" är några påpekanden. Många varnar även för att påföra Svenska kraftnät ytterligare uppgifter.

Formellt är det fråga om ett förslag till ändring i förordningen från 2007 gällande Svenska kraftnät, som enligt förslaget nu ges uppdraget att på elkundkollektivets bekostnad "bygga ut ett transmissionsnät till områden inom Sveriges sjöterritorium där det finns förutsättningar för att ansluta flera elproduktionsanläggningar och där en sådan utbyggnad främjar uppfyllelsen av Sveriges mål om förnybar elproduktion".

Förslaget beskrivs i en promemoria från infrastrukturdepartementet som en del av förverkligandet av Energioverenskommelsen från 2016, där det står skrivet att "anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas".

Energimarknadsinspektionen (Ei) hör till dem som avstyrker förslaget rakt av, liksom Ei gjort gällande de tidigare förslagen om särskilt stöd till havsvindkraften. Konsekvenserna kommer att bli de samma nu, säger Ei,

Boken om Sveriges elsystem

ELSYSTEMKRISEN
Det här är problemet. Så kan trenden vändas.

Det svenska elsystemet går i otakt med omvärlden och marginalerna krymper. I ett läge där vi behöver allt högre överföringskapacitet i elsystemet har denna i stället krympt och elpriserna har skjutt i höjden. I den här boken beskriver tre initierade ingenjörer hur trenden kan vändas.

Mer om boken

Prenumerera på artiklar

Skicka

Följ oss på Twitter

Second OpinionEnergi
@SOEnergi · 11h

Elmarknadsreform ser ut att dröja. Tysklands ståndpunkt lär klarna tidigast 2024.

second-opinion.se

Europa strider om elmarknadsreformen - Second Opinion

De senaste kommentarerna

Lars-Göran Johansson om Europa strider om elmarknadsreformen

Roger Fredriksson om Europa strider om elmarknadsreformen

"eftersom det kommer att leda till minskade anslutningskostnader för viss elproduktion till havs, och dessa kostnader i stället fördelas ut på det övriga nätkollektivet."

Förslaget skulle innebära "stor fördel för dem som vill ansluta havsbaserad vindkraft jämfört med andra förnybara alternativ, vilket är ett tydligt avsteg från principen om teknikneutralitet. Det saknas även skäl till varför havsbaserad vindkraft ska ges stora konkurrensfördelar gentemot andra förnybara energikällor. Vidare är det fortfarande tveksamt om samhällsnyttan överväger de ökade kostnaderna för kundkollektivet."

Ei nämner också att "förslaget innebär ett stort mått av centralplanering av var den havsbaserade vindkraften ska anslutas. Detta är ett klart avsteg från en marknadsorienterad elmarknad och innebär att potentiella investerare inte på ett effektivt sätt säkert kan utnyttja de bästa resurslägena. I stället kommer det att vara precisionen i Svenska kraftnätets planering som i stor utsträckning styr utfallet för investerarna."

Försvarsmakten avstyrker förslaget med hänvisning till risken för att planerbar elproduktion trängs ut. Det gäller till exempel kraftvärmen, som bidrar till en väl fungerande elförsörjning och "utgör en viktig förutsättning för såväl Försvarsmaktens verksamhet som för samhällets funktionalitet".

Även **Konjunkturinstitutet** avråder. Promemorian för inte i bevis "att de föreslagna åtgärderna bidrar till ett optimalt utformat elsystem. Snarare riskerar riktade stöd, som minskade anslutningskostnader för havsbaserad vindkraft, att skapa snedvridningar vilket försvårar för marknadens aktörer att göra de investeringar och vidta de åtgärder som är samhällsekonomiskt lönsamma."

Regelrådet – ett beslutsorgan inom Tillväxtverket med uppdrag att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag – sammanfattar att konsekvensutredningen inte uppfyller de lagstadgade kraven om konsekvensutredning vid regelgivning.

Konkurrensverket befarar att förslaget leder till att för lite kostnadshänsyn tas i framtida utbyggnadsbeslut: "Relevanta fördelar och kostnader bör fortsätta i första hand vägas emot varandra inom ramen för en samhällsekonomisk kalkyl". Dessutom efterlyser verket "en mekanism som säkerställer att produktionsanläggningar faktiskt byggs, och byggs på ett effektivt sätt."

Energimyndigheten formulerar sig i rundare svängar, men är tydlig nog:

"Det är viktigt att komma ihåg att Sverige har en avreglerad elmarknad sedan 1996, vilket innebär att det inte förekommer en samlad central statlig planering för utbyggnad av kraftproduktion. Den svenska marknaden kan därmed sägas ha ett grundfundament i teknikneutralitet och marknadens konkurrenskraft [vilket] även fortsatt bedöms utgöra en bärande del av den svenska elmarknaden."

Även **Svenska kraftnät** hänvisar till lagens krav på objektiva och icke-diskriminerande nättariffer:

"Förslaget innebär att kostnaden för en nätutbyggnad som kommer ett visst produktionsslag och dess ägare till del ska läggas på nättariffen och därigenom bekostas av hela nätkollektivet. Konsekvensen är att en viss kundgrupp gynnas framför övriga nätkunder. Möjligheten att utforma en kostnadsriktig transmissionsnätstariff försvåras då en oproportionerlig del av kostnaden belastar de nätkunder som inte har förorsakat den."

PKo om "Vi måste börja tala klarspråk"

Nils-Åke Sandberg om "Vi måste börja tala klarspråk"

Lennart Nilsson om "Vi måste börja tala klarspråk"

Senaste artiklarna

Europa strider om elmarknadsreformen
Energipolitik 28 februari, 2023

"Vi måste börja tala klarspråk"
Bioenergi 23 februari, 2023

SMR kan vara i drift i Finland före 2030
Kärnkraft 20 februari, 2023

"Ei går för snabbt fram och det är olyckligt"
Elnät 18 februari, 2023

"Manuell fränkoppling farligt sätt att lösa effektbrist"
Efterfrågeflexibilitet 14 februari, 2023

Skriv på Second Opinion

Alla är välkomna att skriva på Second Opinion. Vi publicerar dels artiklar som fördjupar kunskaper om energifrågor dels aktuella debattartiklar. Skicka in din text

Vara-amen

Ur arkivet

Så kan skogen bli en del av utsläppshandeln

Så kan skogen bli en del av

Svenska kraftnät konstaterar att den ökade arbetsbelastning, som förslaget skulle medföra för verket, skulle innebära "ett stort behov av att rekrytera, och även kompetenser som i dag inte finns inom verket" och påpekar också att behovet av landbaserade investeringar kommer att öka, "då det landbaserade nätet måste förstärkas, för att kunna ta emot elproduktionen från de havsbaserade vindkraftsparkerna, samtidigt som en marginal om minst 70 procent av kapaciteten på fem kritiska linjesegment [bör finnas] tillgänglig för flöden som följer av utbyten mellan elområden".

Även storaktören inom havsvindkraften **Vattenfall** uttrycker sig påfallande kritiskt om förslaget. Särskilt faster Vattenfall uppmärksamhet vid den centrala roll som Svenska kraftnät skulle ha, om förordningen blir verklighet, och understryker vikten av att de än mer akuta uppgifter, som Svenska kraftnät i dag står inför, inte fördröjs.

Vattenfall nämner också att förslaget inte tar hänsyn till att det i dag finns en handfull havsbaserade vindkraftsprojekt som har ett lagakraftvunnet koncessionsbeslut och att flera havsbaserade vindkraftsprojekt har kommit långt i utvecklingsfasen: "I praktiken kommer Svenska kraftnät att avgöra vilka projekt som realiserar."

Vattenfall anför vidare att det saknas en konsekvensanalys "över hur socialiseringen av tillkommande investeringar påverkar nätkollektivet. Förslaget utgör därmed ett avsteg från några av de principer i ellagen som i dag styr fördelningen av anslutningskostnader. En bredare diskussion bör föras om hur denna tillkommande kostnad av energiomställningen kan finansieras neutralt."

Svebio avstyrker förslaget helt: "Havsbaserad vind ger störst leveranser av el då elproduktionen redan är som störst och då överskott råder med låga elpriser och brist på ledningskapacitet för att leda bort el. Subventionen till havsbaserad vindkraft kommer därför att leda till önskemål om ledningsinvesteringar som är utan funktion ur konsumentperspektiv."

Även branschföreningen **SKGS** varnar för att belasta Svenska kraftnät med ytterligare uppgifter: "Svenska kraftnät planerar att förstärka elnätet i dagsläget otillräckliga och det kommer att ta 10 till 20 år innan nödvändiga förstärkningar för att möta dagens behov är på plats. Att i det läget belasta Svenska kraftnät med uppgiften att bygga ut ett transmissionsnät till havs riskerar att försämra förutsättningarna för att klara av de nödvändiga förstärkningarna på land."

De remissinstanser som gör tummen upp för förslaget är vindkraftsorganisationerna själva, **RWE Renewables Sweden** och **Naturvårdsverket**. Naturvårdsverket efterlyser dock en beskrivning av hur det kan säkerställas att fler än en havsvindkraftanläggning ansluter till en utbyggd anslutningspunkt, detta för att undvika att utbyggnaden strider mot EU:s regler om statsstöd.

Förtum, som inte finns med bland remissinstanserna, har låtit konsultbolaget Sweco översiktligt analysera hur en subventionerad utbyggnad av havsbaserad vindkraft skulle påverka elpriserna och elnätskostnaderna:

"Vid en utbyggnad på mellan 3000 och 6000 MW kan elpriserna i södra Sverige minska med mellan 6 och 13 öre per kilowattimme jämfört med ett referensscenario. Samtidigt tvingas elnätskunderna betala mellan 11 och 12,5 miljarder kronor extra i ökade elnätsavgifter i ett läge då elnätsavgifterna förväntas öka betydligt, för att bygga bort de stora flaskhalsar som finns i dagens elnät. Utöver detta tillkommer kostnader för ytterligare stödtjänster för

utsläppshandeln

Nyheter 26 juni 2014

Läs mer...

att balansera vindkraften", sägs i Fortums kommentar.

Bolagets egen slutsats är att förslaget inte säkerställer att den mest kostnadseffektiva potentialen nyttjas först, eller att den mest kostnadseffektiva tekniska utformningen används.

"Förslaget från regeringen att låta stora delar av anslutningskostnaden för havsbaserad vindkraft bekostas av alla andra elnärskunder – både producenter och konsumenter – via elnätstariffen blir i praktiken en dubbel bestraffning av all annan elproduktion. Landbaserad vindkraft, kärnkraft, bioeldad kraftvärme och vattenkraft får både ett artificiellt lågt elpris och en högre elnärskostnad. Sammantaget riskerar förslaget att snabba på nedläggningen av planerbar elproduktion i södra Sverige i ett läge då marginalerna i elsystemet redan är obefintliga."

"Regeringen försöker nu utan att passera riksdagen få igenom ett förslag med omfattade och outhärdliga samhällsekonomiska konsekvenser. Eftersom förslaget kan få avgörande betydelse för Sveriges framtida förutsättningar, anser vi att konsekvenserna för elsystemet som helhet noggrant utreds, samt att frågan slutligen avgörs genom ett beslut i riksdagen", säger Fortum.

5 Kommentarer

Dela:

havsbaserad vindkraft

Vindkraft

Vid publicering av en kommentar gäller följande regler:

- vi vill att alla som kommenterar ska vara identifierbara personer och vi vill därför för- och efternamn anges av den som kommenterar
  - vi vill att diskussionen på Second Opinion ska hålla en god och respektfull ton och publicerar inte kränkande omdömen om enskilda personer.
- Second Opinion förbehåller sig rätten att radera texter som bryter mot våra villkor och regler.

Kommentera

Din e-postadress kommer inte publiceras. Obligatoriska fält är märkta *

Kommentar *

Namn *

E-postadress *

Bilaga A3.8.4

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -05- 19

Dnr 2062-2021/22

Till Konstitutionsutskottet

Stockholm 2022-05-19

Granskning av energi- och digitaliseringsministerns uttalande om utbyggnaden av havsbaserad vindkraft.

Under 2021 och 2022 har, framförallt södra Sverige, haft väldigt höga elpriser. Vissa dagar kunde elpriset stiga med flera hundra procent och elräkningarna hos många landade på tiotusentals kronor.

En stor anledning till denna utveckling är, pekar bland annat Energiforsk på, nedläggningen av planerbar elproduktion i södra Sverige. I en rapport konstaterar Energiforsk att om inte Ringhals 1 och 2 hade lagts ned så hade elpriserna varit mellan 30 och 45 procent lägre i södra Sverige.

I Sveriges radios program Kaliber som sändes 2022-05-16 kommenterade energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar elpriserna. Han sade då att svenskarna inom två år kommer att märka skillnad i elpriser, när Svenska Kraftnät förbättrar elöverföringen eller när vi bygger vindkraftverk till havs. "Bygger vi vindkraftverk till havs så pratar vi om ett antal år, ett eller två år"

Uttalandet om att det enbart skulle ta ett eller två år är däremot gravt felaktigt. Det menar både regeringens egen expertmyndighet Svenska kraftnät och vindkraftens branschorganisation Svensk vindenergi. Båda menar att den havsbaserade vindkraft som nu planeras kommer att stå färdig tidigast framåt 2030.

Regeringen redovisar dessutom själva i kommittédirektiven¹ för "Stärkta incitament för utbyggd vindkraft" att ledtiden från utredning till byggfas beräknas till 9–11 år för landbaserad vindkraft och till 10–12 år för havsbaserad vindkraft. Tiden från kommunal tillstyrkan till byggfas beräknas till 7–9 år för landbaserad vindkraft. Den utbyggnad som sker under kommande tre år bygger därmed huvudsakligen på tillståndsansökningar avseende vindkraft som berörda kommuner tillstyrkt under perioden 2013–2017.

Konstitutionsutskottet, KU, har ett flertal gånger framhållit vikten av att statsrådets uttalande ska vara korrekta, inte skönmålar verkligheten och att det regeringsföreträdare säger stämmer överens med verkligheten. Jag menar att statsrådet i och med sitt uttalande i Kaliber ger en rent felaktig bild av byggtiden för vindkraft.

Jag vill därför att KU granskar energi- och digitaliseringsministerns uttalande om utbyggnaden av havsbaserad vindkraft. Statsrådet ger genom sina uttalanden en vilseledande bild till allmänheten om hur Sveriges elförsörjning i en nära framtid kommer att se ut och påverkas. Det är allvarligt, inte minst som elpriserna kan få en mycket stor påverkan på människors privatekonomi. Det finns anledning att tro att statsrådets vilseledande är medvetet eftersom uppgifterna statsrådet framför inte görs av någon annan enda bedömare, varken på myndighetssidan eller hos berörd branschorganisation. Det är mycket allvarligt att ett statsråd far med osanning om hur snart viss elproduktion kan komma på plats i Sverige.

¹ https://www.regeringen.se/49649a/contentassets/ff846f425b8e49ad841f0e71c3904e04/starkta-incitament-for-utbyggd-vindkraft-dir.-202227_sida:3

Carl-Oskar Bohlin (M)

Bilaga A3.8.5

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00065

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns uttalande om utbyggnaden av havsbaserad vindkraft

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-723 11 71
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns uttalande om utbyggnaden av havsbaserad vindkraft

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilket underlag låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalanden om tidsåtgången för utbyggnad av havsbaserad vindkraft?

Regeringskansliet har inga uppgifter om vad som låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalanden.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga A3.8.6

2023-02-28

Khashayar Farmanbar

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 –
Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns
uttalande om utbyggnaden av havsvindkraft

1. Vilket underlag låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalanden om tidsåtgången för utbyggnad av havsbaserad vindkraft?

Det är idag långa tillståndstider. Däremot är själva byggtiderna kortare, vilket jag syftar på i den ursprungliga intervjun i Sveriges radios P4 Extra. Detta framgår bland annat av planerna för byggnationen av den havsbaserade vindkraftsparken Kriegers flak utanför Trelleborgs kust. Vindkraftsparken är så pass stor att den förutsätts producera 2,7 TWh, vilket med dagens förbrukning motsvarar cirka 20 procent av Skånes årliga elförbrukning. Efter tillståndsprocesser, undersökningar och upphandlingar beräknas själva byggtiden för den parken vara cirka två år, där anläggningen beräknas leverera viss mängd el redan efter ett år. Att byggtiden för full driftsättning beräknas till två år framgår också på Vattenfalls webbsida¹, enligt nedan:

”Slutligen sker tillverkning och installation under åren 2027–2029 med elproduktion från anläggningen under 2028 samt fullt driftsatt anläggning under 2029.”
(Bilaga 1)

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

---

¹ Frågor och svar om Kriegers flak - Vattenfall

Bilaga 1

Kriegers flak

Frågor och svar om Kriegers flak

Q: Vilka vind- och vågförhållanden är det vid Kriegers flak? ☐

Q: Vad kostar Vattenfalls investering i Kriegers flak? ☐

Q: Hur ser tidplanen ut för projektet? ☐

A: Fram till cirka 2022 sker främst arbete med återstående tillstånd: villkorsändringar, markavtal, ledningsrätt, tillstånd för vattenverksamhet, arkeologiska undersökningar etc.

När samtliga förutsättningar för vindkraftsparken samt exportkabelnätet är klara sker kompletterande geofysiska och geotekniska undersökningar. Upphandling av anläggningen kan ske under 2023 till 2025.

Slutligen sker tillverkning och installation under åren 2027–2029 med elproduktion från anläggningen under 2028 samt fullt driftsatt anläggning under 2029.

Hur många och hur stora verk kommer att Q: installeras? ☐

Hur mycket el kommer anläggningen vid Q: Kriegers flak att producera? ☐

A: Vindkraftsparken kommer att kunna producera omkring 2,7 TWh per år, vilket motsvarar behovet av förnybar hushållsel för drygt 500 000 hem eller att ladda cirka 1 miljon elbilar.

Q: Finns det möjlighet att ansluta en exportkabel till ☐

Q: Vilka tillstånd har projektet? ☐

Q: Hur kan jag påverka i tillståndsprcessen för vindkraftsparken? ☐

Q: Vilka lokala nyttor kan projektet bidra till? utlandet, en så kallad interconnector? ☐

Bilaga A3.8.7

2022-06-01

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -06- 01

Dnr 2141-2021/22

Granskning av infrastrukturminister Tomas Eneroths uttalanden om klampning för att hindra fordon för fortsatt färd.

Det pågår en debatt om situationen på våra svenska vägar med fokus på yrkestrafiken. Debatten är viktig både utifrån ambitionen att värna svenska jobb mot kriminella åkerier men också för trafiksäkerheten och brottsbekämpning i stort. Idag kan lastbilar tämligen ostört finnas och verka i vårt land och därtill frakta bland annat alkohol, diesel, tobak och droger in i landet och stöldgods ut ur landet. Regeringen har under åtta år agerat passivt i arbetet att beivra kriminalitet på svenska vägar. Infrastrukturminister Tomas Eneroth presenterade vid en presskonferens den 7 februari 2022 proposition 2021/22:234 Fler fordon skall kunna klampas. Det som där föreslås är en modest och otillräcklig skärpning från 24 till 36 timmars möjlighet till klampning tills brister är åtgärdade och böter eller avgift är betald. Moderaterna har i en följdmotion istället föreslagit en utredning där man skall se över möjligheten att klampa ett fordon till böter eller avgift är betald.

Vid presskonferensen sa infrastrukturministern följande: "När Socialdemokraterna kom till makten 2014 rådde stor oordning på svenska vägar och i yrkestrafiken. Vi såg en situation där fri konkurrens skapat dumpade löner och usla arbetsvillkor. Parterna ville därför ha medel att komma tillrätta med en situation där människor utnyttjades från inte minst östra Europa. Socialdemokraterna började därför 2014 arbetet att sätta stopp för den avreglering utifrån ideologi som styrts tidigare i alliansregeringen. Vi Socialdemokrater började därför arbetet med att införa någon som kallas för klampning. Detta innebär möjlighet att låsa fast hjulen under 24 timmar för de som inte betalt sina böter eller avgifter. Det blev ett bra och effektivt sätt att sätta stopp för det var en olaglig trafik. "

Uttalandet är uppseendeväckande på många sätt. År 2011 tillsattes en parlamentarisk utredning med uppdrag att utreda behovet situationen på våra svenska vägar med fokus på yrkestrafiken. Utredningen leddes av riksdagsledamot Sten Bergheden (m) och resulterade

2012 i en rad förslag om styrning, mer resurser och större befogenheter. Våldigt många konkreta förslag till lösning av det som idag- nio år senare- fortfarande diskuteras.

Utredningen resulterade år 2014 i Proposition 2013/14:256 Åtgärder vid hindrande av fortsatt färd. Propositionen innehöll förslag på att införa klampning undertecknad av den moderata infrastrukturministern Catarina Elmsäter Svärd. Det var ett första viktigt steg för att komma tillrätta med den allt den mer problematiska situationen på svenska vägar som drabbar svensk yrkestrafik. I propositionen sattes en tidsgräns på 24 timmar för möjlig klampning.

Tomas Eneroth står på presskonferens och hävdar att alliansregeringen av ideologiska skäl struntade i kriminella utländska åkerifirmors utnyttjande av människor. Ministern beskriver historien som om den stora parlamentariska utredningen aldrig ägt rum och hävdar att den socialdemokratiska regeringen införde klampning. Detta trots att ministern vet att detta inte är sant. Konstitutionsutskottet, KU, har i många ärendet framhållit vikten av att statsråds uttalanden ska vara korrekta- exempelvis 2018/18: KU20. Man skall kunna lita på att uppgifter som kommer från regeringsföreträdare är korrekta. Ett statsråd skall vara noggrann med sanningen. Initiativet om en statlig utredning liksom propositionen om klampning togs fram av alliansregeringen, undertecknades av infrastrukturminister Catarina Elmsäter Svärth (m) och lades fram för beslut på riksdagens bord 11 september 2014 då Sverige fortfarande hade en alliansregering. Tomas Eneroths påståenden är alltså ett medvetet och mycket anmärkningsvärt glidande på sanningen för att göra en politisk poäng utan saklig grund. Jag vill- mot bakgrund av det som ovan anförts- att KU granskar infrastrukturministerns påståenden att alliansregeringen var ideologiskt likgiltiga inför kriminaliteten på svenska vägar och att det var socialdemokraterna som i linje med ett ideologiskt paradigmskifte införde rätten till klampning av fordon.

Maria Stockhaus (m)

Riksdagsledamot

Bilaga A3.8.8

Regeringskansliet

2023-02-28
SB2023/00183

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Dåvarande infrastrukturministerns uttalanden om klampning

Härmed överlämnas en promemoria från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-28

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Dåvarande infrastrukturministerns uttalanden om klampning

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilket underlag låg till grund för infrastrukturminister Tomas Eneroths uttalanden om klampning vid presskonferensen som omnämns i anmälan och refereras [i utskottets promemoria]?

Regeringskansliet har inga uppgifter om vilket underlag som låg till grund för uttalandena.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga A3.8.9

Moderaterna har inlämnat en KU-anmälan med anledning av en presskonferens om mobilitetspaketet som jag höll i egenskap av Infrastrukturminister den 7 februari 2022. KU har ställt två frågor som jag härmed besvarar:

1. Vilket underlag låg till grund för ditt uttalande om klampning vid presskonferensen som omnämns i anmälan?

Den text som återfinns i anmälan är inte ett citat, utan en text författad av anmälaren vilket också framgår i utskriften från presskonferensen där skillnaderna mellan texten i anmälan och det som uttalats på presskonferensen blir tydliga. Exempelvis kan konstateras att meningen "Socialdemokraterna började därför 2014 arbetet att sätta stopp för den avreglering utifrån ideologi som styrts tidigare i alliansregeringen", och som för övrigt är själva utgångspunkten för KU-anmälan, har alltså inte ens uttalats på presskonferensen.

Vid presskonferensen hade jag PPT-bilder och talarunderlag från Infrastrukturdepartementet och från mina politiska tjänstepersoner som jag utgick från vid presentationen.

2. Vilka kommentarer eller synpunkter i övrigt ger uppgifterna i granskningsärendet anledning till?

I sakfrågan kan konstateras att det under senare delen av 2000-talet pågick en omfattande avreglering av den europeiska transportmarknaden. Den dåvarande alliansregeringen var positiv till avregleringen och så sent som i mars 2013 kunde Europaportalen rapportera att Sverige och den svenska regeringen såg positivt på avregleringen av transportmarknaden inom EU. (Europaportalen, 8 mars 2013 "Sverige stöder avregleringen av transportmarknaden i EU"). Nationellt pågick en politisk debatt i frågan, såväl i riksdagen som mellan regeringen och företrädare för transportbranschen. Ett upprop från de nordiska åkeriorganisationerna i Sverige, Danmark och Norge med begäran om stopp för cabotagetrafiken besvarades följande av dåvarande infrastrukturminister Catharina Elmsäter Svärd: "Jag välkomnar möjligheterna för europeiska åkare att kunna verka inom hela EU." och med beskedet att det inte var aktuellt att införa något stopp. (Transportarbetaren 28/5 2012).

Och i riksdagen finns flera interpellationsdebatter i frågan, exempelvis 2013/14:453 där det framkom att transportministrarna i Belgien, Tyskland, Spanien, Finland, Frankrike, Danmark och Italien krävt att EU-kommissionen skulle agera mot illegal lastbilstrafik, lönedumpning i åkeribranschen och otydligheter när det gäller verktyg för kontroll av cabotagereglererna. Men Sverige regering var inte med i initiativet. Det framgår också att den franska regeringen bjöd in till stor konferens om villkor i åkeribranschen i EU – flera statsråd deltog från länder i EU, dock inte Sverige. I den efterföljande debatten säger dåvarande Infrastrukturminister Elmsäter-Svärd: "Men till skillnad från några andra medlemsländer är Sverige fortfarande positiv till en helt öppen inre marknad, även för vägtransporter."

Med det anförda vill jag därför ge en bakgrund till varför det i beskrivningen är korrekt att ge berättat att en avreglering av EUs transportmarknad pågått och att det skapat stora problem inom transportsektorn och att det under lång tid funnits en debatt om nödvändigheten att även Sverige agerade kraftfullt från såväl företrädare för transportsektorn som från politiska partier. I slutet av mandatperioden påbörjades ett arbete inom regeringskansliet för att bereda en proposition i frågan om klampning, det är korrekt – men det var först efter regeringsskiftet och under en Socialdemokratiskt ledd regering som klampning och en mängd andra åtgärder beslutades och genomfördes. Och det var under en socialdemokratiskt ledd regering som förhandlingarna inom EU om mobilitetspaketet fick ett genombrott och ledde till att en helt ny reglering av EUs transportmarknad kunde genomföras – vilket var det som presenterades på presskonferensen den 7 februari 2022.

Med vänliga hälsningar

Tomas Eneroth

Bilagor:

1. Europaportalen 8 mars 2013
2. Transportarbetaren 28/5 2012
3. Sveriges Riksdag Interpellationsdebatt 2013/14:453

Bilaga 1

Europaportalen 8 mars 2013;

Sverige stödjer avreglering av transportmarknaden i EU

8 mars 2013

Medlemsländer visar svalt intresse för avreglerad transportmarknad. Ökad arbetslöshet är en farhåga om billig utländsk arbetskraft tillåts arbeta fritt med inrikes transporter.

I veckan träffade EU-kommissionen medlemsländerna i ett slutet arbetsmöte i Bryssel för en första diskussion kring en avreglering av transportmarknaden i Europa.

EU-kommissionen förväntas lägga ett färdigt lagförslag tidigast till sommaren där EU:s vägtransportmarknad helt eller delvis avregleras.

Av dokument från tisdagens möte som Europaportalen tagit del av framgår det att Sverige och fem andra medlemsländer är för en öppning av marknaden och sex medlemsländer är emot. Majoriteten av länderna uttryckte sig varken för eller emot en avreglering.

EU-kommissionen genomför i nuläget en konsekvensanalys. Innan det fattas några beslut om nya lagförslag vill EU-kommissionen vidare överväga de ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållandena kring en avreglering.

Ett medlemsland rapporterade vid mötet att 8000 inhemska förare inte längre har arbete inom transportsektorn då det är billigare att anlita utländsk arbetskraft.

Transportarbetaren 28/5 2012

Elmsäter-Svärd nobbar tillfälligt cabotagestopp

”Jag välkomnar möjligheterna för europeiska åkare att kunna verka inom hela EU.” Så besvarar infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd de nordiska åkeriorganisationernas krav på ett tillfälligt cabotagestopp i Norden.

Som Transportarbetaren rapporterat, har åkeriorganisationerna i Sverige, Norge och Danmark begärt att de tre länderna tillfälligt ska stoppa utländska åkerier från att utföra tillfälliga inrikestransporter (cabotagetrafik) i Norden.

Under en time-out till i mars 2013 skulle regler och kontroller skapas för att säkerställa en konkurrens på rättvisa villkor inom ramen för ett utredningsuppdrag som regeringen tidigare gett till Rikspolisstyrelsen och Transportstyrelsen.

I sitt svar till åkeriorganisationerna skriver den svenska infrastrukturministern:

”Först och främst vill jag klargöra att det är oacceptabelt om seriösa åkare får lida för att andra inte följer gällande regelverk. Detta gäller oavsett ursprungsland eller nationalitet. Åtgärder för att begränsa möjligheterna till cabotagetransporter anser jag varken gynnar transportnäringen, transportköparna eller miljön. Jag avser därför inte begränsa möjligheterna till tillfälliga nationella vägtransporter i anslutning till internationella transportuppdrag.”

Bilaga 3

Interpellation 2013/14:453

Till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Arbete i EU mot illegal lastbilstrafik Svenska, seriösa åkerier upplever osund konkurrens från två håll. Det handlar delvis om åkerier som tänjer på det svenska regelverket med F-skattsedlar, men framför allt handlar det om utländska åkerier som kör illegalt i Sverige i strid med EU:s så kallade cabotageregler. Den cabotagestudie som bedrivs vid Lunds Tekniska Högskola visar att tusentals lastbilar kör illegalt i Sverige. I december 2013 skrev sju transportministrar ett brev till EU:s transportkommissionär Siim Kallas om illegal lastbilstrafik, lönedumpning i åkeribranschen och otydligheterna när det gäller verktyg för kontroll av cabotagereglerna. Det var transportministrarna i Belgien, Tyskland, Spanien, Finland, Frankrike, Danmark och Italien som skrev brevet. Den 16 april bjöd den franska regeringen in till en stor konferens om sociala villkor i åkeribranschen i EU. Här deltog den danske transportministern Magnus Heunicke samt ytterligare ministrar och statssekreterare från regeringar i EU. Den danske transportministern meddelar nu att Danmark har ett samarbete med Frankrike om att arbeta för en sund utveckling av åkeribranschen i EU. Man vill få EU-kommissionen att tänka mer på chaufförernas villkor i stället för på en total avreglering av lastbilstrafiken i EU.

Min fråga till statsrådet är därför:

Varför har den svenska regeringen ställt sig vid sidan av det viktiga arbete som flera länder i EU driver för att skapa ordning och reda på vägarna?

Bilaga A3.8.10

SVERIGES
RIKSDAG

2022-06-08

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -06- 08

Dnr 2191-2021/22

Statsrådet Karl-Petter Thorwaldssons uttalande om huruvida företag ska anses vara seriösa

Det är naturligt att partier landar i olika slutsatser huruvida kärnkraften behövs i den svenska energimixen. I grunden handlar det om vilka krav man ställer på att kraftsystemet ska kunna leverera el när och där människor behöver den. På den punkten kan man ha olika ambitionsnivå.

Liberalerna menar att Sverige behöver både den väderberonde elproduktionen, vattenkraften och kärnkraften för att klara klimatomställningen samtidigt som den svenska konkurrenskraften stärks. Sverige kommer att behöva ny kärnkraft och en liberal borgerlig regering ämnar därför skapa förutsättningar för det genom att ge alla fossilfria kraftslag jämförbara spelregler.

I mars 2022 framkom det att GE Hitachi, ett av världens största företag i kärnenergiindustrin, har slutit ett samförståndsavtal med ett nybildat projektutvecklingsbolag om att leverera teknik till småskaliga kärnkraftverk (SMR) i Sverige. Den första småskaliga reaktorn i Sverige kan vara på plats före 2030 om politikerna ger rätt förutsättningar.

I Ekots lördagsintervju den 4 juni deltog statsrådet Thorwaldsson. Å ena sidan menade statsrådet att det inte går att stänga dörren för ny kärnkraft, men å andra sidan menade han att det inte finns några "seriösa företag" som vill bygga ny kärnkraft i Sverige. Därmed uttalade han en politisk bedömning av de företag som i dag är verksamma på detta område.

Att uppföra, inneha och driva en ny kärnkraftsreaktor är tillståndspliktigt enligt bestämmelserna i lagen om kärnteknisk verksamhet. Frågor om tillstånd prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Vilka marknadsaktörer som kan tänkas lämna in en ansökan om ny kärnkraft i Sverige kan inte förutses i dag. Men när så sker måste svensk lag tillämpas på villkor som gäller lika för alla. Att näringsministern på förhand dömer ut företag som oseriösa blir en politisk signal som har hög risk att påverka myndighetens eller regeringens prövning för den händelse att en ansökan skulle lämnas in.

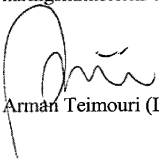
Besöksadress: Riddarhustorget 7-9

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet har vid upprepade tillfällen framhållit att statsråd bör iakttä särskild försiktighet med att göra uttalanden i vissa hänseenden, bl.a. i fråga om uttalanden som kan riskera domstolarnas och förvaltningsmyndigheternas grundlagsreglerade självständighet. Med anledning av detta begär jag att konstitutionsutskottet granskar lämpligheten i näringsministerns uttalanden.

Arman Teimouri (L)

Bilaga A3.8.11

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00066

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergiindustrin

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och
näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica
Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-723 11 71
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergibranschen

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Hade det såvitt känt vid tidpunkten för det aktuella uttalandet lämnats in någon ansökan om tillstånd att i Sverige uppföra små och modulära kärnreaktorer?

Nej, någon ansökan om tillstånd hade inte lämnats in.

2. En kommentar önskas till hur dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergibranschen som redovisas i denna promemoria förhåller sig till kravet på saklighet och opartiskhet i regeringens verksamhet (1 kap. 9 § regeringsformen) och till förvaltningsmyndigheternas och domstolarnas grundlagsreglerade självständighet (11 kap. 3 § och 12 kap. 2 § regeringsformen).

Något förvaltningsärende som rör prövning av ny kärnkraft fanns inte hos regeringen eller Regeringskansliet vid tidpunkten för uttalandet. Uttalandet rör inte heller ett särskilt fall hos förvaltningsmyndighet eller domstol.

3. Vilket underlag låg till grund för bedömningen i uttalandet att man inte sett något seriöst företag som vill bygga ny kärnkraft?

Regeringskansliet har inga uppgifter om vilket underlag som låg till grund för bedömningen.

4. Vilka kommentarer finns i övrigt till uppgifterna i anmälan och i denna promemoria?

Uppgifterna i anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.8.12

Marilena Cottone

Från: Peder Nielsen
Skickat: den 27 februari 2023 09:22
Till: Marilena Cottone
Ämne: VB: Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 - Dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergiindustrin (dnr 2191-2021/22)

Från: Karl-Petter Thorwaldsson <kostakalle64@gmail.com>
Skickat: den 27 februari 2023 09:07
Till: Peder Nielsen <peder.nielsen@riksdagen.se>
Ämne: Sv: Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 - Dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergiindustrin (dnr 2191-2021/22)

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergiindustrin;

Underlaget från regeringskansliet i juni 2022 vara att det saknades ansökningar om att uppföra små och modulära kärnreaktorer i Sverige. Jag saknade kunskap om att företaget Kärnfull energi inlett ett samarbete med GE Hitachi med målet att hjälpa kunder att bygga små och modulära reaktorer i Sverige. Givetvis hade det varit mig främmande att kalla ett svenskt företag för oseriöst.

Med vänliga hälsningar

Karl-Petter Thorwaldsson

Från: Peder Nielsen <peder.nielsen@riksdagen.se>
Datum: torsdag, 9 februari 2023 16:19
Till: kostakalle64@gmail.com <kostakalle64@gmail.com>
Kopia: Ann-Charlotte Bragsjö <ann-charlotte.bragsjo@riksdagen.se>, Marilena Cottone <marilena.cottone@riksdagen.se>
Ämne: Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 - Dåvarande näringsministerns uttalande om företag inom kärnenergiindustrin (dnr 2191-2021/22)

Konstitutionsutskottet har i rubricerat granskningsärende genom en skrivelse till Regeringskansliet begärt svar på ett antal frågor (se bilaga 1). Som svar har Regeringskansliet överlämnat en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet (se bilaga 2).

Vid sitt sammanträde i dag har konstitutionsutskottet beslutat att ställa följande frågor till dig.

1. Vilket underlag låg till grund för bedömningen i det i granskningen aktuella uttalandet (se vidare bilaga 1)?
2. Vilka kommentarer eller synpunkter i övrigt ger uppgifterna i granskningsärendet anledning till?

Svar önskas **senast den 1 mars 2023**.

Vänliga hälsningar
Peder Nielsen

Bilagor

1. Skrivelse till Regeringskansliet (inkl. promemoria och granskningsanmälan)
2. Svar från Regeringskansliet

Peder Nielsen

Kanslichef • Konstitutionsutskottet • Riksdagsförvaltningen

Telefon: 08-786 40 72 • Mobil: 072-585 91 71 • E-post: peder.nielsen@riksdagen.se

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

---

SVERIGES
RIKSDAG

Tänk på miljön – skriv inte ut i onödan

Think sustainable – don't print unless you have to

Bilaga A3.8.13

29 juli 2022

Till konstitutionsutskottet:

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -07- 29

Dnr 2474-2021/22

Energiminister Khashayar Farmanbar har i SVTs Aktuellt 26/7, 2022 uppgett att Sveriges hushåll betalar betydligt lägre elpris än vad som görs i Frankrike. Jämförelsen som energiministern gör är mellan de höga elpriserna i framförallt södra Sverige (elprisområde 4) och Frankrike. Energiministern påstår att Sverige enbart betalar en fjärdedel mot vad fransmännen gör.

Den uppgiften stöds inte av fakta. Enligt EU-kommissionen och Eurostat visar statistik att Frankrikes genomsnittliga pris som hushållen betalade för elen var 21 cent per kilowattimme under första kvartalet 2022, medan det i Sverige var 33 cent.

Att som energiminister påstå felaktigheter i en för Sverige otroligt viktig fråga är allvarligt, att dessutom göra det i ett nyhetsinslag anser vi kristdemokrater är ytterst olämpligt och felaktigt. Därför hemställer jag att konstitutionsutskottet (KU) granskar huruvida yttrandet i public service-kanalen SVT strider mot saktlighetskravet för statsråd.

Camilla Brodin

Riksdagsledamot (Kd)

Bilaga A3.8.14

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00068

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns uttalande om elpriser

Härmed överlämnas en promemoria från Klimat- och näringslivsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Annica Sandberg, Klimat- och näringslivsdepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Klimat- och näringslivsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns uttalande om elpriser

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Är det riktigt att dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar uttalade sig på det sätt som redovisats i anmälan? Om nej, önskar utskottet en redogörelse för Khashayar Farmanbars uttalande och det sammanhang i vilket det fölls.

Regeringskansliet har inga andra uppgifter kring uttalandet än de som framgår av utskottets promemoria.

2. Enligt uppgifter till SVT, som redovisas i promemorian, avsåg dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar spotpriser på Nord pool i juli 2022 i sitt uttalande i Aktuellt den 26 juli 2022. Vilka uppgifter om spotpriser låg till grund för hans uttalande?

Regeringskansliet har inga uppgifter om vad som låg till grund för dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbars uttalande.

3. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga A3.8.15

2023-02-28

Khashayar Farmanbar Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Dåvarande energi- och digitaliseringsministerns uttalande om elpriser

1. *Är det riktigt att dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar uttalade sig på det sätt som redovisats i anmälan? Om nej, önskar utskottet en redogörelse för Khashayar Farmanbars uttalande och det sammanhang i vilket det fölls.*

Ja.

2. *Enligt uppgifter till SVT, som redovisas i promemorian, avsåg dåvarande energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar spotpriser på Nord pool i juli 2022 i sitt uttalande i Aktuell den 26 juli 2022. Vilka uppgifter om spotpriser låg till grund för hans uttalande?*

Jag jämförde i juli 2022 Sveriges priser med Frankrikes och uttalade mig om att priserna i Frankrike vid den tidpunkten var fyra gånger högre än i Sverige. Det är siffror som också är samstämmiga med den bilaga från Nord Pool som konstitutionsutskottet har bilagt. Tabellen nedan redovisar månadsmedelpriset på elspotsmarknaden Nord Pool för Sveriges fyra elprisområden samt Frankrike för julimånad 2022 fram till 26 juli. (Bilaga 1)

EUR/MWh

Månadsvis	SE1	SE2	SE3	SE4	Medel SE3 & SE4	FR
Juli 2022 (tom 26 juli)	20,93	20,93	76,32	115,12	95,72	390,23

Elprisområdena med de högsta priserna i Sverige var elprisområde 3 och 4.
Det innebär att:

- I juli var det 4,08 gånger dyrare i Frankrike än snittet för elprisområde 3 och 4.

I övrigt innebär det att:

- I juli var det 18,6 gånger dyrare i Frankrike än elprisområde 1 och 2.
- I juli var det 5,11 gånger dyrare i Frankrike än elprisområde 3.
- I juli var det 3,39 gånger dyrare i Frankrike än i elprisområde 4.

Under vecka 28 var det 4,48 gånger dyrare i Frankrike än elprisområde 4. Även om det nästan var 20 gånger billigare el i stora delar av Sverige, var det enligt min mening en rättvisande avrundning att använda den lägre siffran, nämligen att det var 4 gånger billigare i Sverige.

I anmälan hänvisar anmälaren till siffror från Eurostat under kvartal 1, medan underlaget för mina siffror är priser på elspotmarknaden vid tiden för uttalandet. Notera även att siffrorna från Eurostat inkluderar de franska skattesubventionerna för elkonsumenter, samtidigt som det svenska elprisstödet inte räknas in. Anmälarens jämförelse blir utöver att den avser fel tidpunkt även av den anledningen missvisande.

3. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Att utgå från siffrorna på spotmarknaden Nord pool vid tiden för uttalandet måste rimligen anses rymmas inom vad som anses vara både sakligt och korrekt. Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några synpunkter i övrigt.

Bilaga 1

EUR/MWh All hours are in CET/CEST. Last update: **Today 12:45 CET/CEST.**

	SE1	SE2	SE3	SE4	FR
26-07-2022	7,13	7,13	7,13	7,13	532,25
25-07-2022	10,88	10,88	10,94	10,94	373,05
24-07-2022	56,98	56,98	68,29	68,29	334,13
23-07-2022	68,52	68,52	108,95	108,95	348,32
22-07-2022	32,19	32,19	123,49	166,65	494,03
21-07-2022	25,34	25,34	176,11	279,05	555,36
20-07-2022	50,88	50,88	68,34	100,4	589,22
19-07-2022	67,25	67,25	122,58	122,58	521,3
18-07-2022	76,53	76,53	84,4	84,4	486
17-07-2022	9,61	9,61	10,25	10,25	239,88
16-07-2022	1,18	1,18	11,82	11,82	320,3
15-07-2022	1,43	1,43	3,13	3,13	397,49
14-07-2022	1,81	1,81	5,58	5,58	386,72
13-07-2022	23,56	23,56	51,92	51,92	446,96
12-07-2022	13,13	13,13	134,2	203,46	432,43
11-07-2022	7,45	7,45	157,44	296,5	384,1
10-07-2022	2,67	2,67	35,04	35,04	224,43
09-07-2022	2,72	2,72	3,77	3,77	332,92
08-07-2022	2,76	2,76	104,12	133,72	410,95
07-07-2022	4,87	4,87	139,16	156,27	381,79
06-07-2022	15,4	15,4	98,13	117,69	388,69
05-07-2022	7,36	7,36	83,55	167,59	371,6
04-07-2022	9,97	9,97	142,72	254,47	369,46
03-07-2022	7,79	7,79	27,67	169,91	215,88
02-07-2022	9,5	9,5	9,5	115,7	265,62
01-07-2022	27,39	27,39	196,04	307,95	343,16
Juli (medel tom 26 juli)	20,93	20,93	76,32	115,12	390,23

Källa: Nord pool

<https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/Dayahead/Area-Prices/ALL1/Hourly/?view=table>

Bilaga A3.8.16

Anmälan om granskning av statsministerns uttalanden i riksdagens debatt om EU-politiken

I riksdagens partiledardebatt den 16 november förekom ett replikskifte mellan statsministern och Magdalena Andersson, inom ramen för en diskussion om den svenska klimatpolitiken från ett EU-perspektiv. Frågan om svensk energipolitik, närmare bestämt den svenska kärnkraften, kom då att lyftas av statsministern.

Detta gällde inte frågan om kärnkraftens roll för en framtida grön klimatomställning utan historieskrivningen när det gäller de svenska reaktorer som har ställts av.

Statsministern anförde därvid att anklagelser om svikna klimatmål från socialdemokraterna inte passar för ett det parti, dvs socialdemokraterna, som ”i total hållningslöshet lade ner lade ned svensk fungerande kärnkraft...”

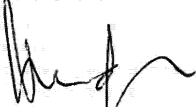
Den som följt frågan vet att detta inte stämmer. Att reaktorerna stängdes av var ett resultat av kommersiella överväganden, bl.a. utifrån de säkerhetshöjande investeringar som skulle krävas för en fortsatt drift. Detta har ingående beskrivits, bl.a. i en artikel i SvD där Vattenfalls tidigare ordförande Lars G Nordström redogjort för de beslut och överväganden som föranledde nedläggningen av de två reaktorerna i Ringhals.

Den politiska bakgrunden vid den aktuella tiden utgjordes av den energipolitiska överenskommelsen från 2016. Där angavs att svensk kärnkraft stod inför stora investeringsbehov för att möta kommande säkerhetskrav. Strålsäkerhetsmyndigheten hade beslutat att dessa krav behövde vara uppfyllda 2020, i annat fall skulle reaktorerna inte få drivas vidare. Det hade då redan fattats beslut om att fyra reaktorer skulle avvecklas till 2020.

Moderaterna var med och ingick denna överenskommelse, även om man senare, i december 2019, valde att lämna den.

KU har tidigare framhållit betydelsen av att statsråds uttalanden ger en så fullständig bild som möjligt av relevanta omständigheter samt att en självklar utgångspunkt är att statsråds uttalanden ska vara korrekta. Detta borde inte minst gälla för landets statsminister, varför uttalandet bör granskas.

Stockholm den 18 november 2022

Fredrik Olovsson

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -11- 18

Dnr 941-2024/23

Bilaga A3.8.17

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00069

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Statsministerns uttalanden om svensk kärnkraft

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunnige Alexander Dettner, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Statsministerns uttalanden om svensk kärnkraft

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilket underlag låg till grund för statsminister Ulf Kristerssons uttalanden om nedläggning av kärnkraft när han svarade på Magdalena Anderssons replik i debatten som omnämns i anmälan och refereras ovan?

Ulf Kristerssons uttalanden gjordes i syfte att beskriva Socialdemokraternas förhållningssätt till kärnkraften över tid. Det handlade alltså inte om en beskrivning av något enskilt beslut eller agerande utan den samlade bild som framträder när man betraktar partiets beslut, prioriteringar, kommunikation och politiska samarbeten under de senaste decennierna.

Socialdemokraternas primära samarbetsparti under de senaste decennierna har varit Miljöpartiet. Under åren 2014–2022 ingick partierna tillsammans i en koalitionsregering. Inför riksdagsvalet 2014 gav båda partierna uttryck för att kärnkraften skulle fortsätta att avvecklas. Den regering som utgjordes av de båda partierna valde också att 2015 höja skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, den s.k. effektskatten. Även efter energioverenskommelsen 2016 har Socialdemokraterna agerat för avveckling. Så sent som den 22 januari 2020 röstade Socialdemokraterna mot en reservation i riksdagen vars syfte var att stoppa den förtida avvecklingen av reaktorer Ringhals 1 och 2. Detta innebär att reservationen föll.

I såväl politiska debatter som det offentliga samtalet finns ibland ett behov av att sammanfattande beskriva en utveckling eller ett handlingsmönster som framträder över tid.

Det fanns inget särskilt framtaget underlag för de aktuella uttalandena.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.8.18

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -12- 14

Dnr 1158-2022/23

Anmälan om granskning av statsministerns uttalanden i SVT:s partiledardebatt 11 december

I SVT:s partiledardebatt den 11 december förekom ett replikskifte mellan statsministern och Magdalena Andersson, inom ramen för en diskussion om åtgärder för att kompensera svenska hushåll och företag för de höga elpriserna.

Bakgrunden till replikskiftet var en diskussion om det högkostnadsskydd mot höga elpriser som Sverigedemokraterna och regeringspartierna utlovade innan valet. Detta högkostnadsskydd blev senare till ett elstöd som ännu inte utbetalats, trots löften om att stödet skulle vara på plats senast 1 november och betalas ut i god tid innan jul.

En fråga som lyftes var elstödet avgränsning till endast elområde 3 och 4, trots det faktum att elpriserna också i norra Sverige stigit under senare tid.

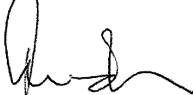
Statsministern hävdade i debatten att anledningen till det uteblivna stödet i norra Sverige är att "det var den förra regeringen som avgränsade – bara till tre och fyra, alltså mellansverige och södra Sverige. Inte till norra Sverige."

Detta stämmer inte. Det som stod i uppdraget till Svenska Kraftnät från augusti var att "beakta att elpriset är geografiskt betingat på så vis att nödatgärder i första hand träffar konsumenterna och företag i södra Sverige". Det vill säga, norra Sverige var på inget sätt uteslutet för myndigheten att återkomma med förslag kring. Det förhindrar heller inte regeringen från att arbeta vidare med frågan om ett stöd som även omfattar norra Sverige, vilket vore högst önskvärt när elpriserna nu stiger även där och det tycks som att inte alla avsatta medel från de s.k. flaskhansintäkterna kommer att användas för att stötta hushåll och företag.

Det är sant att elpriserna vanligen är lägre i norra Sverige än i södra, men elförbrukningen är generellt högre för hushåll i norra Sverige vilket driver upp kostnaderna.

KU har tidigare framhållit att en självklar utgångspunkt är att statsråds uttalanden ska vara korrekta. Detta borde inte minst gälla för landets statsminister, varför uttalandet bör granskas.

Stockholm den 14 december 2022

Fredrik Olovsson

Bilaga A3.8.19

Regeringskansliet

2023-02-07
SB2023/00072

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Statsministerns uttalanden om elstöd

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättssakkunnige Alexander Dettner, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-07

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Statsministerns uttalanden om elstöd

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilken del av regeringsuppdraget till Svenska kraftnät låg till grund för statsminister Ulf Kristerssons uttalanden i fråga om elstöd till norra Sverige som anges i anmälan och denna promemoria?

Som Ulf Kristersson framhöll i de aktuella uttalandena valde regeringen att gå vidare med den modell som föregående regering gett Svenska kraftnät i uppdrag att ta fram. Detta gjordes för att så snabbt som möjligt kunna betala ut stöd till elkunderna.

Den föregående regeringens uppdrag till Svenska kraftnät byggde på att använda s.k. flaskhalsintäkter. Detta var ett alternativ av flera möjliga enligt EU:s s.k. krisinterventionsförordning¹ som bl.a. reglerar hur stöd får lämnas till hushåll och företag i den extraordinära situation som uppkommit till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

För att en modell som bygger på att använda flaskhalsintäkter ska vara tillåten måste den utformas i enlighet med förordningens regler. Enligt förordningen får flaskhalsintäkter användas på ett riktat sätt för att finansiera åtgärder till stöd för elslutkunder som mildrar effekterna av de höga elpriserna på dessa kunder (artikel 10).

Flaskhalsintäkter kan alltså endast användas för att ge stöd till kunder som drabbats av de höga elpriserna. Vid tidpunkten för uppdragets utformning

---

¹ Rådets förordning [EU] 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna

hade elpriserna för mellersta och södra Sverige (elområde 3 och 4) legat på en historiskt hög nivå i ungefär ett år. Så såg inte situationen ut i norra Sverige (elområde 1 och 2).

Elpriserna i samtliga elområden, inklusive norra Sverige, steg däremot drastiskt under november och december 2022. Detta är skälet till att regeringen valt att ge Svenska kraftnät i uppdrag att ta fram ett nytt elstöd riktat till hela landet avseende dessa månader.

Den föregående regeringens val att ge ett uppdrag till Svenska kraftnät som byggde på att finansiera stödet med flaskhalsintäkter innebar att elområde 1 och 2 inte kunde omfattas av stödet.

Ulf KristerSSons uttalande gjordes alltså mot bakgrund av det ursprungliga regeringsuppdragets utformning och de regelverk som styr användningen av s.k. flaskhalsintäkter.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian föranleder inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.8.20

Till Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2022 -12- 20

Dnr 1200-2022/23

Begäran om granskning av migrationsminister Maria Malmer Stenergards uttalande om antalet papperslösa i Sverige.

I en artikel i Expressen, publicerad den 5 december 2022¹, uppgav statsrådet Maria Malmer Stenergard att bedömare räknar med att över 100 000 personer vistas i Sverige illegalt. Ministern använder siffran för att understryka omfattningen av problemet med personer som lever i Sverige utan tillstånd, i det skuggsamhälle som ministern enligt artikeln säger sig vilja utrota.

I ett svar på min skriftliga fråga (2022/23:128), om vilken fakta statsrådet baserar sitt påstående på och vilka människor som inkluderas i de över 100 000 personerna, hänvisar statsrådet till en drygt 14 år gammal uppgift samt en artikel där journalisten och författaren Elinor Torp uttrycker sig i övergripande termer.

I SOU 2017:84 konstateras dock på sid 89 ”Det går inte heller att på grundval av tillgänglig statistik eller med hänvisning till rättstillämpningen beräkna hur många personer som har vistats eller nu vistas i Sverige i en situation där deras avvisnings- eller utvisningsbeslut inte kan verkställas av skäl utanför deras egen kontroll.” Det visar på svårigheterna i att uppskatta antalet papperslösa och vilka som ingår i gruppen.

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat uttalanden av statsråd och uttalat att det är en självklar utgångspunkt att uttalanden ska vara korrekta, inte bidra till en missvisande bild samt påtalat vikten av att ett statsråd har säkerställt att hens uttalanden grundas på uppgifter som är korrekta.

Mot denna bakgrund anser jag att konstitutionsutskottet bör granska om migrationsminister Maria Malmer Stenergard genom sitt uttalande brustit i saklighet ifråga om antalet papperslösa som lever i Sverige.

Stockholm den 2022-12-20

Tony Haddou (V)

¹ <https://www.expressen.se/nyheter/de-som-inte-har-ratt-att-vistas-i-sverige-ska-ut/>

Bilaga A3.8.21

Regeringskansliet

2023-02-09
SB2023/00080

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 20 – Migrations- ministerns uttalande om antalet papperslösa i Sverige

Härmed överlämnas en promemoria från Justitiedepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är rättschefen Alexandra Wilton
Wahren, Justitiedepartementet.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-02-09

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 20 – Migrationsministerns uttalande om antalet papperslösa i Sverige

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilken kommentar kan göras till vad som anförs i anmälan om att migrationsminister Maria Malmer Stenergård genom sitt uttalande om antalet papperslösa i Sverige har brustit i saklighet?

Statsrådet Maria Malmer Stenergård avsåg att med sitt uttalande ge en bild av skuggsamhällets omfattning. Hon gjorde det genom att hänvisa till andra som uppskattat antalet personer som saknar rätt att vistas i landet. Hon uppgav inte själv något specifikt antal.

I ett senare svar på en skriftlig fråga (fr. 2022/23:128) utvecklade statsrådet sitt resonemang. Hon hänvisade då bl.a. till tidigare uppskattningar som redovisats i proposition 2020/21:159 Vissa identitetsfrågor inom utlänningsrätten. I propositionen bedömdes det sannolikt att antalet har ökat väsentligt jämfört med de tidigare uppskattningarna.

2. Vilka ytterligare kommentar ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.8.22

Konstitutionsutskottet

Ink 2023 -01- 26

Dnr 1428-2022/23

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av dåvarande statsrådet Magdalena Anderssons uttalanden kring bakomliggande orsakerna till stängningen av Ringhals 1 och 2 och flera andra uttalanden kring kärnkraft, dess kostnader samt byggtid.

I regeringsformen 1 kap. 9 § stadgas: "Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet".

Vid upprepade tillfällen har dåvarande statsrådet Magdalena Andersson uttalat att Ringhalsverken 1 och 2 lades ner av kommersiella skäl och att den förda energipolitiken inte haft någon inverkan på beslutet att avveckla kärnkraftsreaktorerna.

Under de senaste två mandatperioderna har den regering som dåvarande statsrådet Magdalena Andersson medverkat i haft en politisk inriktning i syfte att snedvrida konkurrensen på elmarknaden genom att exempelvis höja den sk särskilda skatten på kärnkraft med ytterligare 17% 2015, ref [1] samt subventioner till andra kraftslag som t ex vindkraft. Högst sannolikt ledde höjningen av effektskatten till att Oskarshamn 1 och 2 samt Ringhals 1 och 2 lades ner pga olönsamhet. Detta var en uttalad målsättning enligt dåvarande miljö- och klimatministern samt vice statsminister Åsa Romson. Jag vill bl a referera till en artikel i Ny Teknik [2] där dåvarande statsrådet Åsa Romson uttalar sig om energipolitiken för kommande mandatperiod. Noterbart är att det finns ett flertal artiklar i olika medier med samma innebörd, bland annat i Svenska Dagbladet.

Vidare fortsätter fd statsrådet med påståenden om att Frankrikes kärnkraft skulle vara orsaken till Frankrikes höga elpriser vilket är inte korrekt. Det är snarast ett resultat av en effektbrist som inte kan hänföras till kärnkraften explicit utan är i huvudsak beroende på den spotprismodell som råder på den europeiska marknads elmarknaden där exempelvis beroendet av den ryska gasen driver upp priset i effektbristens spår.

Fd statsrådet anför också att kärnkraftverk tar "tiotals år att bygga" medan förnybar endast enstaka år. I regeringens kommittédirektiv [3] anges att ledtiden från utredning till byggfas beräknas till 9–11 år för landbaserad vindkraft och 10–12 år för havsbaserad vindkraft. Detta är i paritet med att bygga ny kärnkraft. Således är uttalandet direkt felaktigt och vilseledande.

Vidare nämns vid upprepade tillfällen att energiöverenskommelsen från 2016 medger tillåtlighet att bygga ny kärnkraft, dvs att det inte finns "några hinder för ny kärnkraft". Men, det är felaktigt att påstå. Dels finns en begränsning i antal, dels finns en begränsning i på vilka platser som nyetableringar kan tillåtas. Magdalena Anderssons påstående är delvis felaktigt eftersom det inte finns ett nationellt regelverk för att exempelvis bygga små modulära reaktorer, sk SMR. Således är uttalandena inte sakliga och korrekta i allt väsentligt.

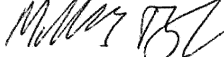
Sammantaget har dåvarande statsrådet Magdalena Andersson vid ett flertal tillfällen uttalat sig osakligt och partiskt i energidebatten vilket strider mot regeringsformen 1 kap. 9§.

Mot ovanstående bakgrund anser jag att konstitutionsutskottet bör granska om dåvarande statsrådet Magdalena Andersson brustit i saklighetskravet genom sina upprepade uttalande kring bakomliggande orsakerna till stängningen av Ringhals 1 och 2 och flera andra uttalanden kring kärnkraft, dess kostnader samt byggtid.

Referenser

- [1]   SFS 2015:471 – Lag om ändring i lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

- [2]   Artikel i Ny Teknik 2014-10-01 – <https://www.nyteknik.se/energi/romson-flera-reaktorer-stangs-6397664>

- [3]   Dir. 2022:27 – Regeringens kommittédirektiv – Stärkta incitament för utbyggd vindkraft

Stockholm 2023-01-26

Mattias Bäckström Johansson

Bilaga A3.8.23

Regeringskansliet

2023-03-02
SB2023/00193

Statsrådsberedningen
Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – F.d. statsministerns uttalanden om kärnkraft

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet och en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktpersoner i ärendet är finansrådet Niklas Ekstrand, Finansdepartementet, och rättssakkunniga Linnéa Sundqvist Kahles, Statsrådsberedningen.

Per Hall

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-02

Finansdepartementet**Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 –
F.d. statsministerns uttalanden om kärnkraft**

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets fråga 1 a) i rubricerat ärende.

1. Vilka underlag har legat till grund för de ovan återgivna uttalandena (se kursiveringar under respektive avsnitt) om:

a) stängning av reaktorer

Något särskilt underlag som har legat till grund för det återgivna uttalandet har inte identifierats i Regeringskansliet.

Vid tidpunkten för uttalandet fanns dock uttalanden i media från Vattenfalls dåvarande vd Magnus Hall angående beslutet att stänga reaktorer och orsakerna till detta.

Regeringskansliet**Promemoria**

2023-03-02

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – F.d. statsministerns uttalanden om kärnkraft

Härmed lämnas svar på konstitutionsutskottets fråga 1 b), 1 c) och 2 i rubricerat ärende.

1. Vilka underlag har legat till grund för de ovan återgivna uttalandena (se kursiveringar under respektive avsnitt) om:

b) kärnkraft och Frankrikes elpriser

Något särskilt underlag som har legat till grund för det återgivna uttalandet har inte identifierats i Regeringskansliet.

Dåvarande statsministern redogjorde för elpriserna i Europa och Frankrike nämndes som ett av flera exempel. De bakomliggande orsakerna till de höga elpriserna i Europa beskrivs bl.a. i ett underlag som togs fram inför Europeiska rådets möte den 24–25 mars 2022.

c) tillåtlighet att bygga kärnkraft och byggtider för kärnkraft och förnybar energiproduktion

Något särskilt underlag som har legat till grund för det återgivna uttalandet har inte identifierats i Regeringskansliet.

Dåvarande statsministerns uttalande att det var möjligt att bygga ny kärnkraft i Sverige baserades på 17 kap. 6 a § miljöbalken och de faktiska förutsättningarna vid tidpunkten för uttalandet. Detta innebar sammantaget att det fanns utrymme anlägga nya reaktorer vid Ringhals, Oskarshamn eller

Forsmarks kärnkraftverk, för att ersätta de fyra reaktorer som permanent hade stängts av efter den 31 maj 2005.

Vid tidpunkten för uttalandet fanns det ett flertal ansökningar om tillstånd för uppförande och drift av vindkraftsparker ingivna till regeringen och inte några ansökningar om tillstånd för att anlägga nya kärnkraftsreaktorer.

2. Vilka synpunkter i övrigt ger anmälan och denna promemoria anledning till?

Anmälan och promemorian ger inte anledning till några ytterligare kommentarer.

Bilaga A3.8.24

Socialdemokraterna

Konstitutionsutskottets granskningsärende 25 – F.d. statsministerns uttalanden om kärnkraft

Härmed överlämnas svar på de skriftliga frågor som Konstitutionsutskottet har ställt till Magdalena Andersson.

1. Vilka underlag låg till grund för följande uttalanden (se vidare kursiveringar under respektive avsnitt i utskottets promemoria i bilaga 1):

a) Stängning av reaktorer; Framgår det av underlaget om det fanns politiska beslut som också bidrog till stängningen av Ringhals 1 och 2?

Svar: Regeringskansliet har tidigare svarat följande: ”Något särskilt underlag som har legat till grund för det återgivna uttalandet har inte identifierats i Regeringskansliet.

Vid tidpunkten för uttalandet fanns dock uttalanden i media från Vattenfalls dåvarande vd Magnus Hall angående beslutet att stänga reaktorer och orsakerna till detta.”

I svaret som gavs på den skriftliga fråga som refereras till i underlaget lyfts att Vattenfalls dåvarande vd hade gjort gällande att det inte var effektskatten per se som gjorde att Vattenfall ville stänga Ringhals 1 och 2. Det som återges i svaret har stöd bland annat i den intervju som finns i Svenska Dagbladet Näringsliv med Vattenfalls dåvarande vd den 2 maj 2015. Där går att läsa: *Men nu ger Magnus Hall klara besked i frågan: Vattenfall hade velat stänga reaktorerna även utan höstens planerade skattehöjning. ”Ja, vi hade fått göra det i alla fall. Jag förstår att det har uppstått ett missförstånd här, men skattehöjningen var inte droppen som fick bägaren att rinna över”*

b) Kärnkraft och Frankrikes elpriser; Framgår orsaker till elpriset i Frankrike i underlaget?

Svar: Regeringskansliet har tidigare svarat följande: ”Något särskilt underlag som har legat till grund för det återgivna uttalandet har inte identifierats i Regeringskansliet. Dåvarande statsministern redogjorde för elpriserna i Europa och Frankrike nämndes som ett av flera exempel. De bakomliggande orsakerna till de höga elpriserna i Europa

Socialdemokraterna

2(2)

beskrivs bl.a. i ett underlag som togs fram inför Europeiska rådets möte den 24–25 mars 2022.”

Som beskrivits i svaret från Regeringskansliet var Frankrike ett av flera exempel och det fanns underlag inför Europeiska rådet den 24–25 mars 2022 som beskrev orsakerna till de höga elpriserna i Europa. Uttalandet syftade till att exemplifiera att även länder med en hög andel kärnkraft påverkades av de höga elpriserna i Europa.

c) Tillåtlighet att bygga kärnkraft och byggtider för kärnkraft och förnybar energiproduktion; Finns det i underlaget angivet något i fråga om tillåtlighet respektive byggtider?

Svar: Regeringskansliet har tidigare svarat följande: ”Något särskilt underlag som har legat till grund för det återgivna uttalandet har inte identifierats i Regeringskansliet.

Dävarande statsministerns uttalande att det var möjligt att bygga ny kärnkraft i Sverige baserades på 17 kap. 6 a § miljöbalken och de faktiska förutsättningarna vid tidpunkten för uttalandet. Detta innebär sammantaget att det fanns utrymme anlägga nya reaktorer vid Ringhals, Oskarshamn eller Forsmarks kärnkraftverk, för att ersätta de fyra reaktorer som permanent hade stängts av efter den 31 maj 2005.

Vid tidpunkten för uttalandet fanns det ett flertal ansökningar om tillstånd för uppförande och drift av vindkraftsparker ingivna till regeringen och inte några ansökningar om tillstånd för att anlägga nya kärnkraftsreaktorer.”

Uttalandet om tillåtlighet att bygga kärnkraft är som Regeringskansliet redogjort för baserat på 17 kap. 6 a § miljöbalken, det finns inget generellt förbud mot att bygga ny kärnkraft i Sverige. Uttalandet om förutsättningarna att få energiproduktion på plats snabbt var bland annat baserat på att det vid tidpunkten för uttalandet, som Regeringskansliet beskrivit, fanns ett flertal ansökningar om tillstånd för uppförande och drift av vindkraftsparker ingivna till regeringen men inte några ansökningar om tillstånd för att anlägga nya kärnkraftsreaktorer.

2. Vilka kommentarer eller synpunkter i övrigt ger uppgifterna i granskningsärendet anledning till?

Svar: Uppgifterna i granskningsärendet ger inte anledning till några ytterligare kommentarer.